

פירנצה

סיפור אהבה בין אדסן אסור

משה כץ

אודות הספר:

"אני כותב את המילים הללו גם אחרי 25 שנים ואני יודע שדבר אצלה לא השתנה, היא היפה הנצחית, ואני , אני מחפש אותה בכל רחוב עדיין, ובכל מקום שהייתי בו אחריה, הוא רק הערת שוליים..."

**הספר הוא מסע בין השראות ויצירות
שבוער, דרך עיני אדריכל-ילד מאוהב.**

01/2025

משה כץ : פירנצה, סיפור אהבה בין אדם לעיר
© 2025 כל הזכויות שמורות למחבר

Moshe Katz: Firenze, a love story
between a man and a city
© 2025 All Rights Reserved by Moshe Katz

תמונות / סקיצות / טקסטים עיצוב גרפי
וכריכה: משה כץ אדריכל

אין להעתיק, לשכפל, לצלם, להקליט, לתרגם, לאחסן
במאגר מידע או להפיץ ספר זה או קטעים ממנו בשום
צורה ובשום אמצעי אלקטרוני, אופטי, מכני (לרבות
צילום, הקלטה, אינטרנט ודואר אלקטרוני) ללא אישור
בכתב מהמחבר.

הוצאה עצמית / מהדורה מיוחדת

נדפס בישראל, 2025 תשפ"ה

www.moshekatz.net
moshekatzarch@gmail.com

תולדותי

הספר הוא שיר אהבה מתמשך לעיר שהפגישה אותי עם עצמי והאמן שבי, קילפה אותי שכבה אחר שכבה בזכות היופי העל-זמני ואור ההשראה שבה. אני חייב לה את לידתי המחודשת.

הקדמה:

בין השנים 2001 ל 2007 חייתי בפירנצה כחלק מלימודי תואר האדריכלות באוניברסיטה. העיר הייתה לי לחברה נאמנה, למורה, לאהובה ולאור אינסוף של השראה. היכרתי כל רחוב, כל סמטה, כל פסל וסדק וסוד שהיא שמרה לאלו הסקרנים שמוכנים להיכנע ולהתמסר אליה.

צילמתי אלפי תמונות, כתבתי אינסוף כתבים ומחשבות שעלו בשוטטות בין הכיכרות והפינות הפרטיות. הספר הוא מדריך לכל מי שרוצה להגיע לפירנצה ולראות אותה דרך העיניים של אמן צעיר ומבוגר, שבחר בדרך שונה. דרך העיניים שעבורן המציאות היא המלצה, דרך מסע, שעושה את כל הדרך פנימה, אל הלב, והנשמה.

כל מילה משרטטת אותה מחדש, והיא נבנית בתוכי פרט אחר פרט, אני מחייה את העצמי שהייתי, כשהייתי איתה, וגם לימים היא נשארה היפה בערים, וכל מקום אחר שאבקר, יהיה רק להערת שוליים, בסיפור האהבה שבין אדם לעיר-אישה...

די אן אַײַ של השואה...

אני כותב את המילים הללו גם אחרי 25 שנים ואני יודע שדבר אצלה לא השתנה, היא היפה הנצחית, ואני , אני מחפש אותה בכל רחוב עדיין, ובכל מקום שהייתי בו אחריה, הוא רק הערת שוליים.

אני נזכר בפגישה הראשונה, הגעתי עייף ברכבת לתחנה הישנה, ורחוב אחד משך אותי כמערבולת הישר אל הכיכר של הדואומו, ונעמדתי מול עיניה הנוצצות בלבן וירוק, ובתוכה כל האינסוף מתגלה בפרטים ואורות, זו אהבה ראשונה בין גבר ועיר, והיא הייתה לי למורה לחברה, לאל בכבודה ועצמה, והיא על-זמנית ועדיין בקנה מידה אנושי, ובלילות חלמתי איתה בהליכה איטית, ובבקרים התעוררנו ביחד לקול פעמונים.

היא פיזרה עבורי יונים ופתיתי תקווה בחורפים הקשים, היא ראתה את מה שאני יכול להיות, ובסבלנות קילפה את כל השכבות עד שניצבתי מולה עירום כביום הלידה הראשונה.

פה, בין המדרגות והגשרים והפסלים והכיפה, התחלתי את ילדותי השנייה. כאן, הכל, התחיל...

פסל חטיפת הסבינות של ג'מבולוניה (Giambologna), כיכר סיניוריה, 1583

העיר אחמילה בדלת...

לפני העיר הייתה הדלת. זו של גן העדן שהפרידה בין הבית "המושלם" שבפנים ובין העולם שבחוץ. דלת שמחברת בין עולמות, בין מימדים, לפעמים אתה רוצה לצאת החוצה רק מעצם הידיעה שהיא קיימת, לפעמים זה מנחם להיות סגור בפנים.

פירנצה מלאה דלתות מופלאות, כל אחת היא יצירה שנועדה להדגיש את התווך בין ההמון והיומיומי, לבין הקדושה של הפרטי, המסקרן.

הדלת מעוררת את החלום. ובכל פעם שאפגוש דלת, אפגוש את שאלת הבית שחוזרת להדהד בתוכי, איך נראה הבית שם בפנים? ממה הוא מורכב? וכל השאיפה שלי, שבדיוק ברגע הזה שאני ניצב מול כנף מסגרת העץ (לא לחינם זה נקרא כנף- איתה ניתן לעוף בדמיון אל מחוזות חדשים), שער החלומות הסגור, בדיוק עכשיו היא תיפתח מעט ואוכל להציץ לרגע פנימה ולראות ממה החלל שמעבר, מורכב.

הדלת היא אופק. כמו שראיתי את קו הים בילדותי ודמיינתי את כל המדינות והאנשים שנמצאים שם בקצה השני, ואיך משחקים הילדים בצידו האחר של השמיים, גם הדלת היא אופק של הסקרנות שלי בעיר, אין פה ים, אבל יש פה אופקים קטנים שמעוררים את חלום הבית תוך כדי תנועה.

אז אני מסתכל לעין שבקיר, לשער הנשמה עם הציר, ומנסה לראות את נפש הבית שמתגלה בפרטים ובצורה ובצבעים, והנה הדלת נפתחת מעט ואישה זקנה ואצילית יוצאת בצעדים מדודים. היא מחייכת אליי, היא גם מצפה לפני צאתה לאותה החוויה, רואה שחיכיתי לה סקרן, גם היא לקחה רגע לדמיין את מי תפגוש כשתעבור את סף האופק הקשתי שבקיר. גם עברה, אני הפתעה יומית נקודתית...אולי תזכור. אולי תשכח...

דלת ברחוב ויה
דנטה אליגיירי, Via
dante Alighieri

רחוב דיי סרבי,
Via Dei Servi

אהבתי...

למדתי להביט למעלה. לפעמים דרך חריצי רחוב צר, לפעמים דרך ענפים, לפעמים פשוט כך כשהנופים פתוחים. אני מגלה תמיד סודות חדשים, ציפורים חופשיות, כיפות, ירח מלא, חלונות וגגות ופנים שמציצות מבעד לוילון או תריסים.

לאחרונה, אני חוטא ומציץ לצדדים, ורואה את כל האחרים, שכמוני, מביטים אל האור שחודר בין העננים, וממלמלים תפילות, תקוות קטנות שמחוברות לנימי נימים של כל הרגשות החשופים.

מחכים לאות. לסימן. לצליל פעמונים...

תחנת הרכבת- סאנטה מריה נובלה,
מיכלוצ'י 1934

אפל אור- תחנת הרכבת של איטליה...

בתחנת הרכבת המרכזית של פירנצה, הרכבות מגיעות תמיד באיחור, יש הקלטה מיוחדת, של גברת, שמכריזה על הדקות והשעות שנותרו להמתנה, ואף אחד לא מופתע, זה חלק מההסכם, מי שרוצה לעזוב את העיר הנצחית שידע- שהיא לא תשחרר אותך בקלות יתרה.

ואולי כל זה נועד כדי שאבלה מספיק זמן בין הרציפים ואלמד, את הקסם שעומד מאחורי המבנה ותנועת האנשים.

תחנת הרכבת היא נקודת השיא, המקום שאליו מתנקזים כל הרגעים הכי מרגשים, אהובים שנפרדים, ילדים מתראים מחדש עם הוריהם, געגועים ופחדים ותקוות וחלומות, הכל פה מתערבב ברווחים הגדולים.

מונומנט לכל התנועות, של הרכבות והנשמות שמעוררות את החללים השונים, וזה לא סתם, שהגג עוצב כגל אור המשכי שמאיר בלילה בדיוק באותה הצורה של היום- מגדל אור אופקי שמכריז מרחוק לכל העיר, שכאן נמצא החוף שאליו מגיעים, וגלי רכבות מתנפצים על קצה הרציף, והאריחים הלבנים משאירים שובל שחוזר אל ים החיים ומכוון את התנועה לכל כיכר ורחוב, הגגות כשמש נצחית מניאון וזכוכית מקפיאים את השמיים לזריחה קבועה.

ומידי פעם, תגלה ניצוצות כוכבים בעיני השבים, לעיר, ששולחת מיד, נשיקות אהבה.

משוקה...

לפעמים המורים הטובים ביותר, אלו החברים שאתה מעניק להם את הכוח להשפיע עליך בדרכים ובצמתיים של החיים. לפעמים החברים האלה חיים, לפעמים הם חיים רק בדמיון, היה לי חבר כזה, קראו לו- מיכלאנג'לו.

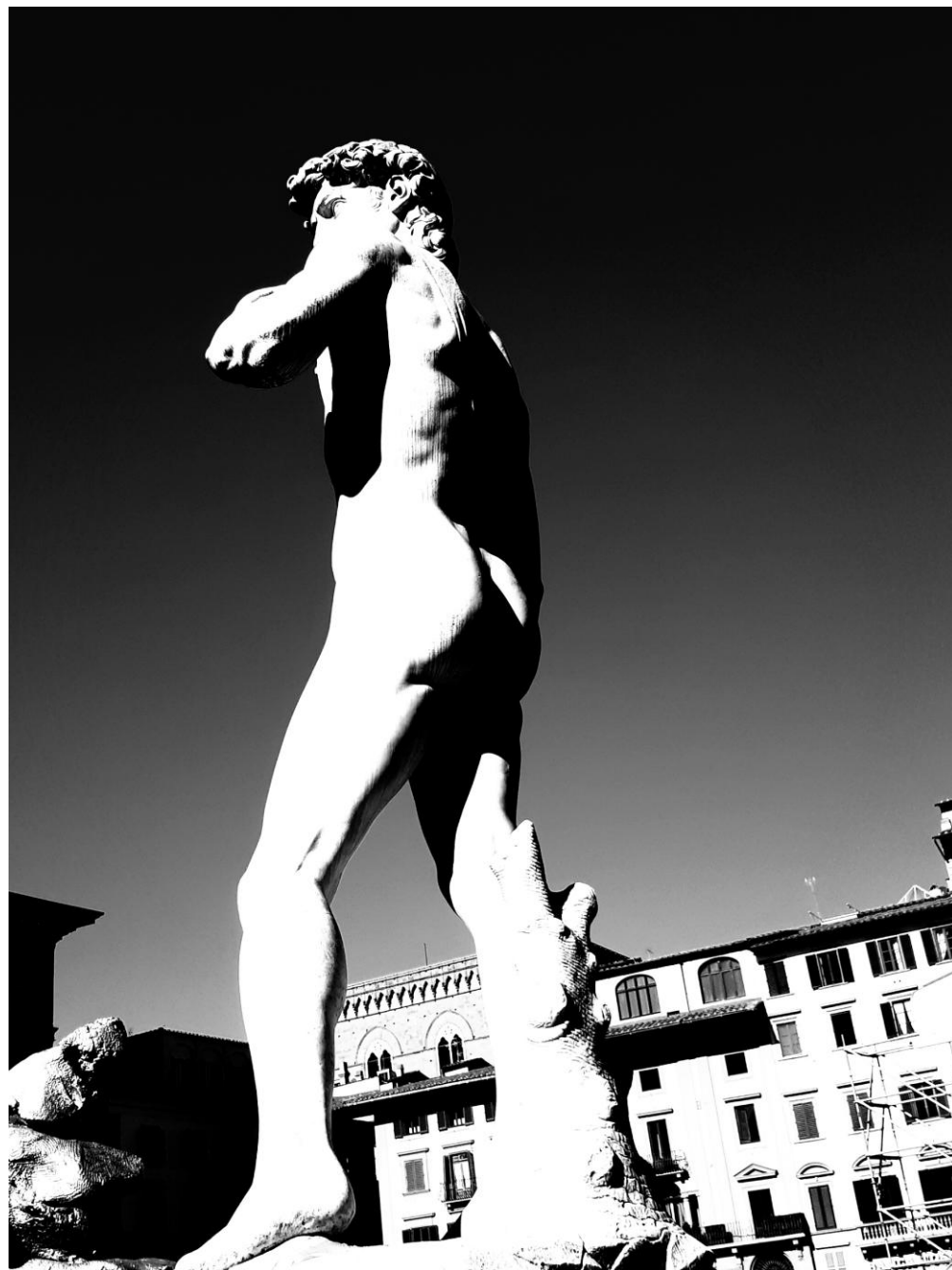
בתקופות של אי הוודאות, בימים של חיפוש דרך, הוא היה שם לצידי כשניסה ללמד אותי את כל הסודות של התשוקה שמניעה את השמש ושאר האורות שבתנועה. הוא היה מראה לי את אותה הדרך שהיה הולך לכיוון סנטו ספיריטו, שם היה מתגנב בלילות, מסתכן בחייו, כדי ללמוד בסקרנות חסרת רסן, את גוף האדם.

והוא לקח אותי למחצבות מאיאנו שבפיזולה, כדי שנשב שם בשעות הבוקר המוקדמות, ונראה איך השמש מחייה את האבנים והסלעים, שיהפכו בקרוב לפסלים נושמים שישרדו לנצח.

והיינו נכנסים לספריה הלאורנציאנית, כדי שאבין איך מדרגות יכולות להפוך למפל שזורם ללא הרף, ואיך הופכים עולמות על הראש, מהחוץ לפנים, ואיך תנועה נפשית יכולה לחצוב את עצמה כמקום בעולם, וסקרנות היא כלי עבודה, והראייה נועדה לטרוף בתאוה ו...

לשהות במחיצת אדם שכזה, מלא בתנועה וחדוות עשייה, היה לי לשיעור הכי חשוב, שהצית את הניצוץ הרדום והפך מאז, ועד היום, ללהבה בוערת, רוקדת, מתפצלת ומתאחדת, שורפת לפעמים, מתפשטת ומאירה גם את קצוות התהום שבקצה העולם, ומתערבבת כמערבולת סביבי, במהירות חסרת זמן ומתנפצת ושולחת אורות מכאן, ועד לראשית הבריאה וחזרה, ומי שחוה, ולו לרגע את הבערה הזו בתוכו, יודע שאין ממנה דרך חזרה ו...

כך קיבלתי את מילותיו באהבה: ברוך הבא לשיעור מס. 1: התשוקה!

פסל "דוד" של מיכלאנג'לו, כיכר סיניוריה 1504

הקרוסלה בפ'אנזה רפובליקה...

בפיאצה רפובליקה יש קרוסלה. היא עובדת רק בלילות.

ביום היא עומדת כמו פסל סביבתי שמזכיר צחוק של ילדים בתנועה. בערב, כשהשמש שוקעת, היא קמה לתחייה, האורות נדלקים, המושבים נקיים, מוזיקה קלה מתנגנת ברקע כמו בתיבת הפתעות. הקרוסלה מסתובבת, חוזרת לאותה הנקודה, וההנאה הבלתי מוסברת, של הסיבוב האינסופי, לראות את אותו הדבר שוב ושוב, מחדש, אולי אחרת.

מול הקרוסלה, חנות הספרים הישנה-"אדיסון", שם התאהבתי לראשונה באיטלקייה הכי קנאית שפגשתי מימי, קראנו ספר, כל אחד בצד אחר של החנות, ועינינו הצטלבו, וחיוך גורר חיוך, כמו חיזור של חתולים, עברנו את כל האגפים של הספרייה כשחוט המבט קושר אותנו כמו כוח משיכה קבוע, ויצאנו אל הכיכר, ללא מילים, מידי פעם היא מסובבת את הראש במהירות כדי שהשיער שלה יעוף ברוח כמו בסרט, והיא נעמדת ליד הקרוסלה, בהצהרת כוונות, פשוט מביטה ומחכה לי שאגיע.

הצגתי את עצמי, ומאיין באתי, ואת השם שלי עם כל הדורות שהתחילו במדבר, התנקזו עד לכאן, לכיכר, כדי לומר לה, שהנני!

היא הייתה זמרת ג'אז חצי מפורסמת, והזמינה אותי לבוא להקשיב לה שרה באיזה מועדון תת קרקעי, ירדתי כמה מדרגות והתיישבתי בפניה ובכל צליל מסתעף כצעף שלה, התקרבתי כמעט עד הבמה וכשסיימה, דיברנו על אומנות ותשוקה חסרת פשרות

והיא שרה לי באוזן את ארית'ה פרנקלין "you make me feel like a natural woman" באוזן את ארית'ה פרנקלין - ויליד חיפה, וברוזה מתנגן אצלי ללא הפסקה, השמעתי לה את הקטע המקדים לשיר אהבה בדואי מהמצדה, והיא עפה והסתחררה....

זה היה סיפור אהבה לתפארת, קרוסלה מסתובבת של רגשות ואורות ועוד הרבה דברים שאסור לגלות, ועדיין, כל קרוסלה מובילה בסוף לעצירה. ואתה יורד ממנה קצת מסוחרר, קצת מסנוור, קצת מתגעגע לרוח הסיבוב שמעיפה את הבלורית הצידה.

מאז ועד היום אני מביט בכיכרות כתפאורה לחיים, כרקע לחוויות הכי מרגשות, כתמונה עבור כל הזוגות שמתאהבים, או אלו שנפרדים. לנצח יזכרו את הצילום המנטלי של המקום שבו הדברים מתרחשים. מיכל החוויות של החיים המשתנים...הקרוסלה בפיאצה רפובליקה הייתה לי לבית עבור האהבות והחברויות ורגעי הלבד ורגעי הגילוי שהסתובבו סביבה ללא סוף, עד שעצרתי וירדתי, וחזרתי הביתה, אל החוף.....

הקרוסלה שבפיאצה
רפובליקה, 1900

חתי'ס...

לפעמים אתה הולך בחשכה,

בקצה הרחוק יש אור,

ומעבר לאור ישנה עיר עתיקה, עם עיטורים מסביב לפתחי החלון.

ובין הרחובות של העיר, מתגנבים אנשים כחתולים סקרנים שמכירים כל פינה.

אני עוקב אחריהם, מבלי שיחשדו ,

אולי יגלו לי,

את הדרך הביתה...

מבט מתוך פלאצו וקיו
דרך השער הצפוני
לכיוון כיכר סיניוריה

עִינִיָּס...

לפני כמה שנים גיליתי שיש לי עיני חתול עם נקודות קטנות בתוך הקרנית. חשבתי שמדובר בטעות, או ירח מלא, אולי אני הופך לחיה שרואה את העולם אחרת...

בדקתי את העניין, במצלמה מיוחדת, שמצלמת מקרוב, כמו טלסקופ שתופס את כל הכוכבים, וכך גיליתי את האינסוף בעין החתולית שלי, תמונה שהייתה יכולה להסביר את כל המרחבים והגלקסיות שבהם אני נודד.

אני רואה עיניים בכל מקום, באנשים, בשמיים, על הרצפה, עיניים שמזכירות לי שנועדתי להסתכל על העולם קצת שונה, מכיוון או מרחק או גובה אחר, שאפשר לאהוב במבט אחד, שהיופי מתגלה, כשהווילון מוסט קצת הצידה והאמת הנצחית ברורה מתמיד, כשהעין חופשית, מלאה בתשוקה וסקרנות והמתנה לפליאה.

אני מתגעגע לזמנים שאנשים היו הולכים ברחוב או יושבים על החוף, ובמקום המסך, והעין הנסתרת, היו מחפשים את העין של האחר, הגלויה, המספרת, שמלווה בחיוך, עין מזמינה, עין מתביישת, עין מפתה, עין אמיצה שכובשת.

אז אני והעין חתול הפרא, מתעוררים ליום חדש, האור נכנס דרך הנקודות הקטנות, תמונות נוצרות בכל רגע, ציפורי אור רוקדות כלהקה, קשרים שמימיים מתבהרים ללא הרף, להבות אדם מתהלכות בתשוקה חסומה, ואותיות נכתבות באש-לבנה ושחורה.

הו נשמה יפה, שם בחוץ את עדיין נסתרת ממני, והעין תקבע לאן שאלך, דרכים מתגלות בפרורי רמזים, ולבסוף אחזה בהקיץ תמונתך.

רצפת הדאדמו, סאנטה מריה דל פיורה, 1600

רחוב ויה דיי סטרוצי,
Via Dei Strozzi

הילה קדושה...

כשהלב מוכן להתאהב בהילות, זה מגיע במהירות מפתיעה. קיבלתי טלפון מחבר קרוב שביקש טובה, מכרה מהצבא הגיע לפירנצה ללמוד אומנות, ובעל הבית זרק אותה ואת החבורה מהדירה הזמנית, והיא חסרת אונים ולא מכירה את העיר ואם אוכל לעזור.

אז למחרת הברזתי מהלימודים וב 8:00 פגשתי אותה בכיכר הכי יפה. ומרחוק, חיוך עטוף באישה צעירה, פייה במסווה של ציירת, עם שיער ארוך ולחיים בולטים ואף ששמור רק לאנשים יפים, והכל בה היה מושלם, כל פרט, כל מילה ונשמיה מתוקה.

והעיר כגלויה מחמיאה, הייתה לנו לחיבוק מלווה וציירה לנו כל קרן אור בקפידה, ויום שלם, מבוקר עד ערב, לא עזרתי לה במאומה, פשוט היכרנו ונחשפנו וראינו את האמת מאחורי הגלימה, ולא רציתי להיפרד ממנה יותר, באותו הרגע, ביקשתי שתישאר איתי והיא עברה לגור למחרת בבית שהיה לנו כמערה.

וכך היה, גרתי עם ההילה הכי קדושה שדרכה בעיר הזו, וכל רגע היה קסום כמוה, כל נשיקה הייתה חד פעמית, ציירנו עיניים ורישומים מהירים, ואומנות הפכה לאומנות החיים המשותפים, גם שם, היא הייתה יותר מוכשרת ממני, היא באה מרחוק כדי להאיר לי את הדרך, הביתה.

גם היום, היא מנצנצת ככוכב הצפון בשמי הזיכרונות שלי.

דלתות נפתחות...

לפעמים מתוך האפלה, מתוך הפנים, נפתחת דלת, שער כבד ומפחיד ועתיק נפתח לאט ונגלה היופי, האור שבחוץ, היצירה של החיים מוארת ומעוטרת בלבן.

לפני היציאה אל העולם, אתה ממתין לאות, לרגע הנכון כמו לידה מחודשת שהבשילה אל החזרה, אל התנועה של ההמון.

פלאצו וקיו מכיל המון דלתות, חלקן סודיות שנועדו לברירה צרה בין הקירות, ויש דלתות שנפתחות אל אולמות ענק, מכובדי העולם מגיעים לקבל עיטורים ואותות ומילים גבוהות נאמרות עד לגובה של 18 מטרים של תקרת הקסטות המוזהבת, ישבתי שם כמה פעמים במהלך חיי ופעם אחת כסטודנט התפלחתי פנימה בערמומיות של חתול, כדי להקשיב לאדריכל מפורסם שהגיע להרצות. הזמנתי את עצמי בשם האהבה לאדריכלות, ואולי אקבל תובנה שהייתי כל כך חסרה לי במסע, והייתי גאה ברגעים של פריצת מסגרות בשם התשוקה. לא קיבלתי תובנה מהאדריכל, הוא היה עסוק בגאווה, וזה הזכיר לי, שממש פה בחדר הזה, התנהלו שני קרבות ענקים, בין מיכלאנג'לו ללאונרדו דה וינצ'י, כל אחד מהם קיבל חלק מהקיר, לצייר בו את הציור הכי סמלי שממחיש את גדולתה של פירנצה ברבים.

בחדר ההוא, נפתחו דלתות הקרב האמנותי, בין גאונים, שלא היו יריבים מעולם כך אני מאמין, הם היו ברי פלוגתא, וכל ויכוח היה לשם שמיים, לשם אלוהי האומנות, ואולי אחד לא יכל בלי השני, ואולי הם היו רבים כדי להעצים את גדולת האחר, ואולי כמו

ריש לקיש ורבי יוחנן, שהיו רבים ללא הפסקה באהבת שמיים, מבוקר עד ערב, עד שלא היו עוד, ובלילות היו צועקים בגעגוע- היכן אתה?! געגוע שהטריף את דעתם, וכשהדלת נסגרה, הם הבינו, שלא יהיה עוד אחד כמוהו, ושהמריבה, היא זו שיצרה את המשנה והגמרא וכל היופי שבא אחריו. אנשים שרבים באהבה לשם שמיים, השמיים רבים עליהם חזרה ומעניקים להם אור!

אז אני יושב שם, בסאלונה 500 מוקף ביופי ומלא השראה ממה שהתחולל שם על הקירות לפני 600 שנה, ורצתי מהר החוצה, ירדתי במדרגות, פתחתי את השער הגדול אל העיר, ופסל הרקולס מזדקר כגיבור- על של פעם, לפני כל הסופר-מנים והסרטים, אז, עוד היו פסלים שנתנו תקווה לחלשים.

הדלתות נועדו להיפתח, גם אלו של גן עדן, גם אלו של העתיד לבוא, גם אלו של האהבה, גם אלו של היצירה הבאה, שמחכה להתגלות, ממש בהפתעה ובאור, מתוך החשכה...

פסל "הרקולס" של בנדינלי, כיכר סיניוריה מבט מתוך פלאצו ווקיו, 1533

חזית העיריאה...

סאנטו ספיריטו הייתה למקום חשוב, בימיו של מיכלאנג'לו היא הייתה מכילה בתוכה את כל המתים לפני קבורתם. בלילות, בסכנת מוות ממש, טיפס מיכלאנג'לו מעל הגדר, נכנס בהיחבא אל המסדרון הארוך, השתמש במפתח שהשאיר לו נזיר שנשבע להשראה יותר מלכנסייה, כדי שייכנס פנימה ויוכל לנתח גופות, ללמוד על האנטומיה של האדם, מחקר השראתי מהסוג הקיצוני, כדי שבסוף התהליך, יוכל לייצר חיים חדשים באבנים וקירות.

שעות ארוכות בילה כאן אל מול גופות האדם העירומות, אני מדמיין אותו מתהלך כאן בין הסמטאות האפלוליות שבצד השני של הנהר, מחזיר לעצמו את האנושיות שבו בכל צעד וצעד.

לימים הוא יפסל את דוד העירום, וכל פסל אחר כביום היוולדו, ומכל הכנסיות שבעיר, דווקא זו, נשארה לה עירומה ומושכת אליה את כל שולי החברה, בלילות רק כמה מנורות צהובות מאירות את קצוות החזית שלא תהיה, ובין המדרגות לכיכר הקטנה, שיכורים מאבדים את השליטה על אנושיותם לרגע.

החזית קוראת לכולם לבוא בדמותה, להתפשט, לבשר על הפשטות כאמונה, להכין את עצמך לתהליך ההארה על ידי השלת כל השכבות המיותרות, מלבד כמה עיני פתחים סקרניות, ושלוש דלתות בלבד, רק אחת תהיה פתוחה, ותכניס אליה, את מי שידע להעריך את הטוהר שבנשמה העירומה.

חזית הכנסייה -סנטו ספיריטו, 1301

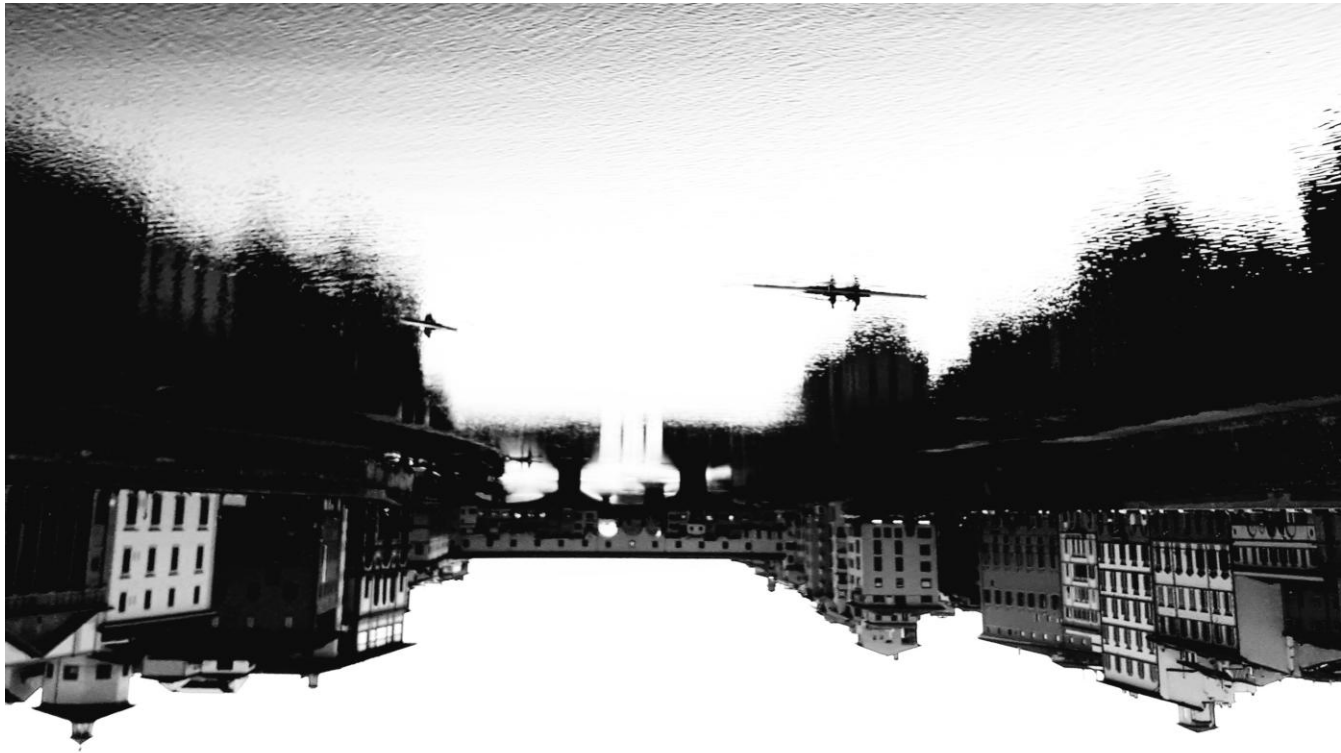
מבט רחוב בווייה דיי
ג'ינורי, Via Dei Ginori

הליכות פילוסופיות עם חבריך...

בפירנצה מצאתי לעצמי חבורת זאבים, להקה של אנשים מיוחדים, לכל אחד תפקיד ברור, האחד ליצן שחולם על סרטים מצויירים, האחר פלספן שמשחק עם רעיונות מופשטים, אחד אחר לא ידע אם לעזוב או להישאר, ואני שרציתי לטייל ולדבר. היינו נפגשים בסוף היום בכיכר הרוח הקדושה, ומשם בנתיב קבוע שחצה את העיר והנהר עלה אל ההר שמשקיף על הנס מלמעלה.

פיזרנו מילים באוויר, את יופיים של רעיונות שהתחברו לוויכוחים, ככדורי סבון קלים רחפו מעלינו, כנראה עד היום נשמרו מעל העיר כהילה, חברותא בתנועה, התפלספנו בהליכה מהירה, שיגרנו בלוני ניסוי על מהות הקיום.

שם, באותם הרגעים, זה היה- לגלות את האור, או להתנפץ לאלפי טיפות ורסיסים.

נהר הארנו, מבט
מהגשר- פונטה דלה
גראציה, Ponte delle
Grazie

חלום בהקיץ...

עיר של מעלה, עיר של מטה ,
מים עליונים, מים תחתונים,
השתקפויות ואורות ומבנים ,
לפעמים, כל מה שנדרש זה להפוך את היוצרות של החיים.
היצירתיות מתחילה בדרך שבה אני מתבונן,
וכשהכל על הראש, והסדר משתנה, כל מה שנסתר עכשיו מתגלה, אז,
אני סוף סוף מרגיש שאפשר לפקוח את העיניים לרווחה, ולחלום...

הספר...

ביום הראשון שהגעתי לעיר, ילד סקרן צעיר, בפיאצה רפובליקה עמדה כרכרת עץ ישן ללא סוס. בתוך הכרכרה היו מונחים בקפידה וסדר מופתי, המון ספרים ישנים. ניגשתי, לקחתי באופן אקראי, את הספר הראשון שהיד הצליחה להשיג, פתחתי בעמוד הראשון, ולאחר שקראתי את שני הפסוקים, הלב נפתח- כאהבה מקריאה ראשונה, והנשמה התעלתה מעליי, זה היה רגע שלא אוכל לתאר בדיוק, נשארה מאז רק התחושה כזיכרון ללידה חדשה.

קניתי את הספר שעלה לי בכל התקציב החודשי, התיישבתי בכיכר הסיניורה על המדרגות האחוריות שמקושטות בקשתות ופרטים, וקראתי לאט את "הקומדיה האלוהית" מילה אחר מילה, פרשנות אחר פרשנות, על מישוהו שחיי פה, שנלכד בתשוקה והכריז- שיכתוב לאהובתו הלא ממומשת כפי שאף אחד לא יכתוב. וכך היה, בשפה הוולגרית (האיטלקית החדשה) הוא היה מהפכן במסווה של משורר מרדן.

וכל יום הקדשתי לפרק אחר, כמו פרשת השבוע, הכל נטמע בי במהירות שיא, כנראה שההתלהבות מכינה את החללים הריקים שמחכים להתמלא בקלות, וזו כבר אהבה עצומה שמתפתחת בתוכי בכל עמוד.

לימים גיליתי שיש פרופסור שחקר את הספר במשך 30 שנה, ובכל ערב, בכנסייה ישנה שהפכה לאולם, הוא מקריא ומסביר לכולם, על כל פרט ומשמעות שמאחורי המילים, והלכתי לשם לקבל השראה ומידע שהיו חסרים לי כמו מי גשם שנופלים על אדמה סדוקה.

בסוף כל מפגש, התמלא שקט מוחלט באולם, פרופ. סרמונטי נעמד מול הדוכן והקריא בעל פה במבטא וקול עמוק, את הקאנטו היומי, כמו מופע רוק עם מעריצים. באתי ערב ערב, למדתי מראש בעל פה את כל המילים כדי שאוכל לדקלם אותן ביחד איתו ברגע הקסם בסוף. מבלי ששמתי לב, תוך כמה שבועות כבר ידעתי חצי מהספר בעל פה ובשפתו המקורית, ובחרתי את הדרכים והרחובות בעיר, בתזמון דקלום מושלם, כדי שברגע שאגיע לסופר או לאוניברסיטה, זה יהיה בשנייה שאומר את המילים האחרונות בצעקה והתלהבות, והנה כמעט שאני נכנס *ויליסוס* בדיוק זועק את צעקתו האחרונה ועומד למות בלב ים בשם כל הסקרנויות האנושיות.

הרגשתי גאווה להיות אדם ששייך לייצורים האלה, שכמה מהם הצליחו לייצר דבר כל כך מושלם כמו דנטה והקומדיה האלוהית שהיו עבורי מדריך להשראה ולאדריכלות רוחנית.

קראתי אותו שוב ושוב ושוב, בכל פעם בעיניים שונות, פעם כילד, פעם כבחור מאוהב, פעם כאדריכל וחולם בהקיץ נלהב, והספר ביד אחת תמיד, והתפאורה של העיר כאילו קפאה מהזמנים שהוא היה הולך פה ממש בין החללים ואולי אם יתמזל מזלי, באחת הפינות, אוכל לפגוש אותו באקראי, מהרהר על משפט, על מילה חדשה, שתהיה לאור עבור האנושות כולה.

הספר- הקומדיה
האלוהית בבית דנטה
אליגיירי

נהר הארנו, מבט
מהגשר- פונטה דלה
גראציה, Ponte delle
Grazie

שלמה ארצי על הארנו...

לאורך הנהר בשעות הערב, פנסים ישנים נדלקים כלפיד, אורות צהובים, קסומים, מקשטים את המים, הנהר הופך לשמי כוכבים. יש רומנטיקה באוויר, העיר, נזכרת לאור ערב בזמנים אחרים, ואני מתהלך לאורך נהר הארנו, וחוצה גשרים, כששלמה ארצי שר לי באוזניים על איש שרוצה להוריד את הירח עבור אחרים, וזכרונות מלחמה מהבית, ושכך ביחד נבראים, ובפנייה לאופיצי, שדה אירוסים מתגלה בין הקשתות, בקרוסלה שפיאצה רפובליקה, יש זכר ישן ללונה פארק. בין רחוב קאוור וסאן מארקו, גם אני מרגיש שנבראתי עבודה, בספסל ליד הגן בחמש ושלושים, צל יפול מצמרות הברושים הטוסקניים שנראים על הגבעה שממול.

זה ערב בלי ירח, ואולי זה בגלל שאני בארץ חדשה, מחכה לאהובה שתטלפן, אולי היא קרובה, אולי תחת שמי הים התיכון וחזרה לחום של יולי אוגוסט הישראלי והשאירה אותי פה עם לב ששבור לרסיסים.

אני הולך לצד הארנו שחולם על הים, כמוהו, גם אני!

גלמות...

דלתות מעוטרת נפתחות ונסגרות, לפעמים אלו שערי גן עדן, לפעמים הכניסה למבוך, מידי פעם זו הדלת אל הדמיון, אל המסע הביתה אל תוך עצמנו.

דלתות מוזהבות מספרות סיפורים עתיקים, נוצצות באור, מקבלות חיים בגשם, מהבהבות כמגדל אור בערפל העירוני, מעוררות את הסקרנות, מה נמצא שם מעבר לשכבות המדויקות שנעולות במנעול סתרים?

אני אוהב לשוטט בסמטאות ולגלות בכל פסיעה, דלת חדשה, שונה, שמספרת את הסיפור של עצמה ורומזת על מה, שמתחולל בפנים, כל ידית היא עולם, כל פרט הוא מושלם, כל סדק הוא קו בזמן שעבר על פניו. אני אוהב לפתוח דלתות, להציץ, להיכנס עם חצי גוף פנימה, לפעמים בחשש, לפעמים בנוחות להיבלע בחלל החדש, ואולי ארצה להישאר, ואולי אחפש את הדרך חזרה הביתה.

דלתות השמיים פתוחות לי תמיד, לשם אני נכנס במעוף חופשי, והתמסרות. קולות קוראים לי בשמי: "בוא משה...."

הנני!

דלת ברחוב ויה דיי
צ'ימטורי, Via dei
Cimatori

סודות הפירנצה...

כל נשמה רגישה שחולמת, מגיעה בזמן כזה או אחר לפירנצה. זו קריאה שהלב שומע, קריאה מהמעמקים של ההשראה האנושית, לבוא ולטייל בין האבנים והפסלים והכיפות, בין כל מה שהיה פעם לחלומות, בדמיונם של גאונים.

מי שמגיע לפירנצה, חוצה את הרחובות הראשיים, מלאי החנויות, מביט למעלה מעבר לגגות ורואה את הכיפה של ברונלסקי שיצר בייסורים וכנגד כל הסיכויים ולקח מאות שנים לגלות, איך המנוול בנה אותה ללא מנופים וטכנולוגיה, כיפה סיבובית שיושבת כל בסיס מתומן ישר. היו כאלה שניסו להבין ולשחזר וזה לרוב קרס להם על הראש, זיכרונם לברכה...

מי שמשוטט רואה את מגדל הפעמונים של ג'וטו, את בית הטבילה, את הקישוטים והצורות והשיש והסיפורים התנכיים שמסופרים על הדלתות, את משה שקיבל את הלוחות ברקע מוזהב שנוצץ בקיץ בשעה 12 בדיוק כמו ההתגלות בכבודה ועצמה.

לא היה יום, בכל 6 השנים שחייתי שם, שוויתרתי על המבט מלא הפליאה של המבקרים החדשים, שצדים כל זווית כדי למצוא את השלמות הרגעית. הם היו תופסים נקודות, בזמן שהכיכר היא דיאלוג, היא דו שיח בין מבנים שנפגשים כדי לשיר ביחד, כדי להיות חלק מהרמוניה, מסיפור שמגלה את סודות היצירה.

הקשר שנוצר בין כולם הוא קשר של השלמה, כל אחד מה"שחקנים" תורם לאחדות, לאינסוף שמתרגם את עצמו לצורה.

הייתי הולך מסביב לדואומו ומלטף את השיש כמו שנוגעים באהובה, הייתי מביט ללב הכיפה ישר אל האור של העין, הייתי נושם את האוויר שהיא צברה בתוכה, לרגע הרגשתי שהיא שלי, ואני שלה, ואני שייך סוף סוף למשהו, שאני עטוף ומצליח לשמוע את ברונלסקי העצבני צועק מהקצה-צ'יאו משה! חיכינו לך!

ואהבתי להיות מוקף ביופי שמרטיט את הנשמה, גם עכשיו, אחרי 23 שנה, כי יש שם משהו לא מוסבר ומובן עד הסוף. כי יש סוד ואור מאחורי הדברים, כמו בכל יצירה, שרוצה, חיים...

המדרגות של הספרייה...

בפיאצה סאן לורנצו יש סוד שמור. הוא חבוי בתוך החצר הפנימית במסדרון מקושת ומלא בעצים, בקצה השני ישנה דלת עץ צנועה, ומי שפותח אותה מגלה את היצירה הכי חשובה בעיר.

את המדרגות של הספרייה וחללי הביניים שתכנן מיכלאנג'לו עבור משפחת מדיצ'י, על הדרך, ככה בלי שאף אחד הבחין. המדרגות נראות כמפל זורם ונשפך מהחדר המרכזי ובו כל הספרים הכי נדירים שנאספו במשך מאות בשנים, ומתוכו, הידע עושה את דרכו בתנועת גלים אל חלל המבואה, שהוא משחק נפלא בין חוץ לפנים.

זה אמנם חדר בתוך מבנה, אך קירותיו מעוצבות ככיר בלב עיר. זה בלבול מכוון ששולט בחושים וברגשות, ישנה הבנה עמוקה שצריך לעבור מסע לפני שמגלים עולמות, אם בספרים או יבשות רחוקות.

מיכלאנג'לו חושף את עצמו כאדריכל ומעצב פנים, הוא בעצם, מעצב חושים ויש פה ביטוי לעולמו הפנימי, שמורכב מכמה חללים, ומה שמחבר בניהם זו תנועת מדרגות כגלים שוצפים וקוצפים מהספר ואל המציאות, מההשראה ואל החומר הסופי.

אין כאן מקום לשלווה, אלא לסופה שפוגשת רעידת אדמה, בחדרון ספרייה פרטי. גם אז כבר ידעו, שתנועת גלים קטנה בלב בפירנצה, תרעיד עולם שלם, מקצה אחד לשני.

כיכר סאן לורנצו, השוק
וחזית הבזיליקה

גלריית האופיצ'י, ויה
לונגארנו דיי
ארכיבוסיירי, Via Degli
Archibusieri

אי שם מעבר לקשת...

כל דבר מעבר לקשת, נראה קסום, נראה מופלא, מעלה סקרנות והשראה. כבר כמה זמן שאני נלחם בפתחים המרובעים, בזוויות החדות, במשולשים, וככה בלי שאני שם לב, הקשת הערמומית, מדברת אלי בכוח הכי עדין, ברכות שמיימית, והחלטתי, כל עוד זה בשליטתי, לראות ולהראות את העולם לאחרים, דרך קשתות וכיפות וקימורים...

טירת עם חבטא בניני...

רוברטו בניני הוא איש מצחיק ומלא בידע מכל הסוגים, הוא מדקלם את הקומדיה ומסביר אותה עם בדיחות וריגושים, ואני מקשיב לו בהפסקות מהשיעורים, צוחק ובוכה ומתרגש מהמילים, בוחר את הנתיבים בעיר שיתאימו בדיוק לכמות הדקות שלוקח לו לבנות עולם שלם בדמיון שלי.

אני מטייל עם בניני ברחובות, יש לו מבטא טוסקני כבד, עם קול חסר סבלני, הוא רודף אחרי מהירות המחשבה שלו, שעוקפת אותו בסיבוב והוא כבר צוחק מהבדיחה שהוא יגיד עוד כמה דקות, ככה בדילוגים, הוא נע איתי בסמטאות הפיורנטיניות ואני מנסה לעמוד בקצב שלו.

כל פרט הוא חשוב, הוא שם לב לכל גרגיר אבק שמתפזר באוויר, לכל שריטה על קיר יש משמעות פיוטית והיא חלק מהסיפור, כל חלון או דלת או פח שבור, הוא שחקן ראשי בהצגה של עולמו הפנימי, ואני פשוט שומר על תנועה רציפה, ומנסה להכיל כל מילה ואות שהוא זורק לאוויר.

בניני מסתובב איתי כמשורר, כבמאי של מסגרות ונופים, כשחקן קומי שיועד לזהות מצבים ולייצר רגעי שיא של רגשות חשופים. הוא לוקח אותי תמיד לפינות חדשות, אני מגלה דרכו את העיר כמו שאף מדריך טיולים ותיק או צעיר, ידע לבנות לי אותה מחדש ודרך העדשות של המציאות הנסתרת.

יש עדיין כמה גאונים פה בסביבה, חיים בנינו ומנקזים השראה, כקרו אור, הישר על עין הנשמה.

כיכר הדאומו, בית היתומים
של ביגאלו, Orfanotrofio del
Bigallo 1425

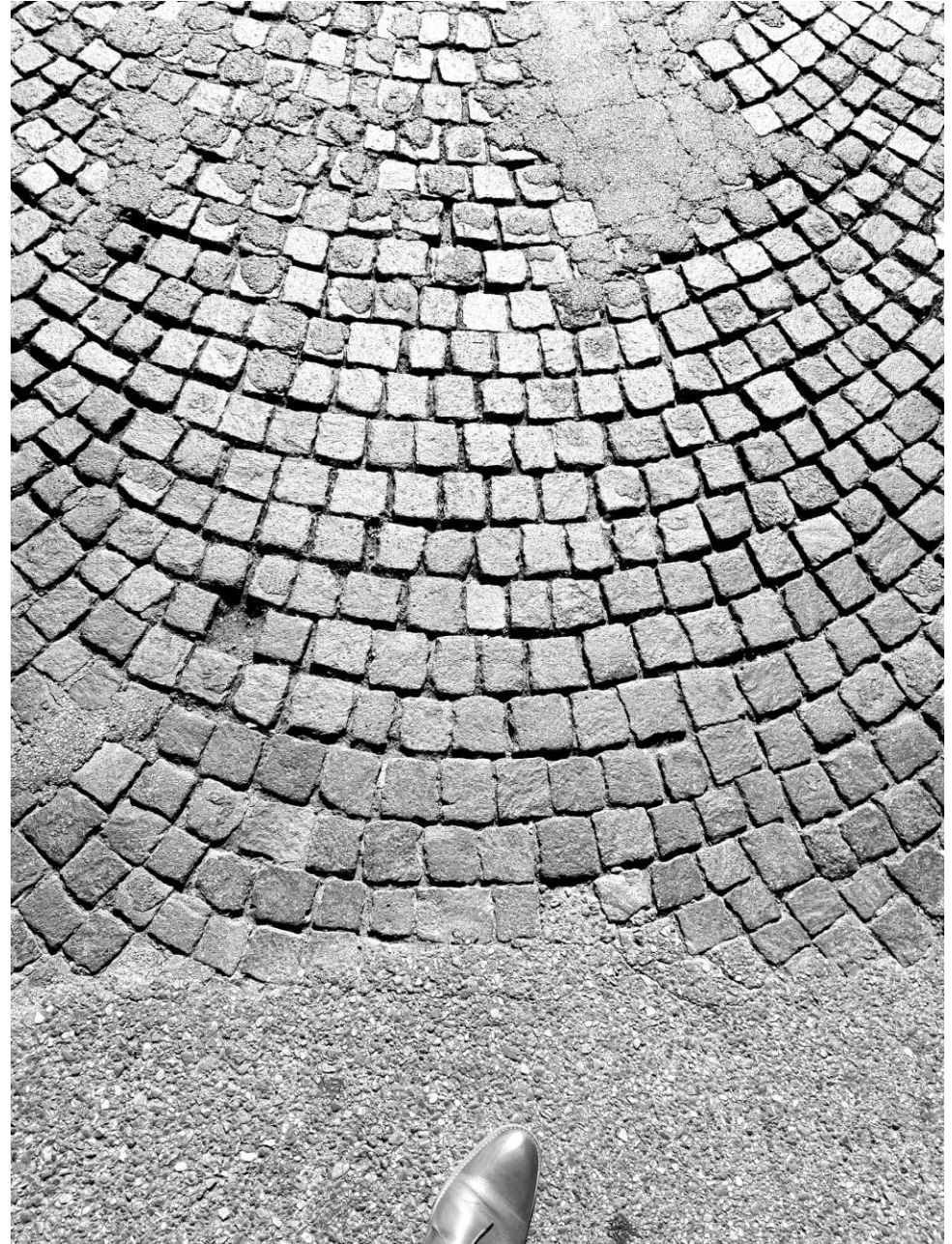
לעצמך...

הדרך נסללת באינסוף אבנים קטנות, מיליוני אירועים חסרי משמעות, לכאורה, מתחברים בסדר מופתי כדי שאוכל להתקדם קדימה. לרוב, התשתית נסתרת. מי בודק את השכבות שמתחת לאספלט החלק? מי מתעניין בכל מה שמחזיק אותנו יציבים?

אתה רק מתחיל לחלום ואז הכל קורה מהר. הגלגלים מתחילים לעבוד, עובדים בלתי נראים פועלים מאחורי הקלעים של החיים, מחברים את הקצוות, קושרים קשרים, מיצרים את כל ה"טעויות" שבדיעבד אבין שהיו הכרחיות כדי שהרגע הזה יקבל ממשות.

הדרך נוצרת תוך כדי הליכה, המסע מתגלה תוך כדי שיטוט, הסודות נחשפים תוך כדי סקרנות. התנועה מניעה את המכונה שרוצה בכל ליבה, שאשאר בדרך הנכונה ואגיע אל הסוף...צעד ועוד צעד.

ובימים שקשה לי ללכת, אני נישא על כפיים. כדי שחלילה, לא יגפו באבן הרגליים...

רצפה סדוקה ברחוב
ויה דיי קמפידוליו,
Via del
campidoglio

בית הקברות על הכביש האהיר...

בפעם הראשונה שחציתי את קו החומות של העיר העתיקה, ראיתי תופעה שלא קיימת באף מקום אחר בעולם. בלב הכביש הראשי, בתנועה הכי מהירה, נמצא בית קברות ישן ששוכן כאי של שקט בים המכוניות והאוטובוסים שלא עוצרים לרגע.

פעם בפירנצה היו חומות מבוצרות שהפרידו בין העולם שבפנים לאי הוודאות שבחוץ, וכל המתים נקברו בצד השני של החומה. העיר צמחה עם השנים, שגשגה והצטופפה עד שהיה צריך לשבור את החומות ולהרחיב את העיר אל מעבר לגבולות הידועים. איפה שהייתה פעם חומה, נפער חלל ריק עצום והמשכי שמקיף את העיר העתיקה ובמקומה, נסללו כבישי טבעת מהירים שעוקפים את כל היופי החשוף שבמרכז.

לא ניתן להזיז בית קברות, ולפתע, הפך לחלק בלתי נפרד מהעיר החדשה והכבישים עקפו את האי בשיטה איטלקית ידועה.

באחד הימים החלטתי לבקר אותו, למרות שאני כהן ואסור, הייתי חייב לראות לרגע במה מדובר- אי של חיים ומוות ששינה לי את התפיסה לגבי מקומות קבורה. האי היה עטוף בעצים גבוהים ושדרות ירוקות מפרידות בין אזורי הקברים, פארק קטן בלב האוטוסטרדה ועל כמה קברים היו כתובים שירים וסיפורים ארוכים, כל הרגשות היו חרוטים על גבי אבנים וזה היה כמו ללכת בין דפי ספר שונים שכתובים על שיש.

שם, במקום שקיבל את השם- פיאצה דונטלו, הבנתי שבתי הקברות הם בעצם נועדו לאנשים חיים, מקום ובית להתאחד ולהתחבר עם האור האינסופי שנשאר מנוכחות האהובים, חלל של געגוע ואור.

ודמיינתי שביום מן הימים, אתכנן בית קברות מסוג אחר שבו כל מי שהלך לעולמו, הופך לאפר, ונדחס לאבן כיהלום שממוקם על כיפה ענקית שקופה, ודרכה, מאירים קרן אור אחת חזקה לכל אדם- כי זה מה שנשאר- כל איש הוא אור!

אור אינסוף שממשיך להאיר בנו בכל יום, ומן הכיפה שפתוחה לשמיים מלאי הכוכבים יוקרנו מאות ואלפי קרני אור שיהיו תמיד כלהבה שמזכירה לנו- שמאור באנו, ולאור נשוב....

אני ווירג'יליו...

בכל מסע אמיתי נדרש מלווה, מישהו שמבין לליבך בשתיקה, נשמה תאומה שתדע לעמוד איתך אל מול הגלים. זו בחירה מודעת, גם דנטה בחר לעצמו את ווירג'יליו, המשורר האהוב עליו שישמור על שפיותו כשהלך בין מדורי הגהינום, ואני, אני בחרתי לי את רון.

בתוך המבוך אל הלא נודע, מצאנו לעצמנו שפה חדשה, כזו שמורכבת ממערכוני גששים ואיטלקית ספרותית, היינו צוחקים על עצמנו והעולם תוך כדי אכילת אננס קפוא מהמקפיא, שותפים לחוויות החיים החדשים, לפעמים 4 פעמים ביום, מדברים ללא הפסקה, מסתנכרנים לאותה התנועה הקיומית.

לא הייתי שורד יום בלי הווירג'יליו הפרטי שלי, שידע לרפא את הנפש ללא צורך במילים, לפעמים, בנוכחות השקטה והיציבה שהספיקה כדי שאבין שאני לא לבד בעולם.

בלב העיר העתיקה, בין כנסיות ופסלים והיעוד בחיים, היינו שני ילדים שמשחקים ומשלימים אחד לשני את המילה החסרה- העולם מצחיק...אז צוחקים!

פסל של דנטה אליגיירי
בבית דנטה

מאחורי הפחדים...

כשאתה לבד בדרכים במסעות ארוכים, אלוה שבחוץ וגם הפנימיים, רגעי חוסר הוודאות הם שותפים למסע. פחדים מתעוררים כסופה מן האופק, מערבולות בונות את רגע השיא, איבוד שליטה מתקרב, התפרקות לרסיסים. כל מה שבטוח בך נסדק ותהום מתגלה מתחת לשכבות הקרקע השברירית שהית בטוח שהיא יציבה ועמוקה ומצמיחה שורשים, אבל זה חלל אוויר, ובעצם הבנת שכל חייך היית לוליינית על חבל.

משהו מתערער ביסוד הדברים, ולפעמים כדי לשקם ולחבר את הפסיפס שהוא אתה, לוקח שבועות וחודשים ושנים. אז רציתי לראות מאחורי הפחד, לחשוף את מה שהוא מנסה להסתיר, לראות דרכו או מתחת, אל הזוויות הפחות מחמיאות שלו, אולי אתפוס אותו לא מוכן והוא יתגלה כילד ביישן במקום לוחם מיומן.

כשהיה לי האומץ לראות את הרקולס בזווית אחרת, הבנתי שמאחורי הפחד, ישנה בדידות נוראית, היפרדות של עצמך מעצמך המחובר, והדבר שיחזיר את כל השברים, זו ההשראה והיצירה שמאחה צלקות ופצעים, הי זו, שתופרת אותך בקשרים, עד לרגע שתהיה שוב חלק בלתי נפרד וחשוב מהרקמה הנצחית.

העיר מזכירה לי את מקומי המובטח, רחוב אחר רחוב, תלאי אחר תלאי, עטוף בנחמת ההשראה, אני לא עוד יחידה גמורה שאין עימה חיבור, אני יחיד שלם קשור באהבה.

פסל "הרקולס" של
בנדינגלי, כיכר סיניוריה,
1533

לרקוד עם קרן אור...

כשהשמש שוקעת, היא מבעבעת ומייצרת התנפצויות צבעוניות, גלים ואנרגיה, העושים דרכם בתוך הריק האין־סופי בחיפוש אחר מפגש ומשמעות. קרני האור עוברות דרך כל הכוכבים והירחים והחומר האפל וחוצות מערכות, עד שהן מגיעות, לכדור הארץ חוצבות במעטפת השמיים ובין כל העננים, והחורים שנוצרים בטעות דרך ריקוד הרוח, בחריץ לא־חריץ בגודל גרגיר חול, עוברות בין בניינים, מבעד לחלונות, בין עצים, בין אין־סוף הענפים והעלים, בדיוק מופתי, וחודרות כסכין ופוגעות מכל היקום כולו דווקא באצבע שלי ומאירות את קצה הציפורן השקופה.

לחיצת יד לשלום כזאת ביני לבין האין־סוף קורית ממש ברגע זה, והדבר מעורר את נשמתי משום שהיא מזהה משהו שמזכיר לה את המקור שממנה באה, והרגע הזה הופך להשראה. וההשראה הופכת לסימן על גבי דף נייר, והסימן מתפתח וצומח לכדי יצירה שלמה המתגלה בעולם אחרי זמן מה, ריקוד של חלל ואור בתנועה, כמקום מפגש בין בני אדם והשמש השוקעת בריקוד הפלמנקו היומי של השמיים.

קראתי לזה "Sunsetarium": מצפה שקיעה...מקדש לקרן אור שעשתה את דרכה הארוכה, ואני מקבל את פניה בכבוד מלכים, כבוד אלים, גם אם זה בפינה של סמטה חשוכה, אני רואה את קרן האור, עוצר, קד קידה, נענה להזמנה, מושיט את היד, עוטף אותה בעדינות.

זה ריקוד נסתר ללא מילים, תפילה אחרונה לפני שנפרדים, והצללים מתאחדים, וכל מה שיישאר, זה זיכרון וחיוך אוהבים...

פרט דלת ברחוב ויה דל
קורסו, Via Del Corso

אהבים לשאיין...

אני אוהב את המבט לשמיים, רגע לפני שאני נכנס למבנים. להיות בבין לבין, בסף, בקצה שמעבר לו-עולם אחר. בכניסה יש 4 מדרגות לבנות שמפרידות בין אדמת חיי היומיום, לבין השמיים והקודש, אלו מדרגות הסף שאנחנו עוברים בתוכנו כהכנה לאור החדש, לאור הפליאה.

אז אני עומד על הסף, ולפעמים אני מגלה את עצמי ממש שם, התגלות רגעית, משה שמחזיק את לוחות הברית, מקבל את פניי בשיש לבן ואני את פניו, מעגלים נסגרים על הסף לפני המעבר, ועוד רגע ועוד צעד קטן, נשאר, לעבור למימד הבא.

החזית של הכנסייה הזו, הייתה כספר פתוח שעליו נכתבו אותות ועיטורים במשך מאוד ומאות בשנים, אדריכלים ופסלים ואמנים קיבלו עוד חלק קטן למלא, להוסיף את חותמם, חזית אחת של מבנה כפסל שאינו נגמר ונמשך דורות ובכל דור מישהו אחר חולם ומכה בפטיש, מוסיף, הורס, מחבר ומלטש.

אנשים שמשתהים על הסף, נושמים עמוק, עם חצי רגל בעולם הזה וחצי בעולם הבא, הם אוהבים את המתח, את הציפייה, של מי שהם עוזבים מאחור, ואת מי יגלו כשיכנסו דרך השער אל הלא נודע. הסף הוא מקום, הוא לא קו ולא נקודה, הוא חלל אינסופי שמאפשר לנו להבין תהליכים ומעברים ומקצבים, ואת כל הסודות הקטנים שמתגלים בקצוות החיים. כל מה שנותר הוא לעצור לרגע ולהרחיב מבטים.

עוד רגע ואעזוב את היופי הזה, סף החוויה כבר כאן, העיר הפכה דממה, כבר לא שומע את הלחישות שלה בסמטאות כמו פעם, כבר לא מאירה את עצמה אלי, סגרה את עיניה, היא מתרחקת ממני ואני ממנה, ואני מביט לשמים בבקשה לסימן, שולח את היד לאחיזה אחרונה, והיא בשלה, משחררת מגע, וכל אחד חושף את קווי המתאר של הזכרון שישאר מאחור. זה היה סיפור אהבה בין אדם למקום, וכל מה שישאר פה מעבר לסף, הם תמונות ולבבות מלאי געגוע....

הדאומו, סנטה מריה דל פיורה, דלת כניסה ראשית, 1887

ואני אלוהים צפק בזאת..

ישנם רגעים שאני חולם על חופש מוחלט, שבהם המציאות לא נכנסת, היא אי שם בחוץ, רחוקה, כמו ערפל באופק או קולות רקע חלשים מקצה הרחוב.

אני מיצר לעצמי בועה, אטומה ובטוחה, אני מכניס לשם רק את מה שפועל לפי חוקי התשוקה והסקרנות, חוקי החופש המוחלט, דמויות שאיתן הלב מתרחב ומנגן שירים ישנים על מיתרי בס קצביים, ריקודי גורל עטופים בבדים, ואתה מלא באהבה טהורה, נבראת להיות כך!

הכל נשאר בחוץ, ברגע הזה, אתה מפסל את הדמיון באור, אולי תיצור לעצמך אלה, בתוך הבועה, רק אתם שולטים בזמן, נבראים אחד עבור השנייה, נמסים, מתערבבים לחומר אחד, מתפצלים לאינסוף פרפרים צבעוניים, ואין פה חוקים, ואין פה היגיון, ואין פה מוסר, רק שגעון הרגע וחופש שקיים בחלומם של אלים נועזים. אין פה אלוהים, הוא מכבד את הבחירה החופשית.

כשהנשימה שוב חוזרת, דפיקה בדלת, החיים קוראים, גם האלוהים התגעגע ורוצה לקבל דיווחים מפורטים. אני ממלמל באוזניו תפילה לעוד רגע אחד שבו הנצח מנצח וצוחק לכולנו בפנים. זה הזמן לנבראים!

צילום עצמי

מבט על בועות סבון
מהרמפות בכיכר פוג'י

אני באמת סבון...

בועות סבון באוויר הן דבר משמח.

קלילות שכזו מזכירה כמה פשוט לרחף ללא מטרה,

להינשא בהתמסרות על ידי הרוח,

לשקף את האור בצבעים רכים,

וכמה כוח יש בעדינות השברירית.

בדיוק ככה, באותה הקלות, אני זוכר שכדאי להפוך בכל יום לבועת סבון שמעלה חיוך והשראה לכל מי שמתמזל מזלו או מזלה, לראות אותנו ולו לרגע.

*עד שאצבע רכה, תמימה, תיגע ונתנפץ לאלפי טיפות שנספגות על האף והלחיים המבוישות.

צ'וק...

יש דבר אחר יותר מדויק מהשעון. אלו החיים.

הכל קורה בדיוק מופתי, במן חכמה נסתרת ותנועה מורכבת כמו רקדנית בלט שפורצת את גבולות הקווים הישרים. הסדר נגלה בשכבות, בשלבים, לפעמים בדיעבד, לפעמים ממש עכשיו כשהשמש בזווית הכי נכונה, והקרניים פוגעות במים ומשם אל כיפת הקשתות הלבנה, ומבשרת את הקסם שכבר בדרכו אלינו, ואולי כבר בא.

לפעמים אני מביט על השעון ורואה שהשעה 11:11 וחושב לעצמי כמה שאני מדויק פתאום, הייתי בעצמי למחוגה של השניות שהסתנכרנה עם החיים לכדי מספר אחד מהדהד. הכל מחובר בחבלים בלתי נראים, רשתות של אנשים וחלומות, קשורים אחד לשני באור שזור שמתחיל בקצות הציפורניים ומתפתל וצומח כשורשים של עץ עד השמיים.

לפעמים כשאני בחוף הים, ומביט אל הכחול שבאופק המשתנה, ורואה, אינסוף נקודות אור והבזקים שרוקדים ומתאחדים כמו להקת ציפורים בתנועה אחידה, אור שמחליף צורה, ומי שמביט בי מהצד, רואה איש שמושיט יד, ומנסה להיות חלק מהריקוד אור המדויק להפליא, אך בלתי נראה לעין המציאותית.

ואם תשאלו אותי ביום של נשימה מתוקה, אם יש דבר אחד יותר מדויק מהחיים? זו ה א ה ב ה!

מעבר קשתות, גלריית האופיצ', ויה לונגארנו דיי ארכיבוסיירי, Via Degli Archibusieri

רחובות של אור וצל...¹

למשוטט הרגיש, יש מבט של חתול דרוך וסקרן. כל כיוון הוא בטוח או מסוכן. הקשר אל הקרקע הוא תמיד הנכון, אבנים מחוספסות, עתיקות, עם חריצים מתקופות רחוקות, שאולי נוצרו על ידי פסיעותיהם של לאונרדו דה וינצ'י או מיכלאנג'לו שמיהר לכל מקום (כי לגאונים תמיד חסר הזמן).

אני אוהב להביט אל הקרקע, האור מחדד את אינסוף הצורות, המיקרו- גיאומטריה של ההתכלות של הזמן. כשאני הולך בלילות אני בטוח שחזרתי אחורה לימים שאמנים היו יכולים להעביר את כל חייהם בלייצר את אבני הרחוב הזה בלבד, ולמות בגאווה שהם הביאו חיים לעיר, עבור כל הדורות שעוד ידרכו עליהם בעתיד.

הדרכים של פירנצה מלאות געגוע, מלאות זיכרון של כל מה שקרה פה. היא הייתה הניו-יורק של העולם באותה תקופת הזוהר שלה, שהדבר היחידי שהיה מותר- זה לחלום ולהגשים את הבלתי יאומן.

הרחוב הפך למוסד, למקום של מפגש, לבמה עבור האקראי והמקרי של החיים, לתופעות שמתגלות בין אדם לחברו, בין אדם לעצמו, אולי גם האל.

המדרכה היא מוסד תרבות, תיאטרון של החיים, כל אחד הוא שחקן ומכתיב את האווירה, ועל הרצפה, אבנים שצמחו בהרים ונחצבו וסותתו ועוצבו במיוחד, כדי להעצים את היומיום הלא מושלם.

אל מול הכנסיות עם חזיתות השיש החלקות הלבנות ששייכות לאלים, האבנים הללו, עם הוורידים החשופים, שייכות לאנשים, לחסר השלמות היומיומי, שחשוב לא פחות.

התאהבתי על אותן האבנים, גם בעיר וגם בנשים. בכיתי בהליכות מרוב בדידות כשפניי אל הקרקע, חלמתי חלומות בכל צעד בטוח, התעטפתי בקסם ובפליאה, שכל רחוב מביא איתו בכל פינה, מבט חדש שלא ציפיתי, והנה גיליתי עוד סוד של יופי בלי שהייתה לי בכלל הכוונה.

רחובות פירנצה מלאי געגוע לכל הציירים שחלמו, לכל הפסלים שניסו להקפיד את החיים באבן, לכל הילדים שראו בחייהם את הגאונים בוראים את עולמם. הכל היה כאן! כל היופי האנושי התנקז כאן בין הרחובות, כל התקווה והאור הנצחי עברו מסמטה לסמטה ואל הכיכר וחזרה, כדי לפזר אהבה בעזרת האמנות. מי שהולך ברחובות פירנצה, נשמה רגישה ותמימה, מצליחה להקשיב לכל הסיפורים והדמויות שעברו בהם, הלחישות שלהם עדיין מרחפות באוויר בלילות, וכמונו, גם הם, מתגעגעים לפסיעות שקטות על אבנים אפורות...

מבט רחוב, ויה
ריקאסולי, Via Ricasoli

כבר האמיצ'ק...

אומץ.

למי שמגיע לכיכר הסיניוריה, לא יכול שלא להביט בפסל של צ'ליני שמראה את פרסאוס מחזיק בידו את הראש של מדוזה (המפלצת המיתולוגית). אולי לא היה פרסאוס, וכנראה שלא הייתה מפלצת, מלבד זו שבתוכנו שנגזר עלינו לנצח, אבל הפסל הזה, בכל פעם שהייתי מסתכל עליו, ומתקשה קצת להביט לו ישירות בעיניים, סקרן אותי והייתי הולך סביבו כמו חתול דרוך, בוחן כל זווית, שלא יפתיע אותי חלילה כשאהיה שאנן ופחות סקרן, זהו פסל שמעורר את המושג הכי חשוב ביצירה ואולי בחיים בכלל-אומץ.

פניו השלוות של פרסאוס הדאיגו אותי. איך זה יכול להיות שאתה בסכנת חיים כזו, ומפלצת רבת זרועות וראשים ושיניים חדות רוצה לנגוס בך כמו קינוח שוקולד ואגוזים וכל גופך אדרנלין ופחד והשרירים כבר מתכווצים, וזה עכשיו או כל החיים, ואתה קופץ ומוריד לה את הראש במכה אחת, ואחרי כל זה, הפנים שלך שלוות כאילו קמת משינה אחרי מסאז' קיצי קיצי בספא. חשבתי לעצמי שאני לא בוטח בפסלים שקרנים, אבל הוא צדק צ'ליני, כשחיבר בין אומץ לשלווה עמוקה שמתגלה לאלו האמיצים.

האומץ מתגלה לאלו הסקרנים, ההרפתקנים שמוכנים מראש להיכנע, ומזכיר לכל אלו שחיים עם הלב, שנדרש אומץ לב לשהות בעתיד ולא בעבר, מתוך ידיעה שהחיוניות שבחיים מובילה תמיד אל הלא ידוע. האומץ מבקש איתו גם סכנה. קושי, כזה שמעמיד אותנו בפני עצמנו, להכריע את עצמנו באהבה כי רגע

אחד-אתה לא בוטח בעצמך, וברגע הבא, אתה הגיבור של חייך.

האומץ חודר כמו חץ דרך הספק, כמו תער חד הישר אל התום. והתמימות הילדית הזו שמתגלה בך, היא הראשית, היא העובדה שאתה סוחר לכל מקום את האינסוף הלא ידוע שחי בתוכך, כזכר לבריאה, גם אתה, בכל יום, עסוק בלהבדיל בין שמים למים שבתוהו ובוהו שבלב או בראש שלך.

אני מרגיש כך ביצירה, וגם בחיים, האומץ נוכח ומביט בנו כפסל באמצע הכיכר כדי להזכיר את היופי שבהתעלות מעל לרגע הרווי בפחדים מהפחדים. הייתי עובר שם בכל יום, בכיכר, בדרך הביתה, ובכל פעם התקרבותי אליו יותר, בכל פעם הבנתי אותו יותר, אהבתי אותו יותר על מה שרצה לגלות לי בעצמי. כי בכל יום שבתהליך היצירתי, הוא יום של ללכת לאיבוד ולגלות את דרכי.

הייתי צעיר אז, ועוד אגלה לימים שהאומץ מגיע לילדים הנצחיים שסקרנים כמו חתול בכיכר פסלים, ואתגעגע לאותה הכיכר, לאותן היצירות שמספרות לי סודות גדולים יותר מכל האנשים החיים שפגשתי...

השראה...

ההשראה מגיעה לפעמים ברגע אחד, בהפתעה, כאילו מגיחה כמו שד או פייה, מעולם אחר, מלא בטוב ופוטנציאל, ואותה הפייה מפזרת פתיתי קסם, ומעופפת סביבנו, מכוונת את המבט ובקול נעים ודק אומרת- הנה, תסתכל, זו המתנה שלך להיום.

ואז ההשראה נכנסת, כשאנחנו מוכנים לקבל אותה, והיא עושה בנו כשלה, גורמת לנו לנוע ולהגשים ולממש בחומר את מה שהיה, רק לפני רגע, חלום בהקיץ של מפגש עם המימד היצירתי.

לפעמים ההשראה מגיעה בזיעה. בעבודת כפיים, במחקר השראתי, כזה שנועד להביא אותנו קרוב ככל הניתן לפתח הדלת -שמעבר אליה, נמצא העולם שמלא ברעיונות, ואולי הדלת תיפתח, ואולי רק חריץ, או אולי חלום קטן יצליח להשחיל את עצמו מתחת לדלת, והנה תפסנו אותו ביד, וניקח אותו ביראה הביתה, לטפל בו, לעזור לו לגדול לכדי דבר חי ועצמאי בעולם.

אני לא מכיר תחושה מדהימה יותר מרגע המפגש עם ההשראה, אולי בעצם ההתאהבות המפתיעה, היא זו שעולה על הרגע הזה. ואולי שני הדברים קשורים ביחד, גם בהתאהבות ישנו רגע של השראה עצומה, גילוי הנשמה שבמקרה הזה, היא הפייה הקסומה שמכוונת את המבט מהחוץ לפנים ולמעלה אל השמיים, והיא מושכת אותך שוב ושוב לאותו מקום כדי לממש במציאות את האפשרות הנדירה.

אני מתהלך בעולם, כאדם, שצד השראות. לפעמים הם גלים פתאומיים שרוצים שאגלוש עליהם כל הדרך, מעולם האפשרויות אל חופי המציאות, לפעמים זה כמו טיול ברחובות הראשיים של העיר, ואז, בלי הכנה מוקדמת, במבט חטוף, אתה מזהה סמטה שמושכת אותך פנימה, ואתה מתהלך בה, מתענג מהגילוי של הפרטים, והיא לוחשת לך: "לא תדע, משוטט נפלא, שעוד רגע, תגיע לקצה, ויפתח בפניך, מבט הפליאה!"

תמונה עצמית מתוך
הרצאה בנושא יצירותיו
ומיכלאנג'לו

אצבע אלוהים...

ההשראה צריכה אותנו, ככה זה מרגיש לי תמיד.

ההשראה ערמומית, היא תקסים אותנו, תסקרן אותנו, תכבוש אותנו, תגרום לנו להתאהב ברעיון, באפשרות שעוד רגע תתממש בזכותנו, היא תפתה אותנו בחיים חדשים, בשפע, בסיפוק ועונג שמיימים.

ההשראה היא החיזור של היקום שמחכה שנסכים להיות שותפים למעשה אהבה, שנהיה הכלי שבזכותו האור עושה את כל הדרך אל החומר, נולד, מסתובב בעולם, משפיע, מחזיר אחרים אל המקור שלהם, סוגר מעגל ומשם שוב חזרה.

ההשראה לא צריכה טינדר או אפליקציות, היא מוצאת את ההתאמה שלה ברגע, כשאנחנו מראים נכונות למלא את התפקיד שלשמו נקראנו והגענו מרחוק ונולדנו.

ההשראה צריכה אותנו. היא זועקת עם הקול הכי נעים: פרו ורבו-בחלומות בהקיץ ומעשה יצירה, שכל תכליתה, היא לנקז את הנשמה של כל דבר אל הצורה הנכונה.

בסוף אני זוכר שזה אנחנו. יצורים יוצרים, אנחנו המעבר בין המימדים. אנחנו אצבע האלוהים...

חופש....

אהבות מגיעות כציפור נדירה. נודדת, מסקרנת ומסתורית, עם כל האופקים והחיים שאספה בין הנוצות. נוחתת צבעונית ביום אפור, היא מגיעה אליך כדי לנוח, שתנקה כל נוצה, לפני שתמשיך בדרכה לעולם. זה ההסכם: הגעתי, אך לא אהיה שלך.

זה השיעור של האהבות הגדולות, להבין שאין לך בעלות. הגעת כאור, לבשת גוף, וכך גם תחזור, כאור שקוף. ללא חומר או מזוודת טרולי עם מתנה.

אהבות גדולות דורשות שחרור. הוצאה לחופש היא מעשה אלוהי, כי האנושי שבך עטוף באגו ופחדים וזה מסע ארוך להתנקות מכל הכבלים, אז אם הצלחת בעודך בחיים, לשחרר אהבות, כנראה שבגלגול הבא, תהיה אל שבורא עולמות.

אני מזכיר לעצמי, בכל פעם שאהבה משתחררת לי מכלוב הלב אל החופשי, שאנשים יצירתיים, באים עם עיניים שונות לחיים, כילדים נצחיים, הם רואים את הפוטנציאל שבאחר, את היופי הנדיר שלא ממומש, גם אם יופיע שד או שטן, אתה כבר מיומן, לראות איזה דוב פנדה חמוד יכול להתפתח ממנו, ומתעלם מהגלימה, מהחיוך הזדוני שמאחורי הבלורית הקפואה, מהשיניים המושחזות, אתה רואה לבבות ופרווה רכה. אנשים יצירתיים, רואים את המציאות כהמלצה, ומשלמים את המחיר הרגשי שבעין הרחוקה, שצופה מעבר ולעומק.

אני מזכיר לעצמי, שבעיניי הלב, עדיף לפגוש את מי שמתקרב, לממש את האור הגלוי שבתוכו, ולא אלו שעסוקים בקרבות התשה או מלחמות חורמה. והיום, אור השמש יצא מבעד לעננים האפורים והגשם, השמיים הכחולים הנצחיים שוב צובעים את החיים שלי, אני עף בקלילות כמו הציפור שהעירה אותי בבוקר, אני חופשי כמו הרוח שבחרת את כיוונה, האבק מתפזר אל פינות הרחוב, וניצני חיים חדשים בוקעים מהאדמה הרטובה...

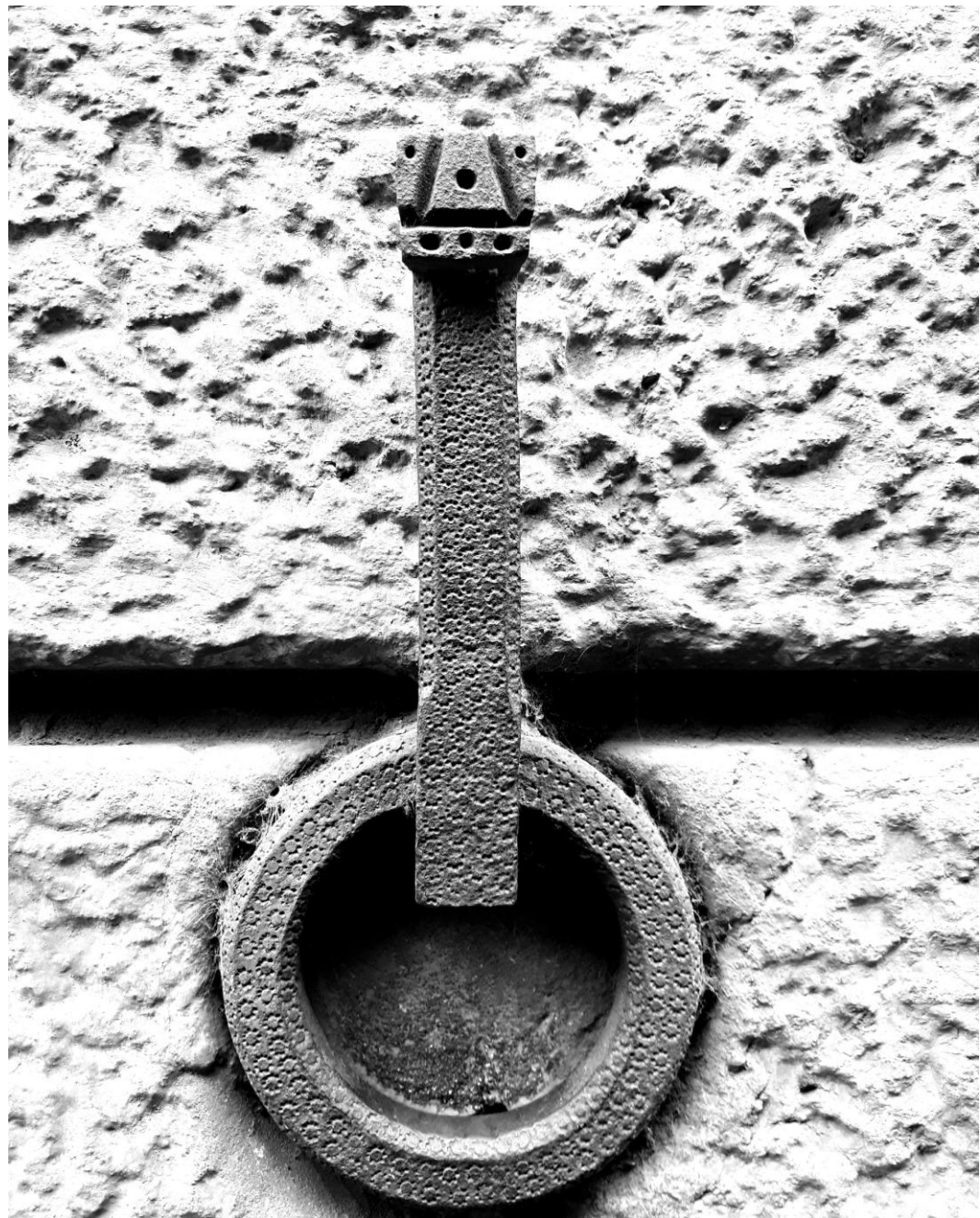
ציור קיר ברחוב בורגו
דלי אלביצי, Borgo
degli Albizi

פּרטיק...

אני אוהב להסתובב במקומות שיש בהם אינסוף פרטים, חלומות של אנשים שהפכו לחומר מעובד בקפידה. אתה מיד יודע שכאן היה חולם בהקיץ שעשה את כל הדרך, מהרעיון, שמונע מתשוקה, הישר אל המציאות האפורה.

אני אוהב לשוטט ברחובות, לזהות פרטי פרטים, וסיפורים והרכילות, כל הסודות והסמלים שהובילו למפגש הזה, והנה עיטורים ממתכת שנועדו לקשור את הרצועה של הסוסים על חזית הבניין, בין האבנים המסותתות ביד חופשית, האמן לא היה חייב ליצר את כל אינסוף הקישוטים הקטנים.

הוא לא היה חייב לתת לו אופי וחיים, היה יכול להשאיר הכל סתם חלק ונקי, אבל משהו בו בער מבפנים להשאיר זיכרון לנשמה שתזעק גם אחרי מאות בשנים: פה היה אדם!

פרט קיר ברחוב ויה דיי
טורנאבואוני, Via dei
Tornabuoni

עמודי פינה בגלריית
האופיצי

פִּינוֹת...

בפינות ובקצוות מתגלים הסודות.
אני מתקרב כנמלה סקרנית מול רגלי ענקים,
עמודים מוארים בצל ובשמש,
משורטטים על ידי קרני אור מדויקים,
בקווים ישרים על נפחים עגולים,
מקצב בודד, רוקד, אל מול הנוף הטוסקני-
גבעה ועץ ונהר...
גם בתוכי,
הנשמה "הנמלית", מציצה מבעד לפתחים שבין העמודים הבודדים
שמחזיקים את כל היתר.

יוק האין-סוף...

אני אוהב לבדוק את מקורן של המילים, את רגע ההולדת, לפני שלבשו על עצמן שכבות ושכבות של משמעויות ופרשנויות. זה הדי אן איי של הכוונה, שנייה קודם לכן היה ריק מוחלט, חוסר צליל ורגע אחרי, פתאום המשמעות מקבל גוף ומקום בעולם ומאירה לסביבה את נשמתה.

למי שסקרן מספיק לבדוק את מקור המילה אהבה, נכנס בעצם למסע שחוצה תרבויות וזמנים ומקומות. בכמה מקורות, המילה אהבה הייתה קשורה לספרה הראשונה, לאחדות, לסוד הגדול ביותר שנמצא בכל אחד מאיתנו ודורש גילוי והבנה, זה האינסוף שמתעורר בכל לב אוהב כי הוא מחזיר אותך ישירות לבית האמיתי שלך. לשלווה.

כשאתה אוהב, אתה מייצר לב אל לב, עין לעין, נשמה לנשמה, אין יותר הפרדה, מים חוזרים למים, האדמה לשמים, התווה לסדר האחד, כמו נקודה שהיא חלל ההכל. אני אוהב ללכת לראות את השקיעה, חלון נפתח אל המרחב האינסופי וכל היקום הענקי, נתפס אצלי כנקודה מהבהבת. אני והאי-שם, מקושרים באור ועין, מחוברים ברשתות.

ביום האהבה, המשאלה האמיתית, היא לפגוש עין סקרנית, שמחוברת אל הלב, ורוצה ויודעת להביט לך ישירות מעבר לכאב, ומעבר לתווה, ומעבר לסדקים ולתאי התאים, ונים לא נים של כל מי שאתה בפנים.

אתה מבקש לראות את עצמך בעין של האחרת, כמראה לכל הטוב שאתה יכול להיות בעולם, וכמו שדנטה כתב כשפגש את האל בכבודה ובעצמה- ראיתי אותי עטוף בה, וזו! זו, האהבה, שרוקדת ומניעה, את השמש ושאר תנועות הכוכבים....

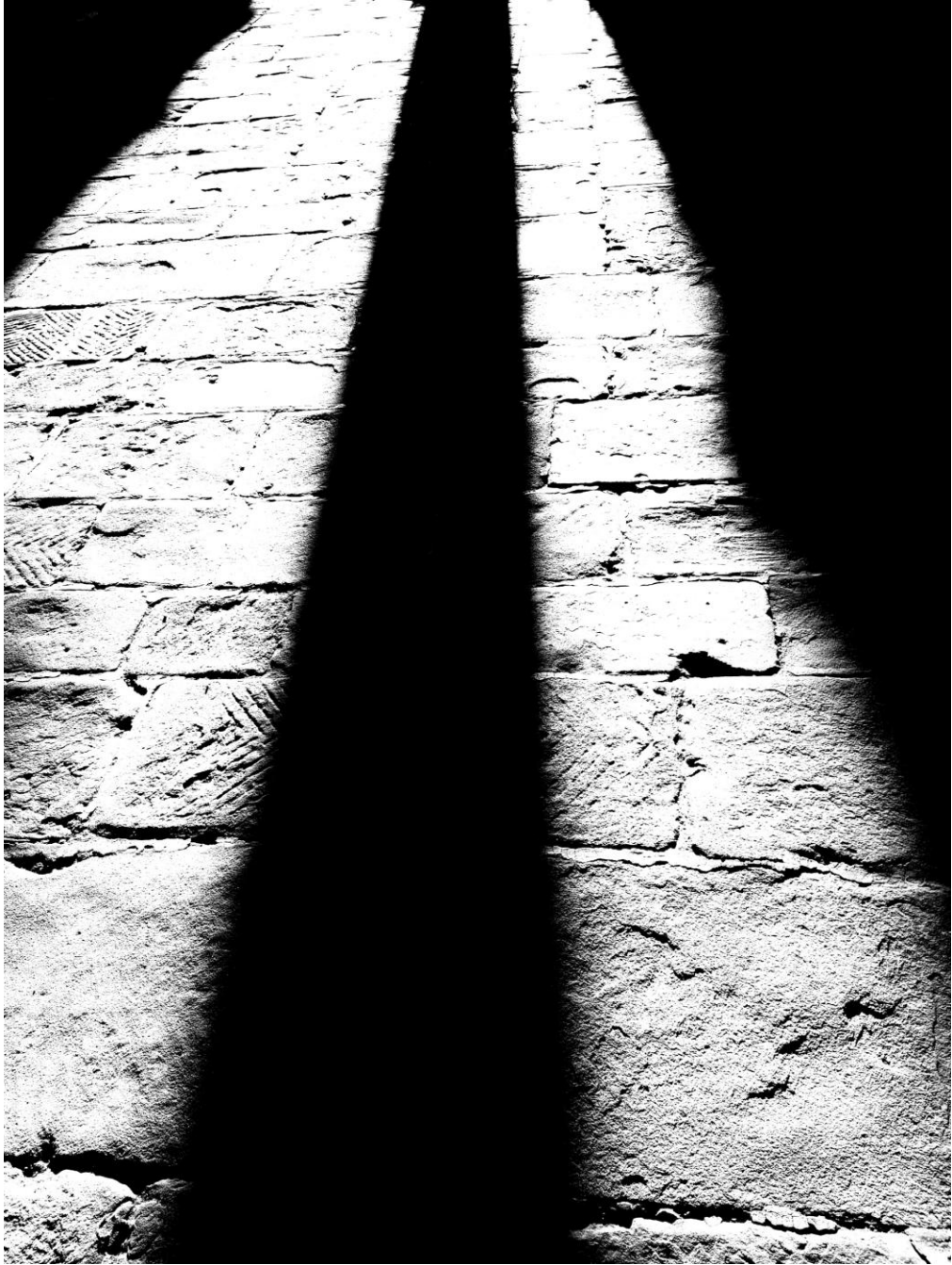

תמונה עצמית

בל צלון של אור ...

מאחורי כל שכבה, ניצוצות אור לובשים צורה, לובשים צל ברור שיזכיר לנו, שהמציאות היא רק המלצה. המציאות היא רק הזמנה לראות מעבר, הישר אל תוך הפליאה שהפכה אותה לדבר מוחשי, חושי, כאן מולי.

האור נע, ואיתו הצל באותה המידה, ויש קו תודעה דק שמבדיל בין מי שרואה רק את החיצוני, לבין מי שמבחין באלוהי, בפלאי, שבכל דבר קיים. לפעמים זו רק תנועת עין קלה שמשתנה, והפכת מצל על קיר, לשותף בכיר, בבריאה !

צל עמודים בגלריית האופיצי, ויה לונגארנו דיי ארכיבוסיירי, Via Degli Archibusieri

דנטה...

בורא במילה...

מילים מרהיבות בנפש עז,

קולות קוראים ושרים ממרחקים וחוצים את החשכה, בתוכנו פיוטים

נכתבים בכל רגע, מחכים ללשון שתוציא את התפילה בקול עמוק,

ונמוך, שמרעיד את הגוף וכל טיפת מים בתוכנו. לכל חלום מילה, לכל

תפילה וזעקה מילה, לכל חשש מילה, לכל תקווה מילה מדויקת

שמשרטטת אותנו בקו עדין.

הבורא את המציאות של עצמו, הוא אומן מילים, כקוסם, לוחש

לחשופים, בוחר בקפידה כל אות כל הברה, אין טעויות. אם יש כוונה,

כל מילה חופשייה שתצא ללא שליטה, היא, היא הנכונה. קודם הייתה

הטלטלה, התווה והסופה ואז נולדה המילה- ויהי אור, ויהי ערב ובוקר,

והנה נוצר לו דבר דבר מתוך הטוב, כאילו שכח לגמרי שלפני רגע,

התהלך על פני התהום. וכל שנייה נדלקים אורות וכוכבים וחיים

ואדמות ויבשות וימים, כשאתה יוצר אתה מביט קדימה אל החיים,

שבאים לקראתך. מה נשאר ליצור? מילה אחת- אהבה!

*דנטה- הוא היה לי למלווה והמדריך והאב הרוחני שלקח אותי למסע

בתוך מסע בתוך מבוך בתוך אגדה.

פסל דנטה אליגיירי של
אנריקו פאצי, בסיכר
סאנטה קרוצ'ה, 1865

הבית של האופיצ'ה..

מילים נראות לפעמים כמובנות מאליהן, מי לא יודע מה זה מוזיאון?

פירנצה היא מוזיאון חי ופתוח, ההשראה יוצאת לרחובות לכיכרות לפינות הקטנות שלא נשכחות וגם בהן, מישהו חשב להוסיף פרטים מלאי אהבה וכוונה שקישטו את חזיתות הבתים, גם במעברים הצרים, כל דלת או חלון היא בעצם כשרון מופגן, עתיק, כמו זקן שמספר על הזמנים שהיו.

מוזיאון הוא הבית של כל המוזות. אותן יצורים שמימיים שהדליקו את הניצוץ האינסופי באדם שגרם לו לצאת למסע שכולו השראה.

מבנה האופיצ'ה שהיה פעם למתחם משרדים בימי הביניים ועכשיו הבית שמכיל את כל היצירות הכי יפות שהתרבות האיטלקית הצליחה לייצר, ומה שבחוץ, חשוב יותר ממה שבפנים. הכיכר שנוצרה אל מול הנהר מוקפת בפסלים של כל גאוני הדור, הקשתות והפתחים והכיפה שבקצה, מעוטרת בקרני שמש שמשתקפים במי הנהר בשעת צהריים מדויקת ומכריזה על בואו של הקסם באדריכלות שקמה לתחייה. כל אלו הן המוזות שממלאות את הלב והרוח בהשראה. ביום תמצאו שם ציירים וליצני רחוב ובערב, נגנים שמתחלפים ומתענגים על ההד הנפלא שהחלל נותן. שלוש מדרגות הופכות לתיאטרון תחת השמיים הבהירים מלאי הכוכבים, ונראה שאתה תחת כישוף. האופיצ'ה מושך אותך פנימה, לנוע בתוך מקצב הקשתות כבמנהרת זמן, ובקצה השני, נמצאת הגרסה האחרת של עצמך- זו שהתמכרה לחלום ולהשראה.

גלריית האופיצ'ה, ויה
לונגארנו דיי
ארכיבוסיירי, Via Degli
Archibusieri

קבלה נסתרת..

יש סיבה טובה לרחובות מסויימים להיות צרים עד מגע, לפעמים הם לא מזמינים את העיין הרגילה שרוצה לגלות הכל מהר ובקלות בלתי נסבלת וחסרת מאמץ.

ישנם סודות שדורשים מסע, שמתחיל בפחד של החלל הצפוף ומסתיים בהארה, בגילוי, בתדהמה של הקדושה הנסתרת.

בפירנצה אין הרים ויערות סבוכים כמו בהימלאיה, אין פסגות שנושקות לשמיים, אין מקום להסתתר מלבד בקצה רחוב צר וחשוך שדורש מבט לפס הדק שהגגות משרטטים עם השמיים, מבט מלא אמונה שבקצה הדרך ישנה נחמה. בדרך כלל תמצא דלת גדולה ממוסגרת באבני שיש נוצצים וחלון צבעוני מואר ושם, בתוך החלל, מתגלה הצניעות הטהורה של האינסוף.

בתוך הריק, הקסום והשקט, שמצליח ללא הפרעת ההמון ורעש הכרכרות והתיירים והסוסים, להחזיר אותך הישר לזרועותיו המנחמות והאוהבות של האל...

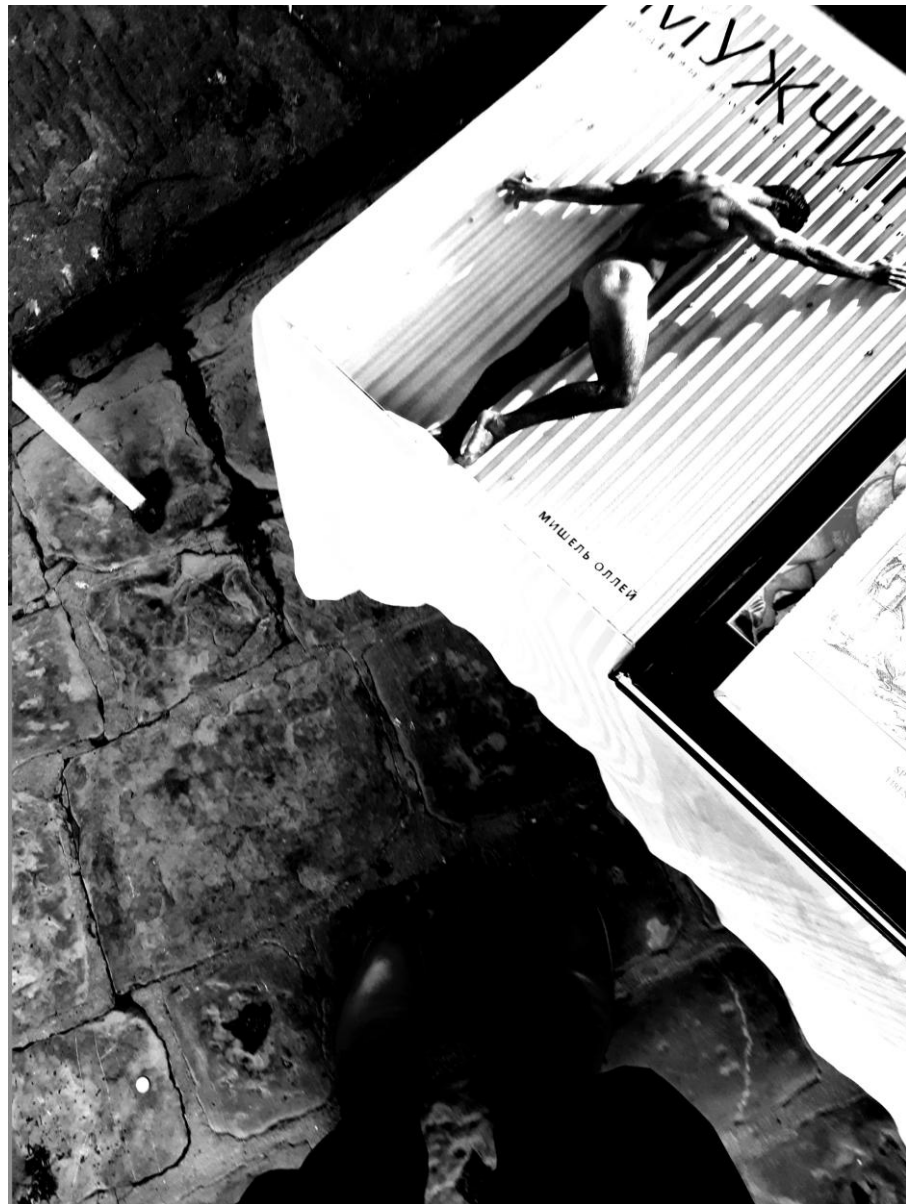
חזית כנסיית סנטו
סטפנו אל פונטה,
Santo Stefano al
Ponte, 1233

עיראק...

באתי אליה לבוש בגלימה, בשריון בשכבות אינסופיות שצברתי בדרכים. כשפגשתי את העיר הבנתי מיד שיש דרך אחת לאהוב וללמוד ולצמוח. אני צריך להתפשט מכל מה שהיכרתי, לבוא עירום וטהור משום שרק כך, אחרי שכל שכבות האדם שהייתי נפלו לאט כקליפות יבשות, רק אז, התחלתי להתקרב לאמת.

ההשראה שבה, הפליאה שלי ממנה, הגילויים והקסם שהיא פיזרה עבורי בכל פינה שלה, הקולות והאורות והצורות ומסגור החוויות לתמונה מושלמת, כל אלו, ניקו ממני את כל הנוקשות.

שלב אחר שלב, התאהבתי בעירום, בחשיפה חסרת הפילטרים והמתווכים, מפגש ישיר בינה לביני, ולא נדרש דבר יותר מלבד-ההתמסרות.

מבט על דוכן ספרים
בכיכר סנטו ספיריטו

מאחורי העלומה יש לבנה קטנה...

למי שמגיע לעיר מרחוק, רואה מיד את העוצמה חסרת העוררין של פלאצו וקין, שהיה למרכז השלטוני והצבאי של העיר. הוא מתנשא מעל כל הגגות, מזדקר כחץ הישר אל השמיים ודרך העננים ומכתיים את כל הסביבה בצל של ענקים אל מול האדם הקטן שעומד לידו כגרגיר חול נידף ברוח, גם דוד נראה כגמד לבן וחסר אונים.

כל מי שמתקרב לפלאצו וקין מתגמד עד כדי שבריריות אינסופית ולמי שמתהלך ברחוב הראשי, ומגיע לפינה שפותחת את הכיכר במבט אלכסוני, נחשף למפגש פנים מול פנים עם עקרון העוצמה. זה רגע של נשימה עמוקה והפנמה שבמשחק הכוחות הזה, יש רק מנצח אחד וזה לא אתה.

אתה הולך כגור חתולים מאויים, צעד צעד אל תוך הרחבה, מי יודע מאיפה יש לך את האומץ להתקרב בכלל ועדיין משהו מושך אותך פנימה, משהו מבקש ממך להגיע קרוב יותר עד כדי מגע יד ולגלות את הדבר שמעט אנשים יודעים להכיל.

אז אתה בלב הכיכר והכל עוטף אותך מכל כיוון, ונראה שכל העיר כולה התרכזת במעגל כדי לראות אותך בזירה אל מול הענק הנצחי וכבר אין לך מה להפסיד אז אתה רץ מהר אל החזית ונעמד מולה בתחושה שכבר וויתרת ואתה מוכן לסיים בכבוד אבירים אבל....אז מתגלה הסוד.

במבט ישיר, קרוב, אינטימי, כשזה רק אתה והקיר האנכי שמחבר אותך לשמיים, אתה מושיט את היד ונוגע בלבנה קטנה, קטנה יותר מכף היד שלך. ואז אתה מבין שגם העוצמה הכי גדולה מורכבת בסופו של דבר רק מלבנה אחת עדינה ושברירית בגודל של כף יד אנושית, כמו זו שהניחה אותה לפני מאות בשנים, לבנה אחר לבנה. זה סוד ששמור לאמיצים שזוכים לגלות שמאחורי כל ענק, ישנה בעצם לבנה קטנה שהונחה ע"י יד שחלמה על ניצחון הרוח על החיים.

מבט לפלאצו וקין,
1353

תנועה אינסופית...

ניסיתי לצמצם את כל היופי של העיר לכדי סימן אחד, משהו שיסביר לי בפשטות למה אני מאוהב בה כל כך ואיך חדרה לי ללב ולכל תא אחר בגוף ללא הכנה. ישנו פסל אחד שהוא עיר שלמה, פסל שהוא מבנה, פסל שהפך לימים למשמעות שלי בעולם האדריכלות, פסל שמספר את הסיפור על הדינמיות והתנועה האינסופית.

אני בא לבקר אותו בכל יום ונאלץ להסתובב סביבו כמה פעמים, בכל פעם אני מגלה עוד רבדים ופרטים, כמו נזיר בודהיסטי שמסתובב סביב הסטופה בתפילה להארה. והפסל מורכב משלוש תנועות, האחת כפופה ומחוברת לקרקע, מושרשת ויציבה, השנייה חצי עומדת וחצי כרועה, והשלישית כאילו עפה באוויר ומחוברת רק על ידי זרועות האהוב שלא מוכן להיפרד, והיא כבר שייכת לשמיים, היא עם הרגליים והידיים כציפור, והתנועה מייצרת רגש, יש שם עולמות שלמים שמתנפצים ומתחברים לרעיון ששובר כל חוק וכלל מוכר.

כבר אז, התחלתי לפתח את "האדריכלות הדינמית" שתהיה לאם כל יצירותיי, הפסל, כמו העיר, שינו אותי בתנועה אינסופית, ניקו אותי מכל מה שמיותר ומשני, אני מתמלא דרכם בתשוקה מתפתחת, לפעמים זו נחמה של מי שזכה, להיות עטוף בכל היופי הזה בתנועה רציפה.

כמו האחת, גם השנייה, מאירה לי את הלב בתנועה אינסופית, וכל מה שנותר לי לעשות זה להתמסר לזרועות הפתוחות...

פסל חטיפת הסביניות
של ג'מבולוניה
(Giambologna),
כיכר סיניוריה, 1583

קעקועים...

שואלים אותי לפעמים אם יש לי קעקועים. ואני שואל את עצמי רבות למה לא נמצא הסימן שימצא את עצמו על העור, ואז אני מביט במראה ורואה שהשמש קעקעה, את מפגשי האור הישירים איתי, נקודות נקודות, להזכיר לי שאני מחובר לכל האורות ולמיליוני הבזקי הכוכבים שמסתובבים סביבנו.

אצלי, הקעקועים הם פנימיים, כאלו שרק הנשמה רואה מהצד השני של המראה, אירועי החיים ומאות ואלפי האנשים שפגשתי, השאירו סימן מיוחד, ולמי שיש עיניים חודרות, היה יכול לראות, שאני עטוף, באינסוף, קעקועים משתנים, מתגבשים תוך כדי תנועה.

לפעמים אני מציץ פנימה, והנה החתול והלווייתן שהייתי בעצמי, והנה להבת האינסוף, והנה הכנפיים שמתפשטים על הגב, והנה דרדסבא שהתחפשתי אליו, כל הילדות עד שכבר היה מביך ללכת עם מכנסים אדומים, והנה הפטיש והאזמל ששייכים לכל מי שפגשתי בחיי ופיסלו בדמותי עד שהפכתי לאדם שאני, והנה קרן אור אחת שחוצה אותי בקו ישר, זה הסימן מהבית שממנו באתי ולשם אחזור, חוט השני שמחזיק אותי מחובר ליופי האינסופי ולאהבה שידעתי בילדותי ואני עוצם עיניים, חוזר חזרה אל המראה והעור החלק שעוטף את כל התנועה, מחייך חיורך זדוני, ושואל, מי האמנית שתקעקע את ליבי....?

צילום עצמי

עולם שלם בקו אחד...

הקירות הלבנים של בית הטבילה והדאומו, משורטטים בקווים ירוקים כאילו עברה יד האדריכל מעל דף לבן שעשוי שיש ופשוט הגדירה את הגבולות והחיבורים בצבע אחיד. הרי היה אפשר להשאיר את כל החזית לבנה, טהורה, נוצצת בשמש או אור הירח, ואולי כך הייתה מסמלת את האינסוף ביתר שאת, כשאין מגע יד אדם, אבל מישו רצה דווקא להגדיר כל אזור בקווים ברורים, לצמצם הכל לכדי סימן אחד המשכי. לצורות מוכרות, זה כבר פחות "אהיה אשר אהיה" של חזיתות נסתרות, אלא סימן שאפשר לחלק ולהכפיל ולמסגר כקוביות.

בזכות הקו, ניתן למדוד עם העיניים את הגודל והמידות וקנה המידה, קווים שנועדו ליצר הזדהות ולהסביר לכל אחד, שגם האל, אם רוצה להעניק השראה לאדם, צריך לצמצם את עצמו לקו אחד מובן בחושים...

פרט חזית של בית
הטבילה סאן ג'ובאני
בכיכר הדאומו, 1350

האנפלק אורכא אשכריס ...

בפיאצה סאנטה קרוצ'ה, הכיכר הענקית עשויה מאינסוף אבנים אפורות, שבורות, שלרגעים נדמה שרעידת אדמה החריבה את השלמות ויצרה קווי זיג-זג אקראיים של אחרי אסון ועוד רגע האדמה תישבר ותפער חור ענק שמוביל הישר לתהום לא ידועה ממנה דנטה התחיל את המסע לגיהנום.

במשך שנים ניסיתי להבין בליבי למה דווקא השברים הללו? ועוד במקום הכי סמלי וציבורי ומרשים שמסתיים עם החזית של הכנסייה הכי "יהודית" שיש ופסל של דנטה, אבי ההשראה האיטלקית, צופה על ההמון בגאווה. לימים גיליתי את ההסבר הרשמי לצורת האבנים אבל משום שדווקא פה, שולט המשורר הכי חשוב של ה 700 השנים האחרונות, בחרתי לעצמי סיבה קצת יותר פיוטית של עין אדריכלית שחולמת בהקיץ ומחפשת משמעויות נסתרות...

גם השלמות דורשת רגעי חול, אל מול החזית הקדושה, הנקייה, הלבנה, הטהורה בגיאומטרייה מושלמת ומתנשאת במשולשים אל השמיים ומדגישה שכאן-נמצאת ממלכתו של האל, פה בקרקע, בחיים היומיומיים של העיר ופשוטי העם וחתולי הרחוב, חיי החול השבריריים, נדרש גם סמל, סימן ברור. אפור, שבור, מתחבר באלפי חלקי פאזל ובקסם לא ברור, התוהו האקראי.

בין הקודש של הכנסייה והחול של הכיכר מפרידות רק 9 מדרגות של התעלות מעל היומיום למימיד אחר. רק כך בהפרדה, בהבדלה בין שמיים לאדמה שנראית כאילו התייבשה וצמאה לאור והשראה, כך מדגישים את השלמות של שני העולמות.

הניגודיות הנדרשת, כוח עוצמתי מנוגד אל מול הכנסייה, גם רצפת הכיכר מבקשת להיות נהר אפור נוצץ בגשם. העיר של מעלה, העיר של מטה. עם כל הכיעור והיופי של חיי היומיום והרוכלים והגנבים והסקרנים והילדים ואוהבים- שברים אינסופיים של פסיפס החיים.

אבני כיכר סאנטה קרוצ'ה, 1469

אחובר לשמש...

בגיל 23 הגעתי לפירנצה, סקרן, מבולבל ומלא בתשוקה. ולא ידעתי לאן יוביל המסע, לרוב שוטטתי בתוך הלא נודע כנווד במדבר. אני לא זוכר אם הייתה לי האמונה החדה והברורה, אך דבר אחד עזר לי בדרכים וזו התחושה שאני מחובר ומכוון כמו שעון שמש, שעון של אהבה לאדריכלות, מחובר בהשראה למקור החיים, מסונכרן איתה באינטואיציה ללא עוררין או ספקות, והיא הייתה זו שהראתה לי את הדרך.

לא רחוק מאיפה שגרתי בעיר העתיקה, היה מבנה שעל הגג שלו ניצב שעון שמש, מכוון בדיוק מושלם, ולפעמים הייתי מביט דקות ארוכות כלפי מעלה ומבין לפתע בצורה מוחשית- שכדי להתחבר לאמת הנצחית, להשראה, צריך רק להושיט ישר אל השמש...

שעון שמש על גג מבנה
בגשר פונטה וקיו,
Ponte Vecchio

פסל "האישה" של
בנדינלי בכיכר
הסיניוריה. Piazza
Signoria

מאחורי הדברים יש ס/ס...

בכל יום אני מתהלך בין המוקמות המוכרים, האנשים החדשים מסתכלים על דברים ישנים, זה רק הפשט של החיים, אותן הזוויות, אותו מסגור של חוויות, ובא לי פשוט להפנות את מבטם דווקא כלפי האחוריים, מהצד השני, מאחורי הדברים יש סודות שמגלים רק אם אנחנו מאפשרים לעצמנו להיות סקרנים.

אני מצלם את הפסלים של פירנצה מאחורה, ומגלה שהפסל השקיע את אותו המאמץ גם שם, לתפוס את המציאות כפי שהיא, מדויקת, אמיתית, חייה.

האחוריים של הפסלים לימדו אותי להסתכל תמיד מעוד כיוון לא צפוי, לפתח את האמונה שריבוי זוויות, וריבוי שאלות, מעט ספקות במוכר והידוע, מובילים אותנו לרוב למחוזות הגילוי והפלא.

אז מצאתי את הפסל הנשי של BACCIO BANDELLI ללא ידיים ואור השמש נופל לה על הגב והאחוריים וכמעט שהתביישתי עבודה, והתקרבותי מעט לאוזן שמסותתת בדיוק מפליא כאילו שחיכתה מאות שנים למישהו שיגש ללחוש לה סודות ואמרתי לה בשפת הקודש- "לכל השראה יש מחיר..."

ומתוך שפתי האבן, היה נראה, שהיא חייכה בחזרה...

לִּחְנוּס לְנִשְׁמָה לְרִקּוּד...

מה אתה רוצה להיות או לומר לעולם? שאלתי את עצמי במשך 6 שנים בפירנצה במטרה לגלות את המסר והתרומה שאי רוצה לתת לעולם כאדריכל, כאמן, כאדם.

במבט לאחור, אני מבין שלא הייתה ברירה אחרת לחשוב כך, כשבכל יום אני מתהלך בין ההמון המתפלא, המשתהה, הסקרן והמאוהב בכל בניין בעיר, ההמון שמצלם כל תא ותא, נים לא נים של חזית, כל תנועת עפעפיים של תריס וחלון, כל קרן אור שנופלת על הרצפה והכיכר, בכל רגע, בכל שנייה, ישנו מעשה אהבה בין נשמות סקרניות והעיר, וזה אך טבעי שמה שאחלום לעשות בשארית חיי זה, לרצות לגרום לאחרים, לנשמות שלהם, לרקוד מרוב אושר מהיצירתיות והחללים שממלאים אותם בהשראה, משום שאין נפש אדישה שיכולה להחזיק את עצמה אל מול היופי.

היו תקופות שהייתי מצלם את המצלמים, מתבונן בעיניהם המאוהבות מהמפגש הראשוני עם הכנסייה או הפסלים החיים, מנסים להקפיא את הרגע לנצח דרך העדשה ובכל פעם ידעתי שבכל לחיצת כפתור של מצלמה, המבנה מחזיר נשיקת אהבה חזרה.

אז זה מה שאני רוצה להיות! אחד שגורם לנשמה לרקוד...

כיכר הדאומו, סאנטה מריה דל פיורה, 1423

האור תמיד אכזב...הביתה...

גרתי ב-ויה ד" סרבי במבנה ישן עם דלת ענקית ששימשה עבור כניסת כרכרות וסוסים, הייתי יוצא מהמבנה החשוך שבפנים אל הרחוב, כמו עובר דרך מנהרה הישר אל תוך ההמון, כשמצד אחד כיכר האנונציאטה עם בית היתומים של ברונלסקי, ומצד שני הדאומו והכיפה שחושפת את יופייה החלקי. בקיץ, העיר מתמלאת באור שמתפשט בזרועות ושורשים, כנהר צהוב ששוטף כל פינה. אדריכלות של שמש ועיר עתיקה והרחובות הצרים משרטטים קווי שמש חדים כסרגל-מגדירים את מה שחשוב, והיתר, נזרק אל הצל.

אני אוהב ללכת בין הכתמים, לעבור מאור לאור, לטייל בין הצללים שנדבקים לקירות, ובשעות מסויימות בין 12 ל 15, הכל בוהק ומכוון אותך למקום אחד.

הביתה.

רחוב ויה די סרבי,
Via Dei Servi

פלאוצה אמברוג'יו...

מבנה הפקולטה לאדריכלות שמול השוק, היה פעם כלא נשים. במרכז גינה עם כמה עצים וכיכר קטנה שמוקפת קשתות וחללים קטנים. כמעט שלא ניתן לברוח או למצוא מסתור.

הרגשתי כלוא במשך השנים הראשונות ולא משום שהמבנה היה צר, אלא משהו מתוכי רצה לפרוץ את הגבולות, וכמו בכל סיפור, גם בזה אתה צריך מלווים שיעזרו לך בכל המקומות בהם נדרש אומץ.

בזמן שהרבה סטודנטים עוד היו עסוקים בלזרוק מטוסי נייר אחד על השני או לשתות קפה ולעשות "מבט חודר" לבחורות יפות וקנאיות, לרוב, ישבתי באחת הפינות, בין שיח קוצני גבוה וגזע עץ רחב שבגינה, ומסביבי כמה ספרים של גאונים מתים שהיו לי לחברים, ליועצים למלווים בנדודים הפנימיים והם נתנו לי את האומץ להעז לחלום ולחצות את המוכר, כנגד כל הסיכויים, כנגד כל "המורים" שניסו בכוח למסד ולמסגר את כולם באותה הצורה, לשלוט ברוח הצעירה בעזרת "מגבלות המציאות".

אני זוכר שהייתי מנסה כל הזמן לברוח ולמרוד ולהוכיח שהם טועים, להאיר את עיני האחרים, כשביד אחת *פרנק לוויט רייט* ובשנייה *לואי קאהן*, וכבר למדתי בעל פה את הקאנטואים של *דנטה* שלימד אותי לקלל ולהשתיק מרצים בדרך פיוטית, ומכלאנג'לו זעק לעברי מבעד לחלונות של הכיתה לצאת אל העיר שחכמה יותר מכל ספר, ובכל פינה יש גאון אחר שהשאיר "פירוים" בשבילי היער העירוני שמובילים אל השיעורים החשובים באמת ואותם אזכור כל חיי.

חצר הפקולטה
לארכיטקטורה, שוק סאנט
Mercato Sant
Ambrogio

הפתח/ות אג'ע/ות בהדרגה...

לגלות את היופי שכבה אחר שכבה, לא בבת אחת, זה מעצים את החוויה זו האומנות של ההסתרה החלקית, לדעת לרמוז, לכוון, לייצר סקרנות בעזרת חלקים קטנים שמעוררים את הדמיון, וכל צעד בכל גילוי, עוד חלק מתחבר לשלם עד שמגיעים לרגע השיא שבו הכל חשוף וגלוי באופן מוחלט ללא תיווך. זה התהליך של אדריכלות חושנית.

מבנים שהם הפתעה, מתגלים תמיד בהדרגה, תוך כדי תנועה עגולה, עוד טפח נגלה לעין כמו הכיפה של *ברונלסקי*, שנראית מכל כיוון בעיר, מכל רחוב ואף פעם לא במלואה. אתה נדרש להתקרב ולהסתובב ולחצות כיכרות ורחובות ולראות אותה ממוסגרת תמיד באופן שונה עם היחס שהיא מייצרת עם הסביבה הרגעית עכשיו מולך. לפעמים זה קשור לשלט של חנות או מקבץ חלונות וציפורים במעוף.

יש תהליך של הכנה לנפש, לקבל את מלוא העוצמה, את השיא שמגיע בהפתעה כשוק לא צפוי. יש הפתעות שהן מגיעות בשלבים וברגע אחד כשהכל מתחבר, אתה מתעלה לדרגת הארה ומשם הדרך חזרה כבר שונה, אתה שונה.

אחרי כל הסיבובים נכנסתי פנימה אל הריק העטוף בכנסייה, אל הנקודה שבה הכל מצטלב והציורים והפתחים בכיפה ממש ניצבים מעליי וקול נשמע לוחש בהד שמסביב: "ברגע שתלמד לייצר הפתעות הדרגתיות, תדע לשלוט בחוויה ולעזור לאחרים להתרומם מעל החיים לרגע, אל עצמם..."

מבט לכיפה של
הדאומו, רחוב ויה דיי
סרבי, Via dei Servi

מבט רחוב ויה דיי
רוסטיצי',
Via dei
Rustici

קצה החלום...

קצה הרחוב הוא כוח המשיכה של העיר. הוא הדבר שגורם לך סקרנות להיכנס ולהמשיך בתוכו, עד סופו, לבחור בו ולגלות את מה שנמצא בין לבין, עד שתגיע לקצה בתחושה אחרת ממה שדמיינת.

קצה הרחוב מושך אותך אליו, לפעמים זה קצה מופלא בקישוטים ולפעמים זו כיכר, לפעמים זו כנסייה שהוסתרה, לפעמים כיפה או סתם עוד רחוב חדש מצטלב, אבל למי ששם לב, יש תמיד משהו מיוחד בקצה. משהו שהגורל קבע, שיהיה שווה, לעשות את המאמץ ולהגיע עד אליו.

קצה הרחוב הפיורנטיני הוא לא יעד, הוא עולם בפני עצמו. אני מגיע לקצוות הרחוב, נעמד מולם, מביט על כל הפרטים, מכבד את נוכחותם, מתוך אמונה וידיעה עמוקה שאני צריך ללמוד פה שיעור חשוב ויש פה יופי שמבקש להתגלות דרכי, יש סוד שמחכה להיחשף. אני יודע!

ולפעמים זה דורש כמה דקות של מבט תמים, לפעמים הלב צריך להתנקות כדי לראות בבירור, לפעמים זה לוקח שעה, לפעמים חיים שלמים...

תקרת הכנסייה סאנטה מריה דל פיורה, דאומו.
Santa maria del fiore

האמת החשופה...

לפעמים האמת מוחבאת מאחורי שכבות אינסופיות של כיסויים ומסיכות וצבעים וקירות ומי יודע מה יש שם שמחזיק את כל האמת ביציבות שכזו...היו תקופות שחשבו שכך צריך, להחביא את האמת העירומה ולצייר מצג שווא למען החוויה. היו תקופות שהפשטות שלטה והאמינה, שאת האמת צריך להציג לראווה, ובמקום להסתיר, יש להקצין את השלד, עד שחושפים את פרטי הפרטים הכי קטנים שמחזיקים את החיים על כנם.

גם אצל אנשים, כמו במבנים, האמת לפעמים חמקמקה או חשופה עד כאב ופליאה, וכשמדברים על ניצוץ אלוהי אצל האדם, אני מבין שמדובר באמת החשופה שמתגלה ומחברת אותך, עוטפת אותך בחמלה ותחושת נחמה, אתה מיד מתאהב כשאתה פוגש את הסטרוקטורה של הנפש העדינה, הלב נפתח ונותר לך רק להתפלל: בבקשה, רק שלא יכסו פה אף קורה או לבנה עירומה...

מִיָּכ אַמֶּטֶה שֶׁל נֹחַ...

נוח בנה תיבה מקשתות. אין דרך אחרת לשרוד את תנועת המים והסופות. ובתוכה, כל העולם כולו מצטלב, העולם שיבוא, נמצא עטוף בבטחה וממתין לרגע הנכון. תזמון אלוהי שיביא אותך לחוף מבטחים.

בשעה 12:00, בדיוק צבאי או כמו צלצול שעון הכנסייה, אני מתייצב אל מול התיבה. נוח מחכה מתחת ל שלוש קשתות עתיקות- האחת חיצונית, אחת מעל הכניסה והקשת הפנימית שעוטפת אותו. החנות קטנה, יש דלפק קטן ושלט קטן ואיש גדול עם חיוך קשתי וממכר.

נוח עובד בתנועות עגולות, חותך את הלחם העגול- תיבה שתתמלא בכל טוב, מייצר פתח שיאפשר כניסה לכל עולם הטעמים פנימה בבטחה. הוא מורח את שכבת הבסיס השומנית, מוסיף שכבת ביניים משלימה, ואז אוטם עם שכבת חרדל עליונה, עגבניות יבשות משוכות בשמן זית מקומי מתייצבות זוגות זוגות, ואז קישוא צרוב מתפזר בשלבים, גבינות עגולות נחתכות ביראת כבוד לזמן שלקח להן להבשיל, ונקניקים נפרשים בשתיקה אחרונה לפני שהכל מסתיים או מתחיל.

כוס קטנה של יין אדום מתמלא במערבולת יציבה, אני יושב בחוץ ומביט מתוך התיבה אל העולם שיצר את הרגע הזה, שמכבד את התנועה הפשוטה, העתיקה, התנ"כית וחזרתית מזה דורות.

אם שאלתי את עצמי איך מייצרים תרבות, איך אתה הופך להיות חלק מזה? אז, מתחת לקשתות של נוח, ב 12:00 בצהריים בדיוק, אני מקבל את התשובה. ככה! פשוט...

נוח העתיק, Antico
Noe ברחוב ויה דלי
אלביצי מתחת לקשת.
Via degli Albizi

עולמות נפגשים...

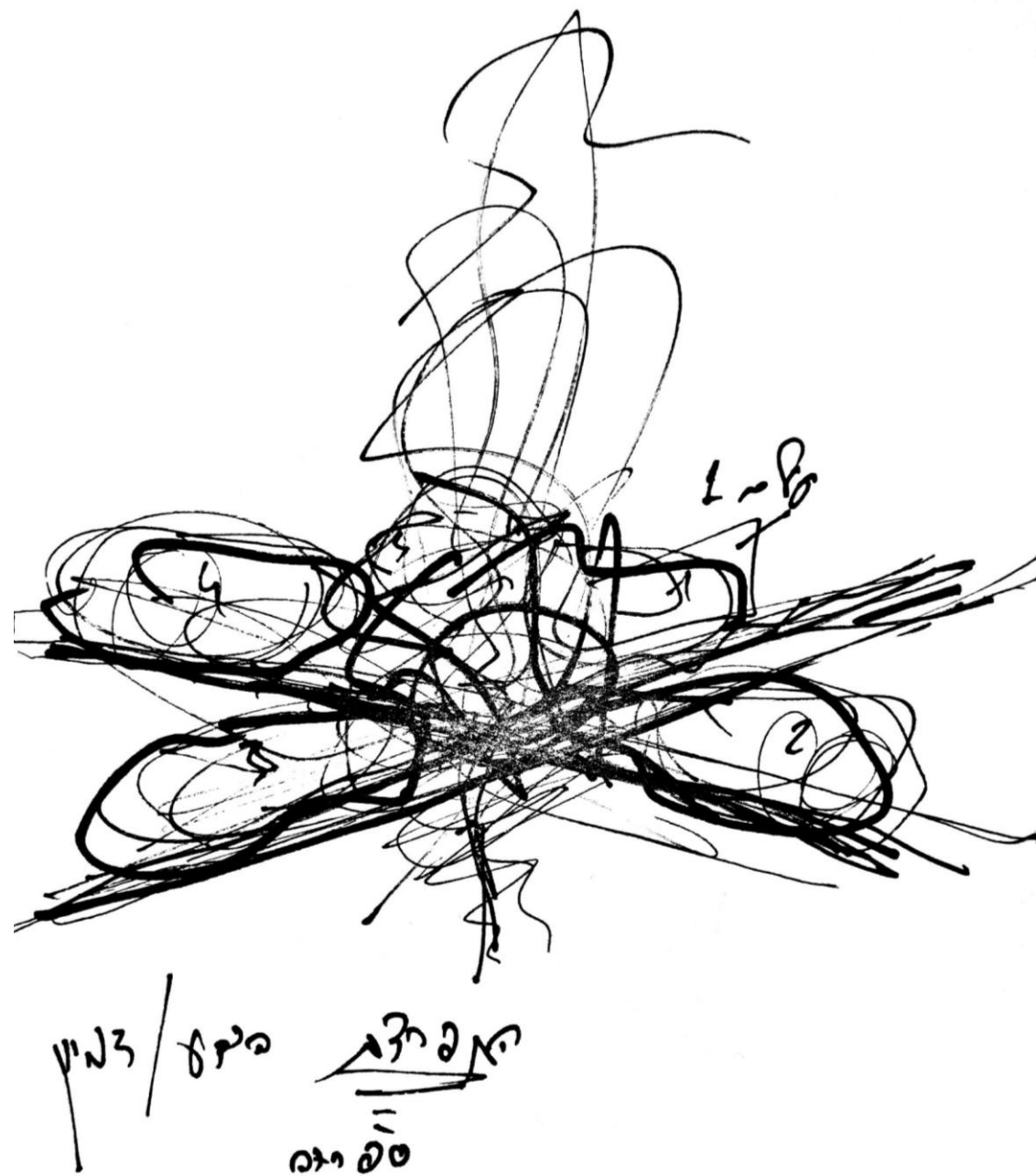
לרוב אני מדמיין את התנועות של החיים במן קווים המשכיים, כמו מערבולות עגולות מתמשכות, להקת אורות, כסופה קטנה שסובבת סביבי ומניעה את התשוקה והסקרנות שבי וגורמות לי לנדוד.

חייתי עד כה ב 56 דירות ובתים, במדינות שונות עם שפות ותרבויות ועולמות שהצטלבו בי והשאירו את סימנם. אנשים אינסופיים שחצו את דרכי, פיסלו שלב אחר שלב את הדמות הנפשית שהיא דמותי היום.

אז איך נראה המפגש, רגע המגע בין עולמות? מה קורה שם בשניית השיא הכי מזוקקת?

כל כיוון מתחבר לשני, הצטלבויות שונות חלקים ממשיכים ומתחברים ומייצרים צורה חדשה וגדולה יותר מקודמה שמתפרצת ונעה כלפי מעלה ולמטה ומזינה את מה שחסר. שואבת את מה שנחוץ לה כדי להתעלות.

אני פוגש את העיר ואני מרגיש שמשהו בי היה חסר לה כמו שהיא הייתה חסרה לי, כל אחד מאיתנו ניזון מהשראה של השני. אני הייתי צריך מורה דרך, והיא, היא הייתה צריכה ילד אמיץ שחולם עליה בהקיץ...

צילום עצמי

חולק בהקץ...

זה המבט של מי שבחר לחלום בהקיץ כמקצוע, ללמוד להיות אומן, לראות את המציאות אחרת, למלא תפקיד בעולם ובבריאה. אלו העיניים ששומרות על התמימות ומתמלאות בתשוקה ולא מקבלות שום דרך קיצור. אלו העיניים של מי שרוצה לעבור מסע.

לחלום בהקיץ זו משימה שמתחילה באמונה- שהמציאות היא רק המלצה. אתה בוחר לראות את האפשרויות הנסתרות ולתת להן משקל גדול יותר ממה שכבר נגלה, הכל קורה דרך העיניים החדות שחודרות כל חומר הישר אל הנשמה.

אז איך בגיל 23 אתה יוצא לדרך כל כך לא ידועה. משהו בי או מתוכי קרא לי. זה הרגיש גדול יותר מהרגע, כמו קולות מן הנצח שהדהדו לאחר בהווה ושלחו קרן אור אחת מדויקת שאמרה- יש בקצה הדרך מוצא.

מי שהביט בי באותה התקופה, כנראה ראה עיניים של מי שמוכן ללכת לאיבוד, לגלות תהומות ומרחבים ולחצות כמה אופקים ולנקות ולהסיר כמה שכבות של חיים עד שאתה חשוף לשבריריות ולכוח שבתמימות הילדית. מחובר לאהבה ותשוקת החיים כאילו שנולדת רק עכשיו והמילים והמשמעויות עדיין לא נבנות בתוכך, הכל חדש ופלאי ומוכן להתגלות.

העין של החולם בהקיץ זו עין שחוצה רבדים עד שפוגשת את המהות והאפשרויות הכי נפלאות שקיימות גם בגרגיר חול, משום שמאחורי כל דבר יש יופי שמחכה לי.

זו הפעם הראשונה שהיבטתי למצלמה מזה שנים. ואני אבוד ובטוח רק באהבה לאלוהי האדריכלות שיקח אותי לארץ המובטחת. (באותו הרגע, הפסתי "ללמוד אדריכלות", והתחלתי להתמקצע בחלימה בהקיץ שתאיר ותוליד מתוכה השראה למיליוני אנשים)

קולות אהבית..

יש קו אחד שמחבר בדיוק מופתי, עוצמתי, בין בית הטבילה(ההתחלה/הלידה) למרכז הכיפה (השמיים). קו שחוצה את העיר כמו סכין חדה ובתוך הקו כל המשמעויות של החיים והבריאה. אני אוהב לעמוד וללכת צעד צעד בעקבות הקו הזה, עד שאני נעמד מול הדלתות המוזהבות, המוארות שמספרות לי סיפורים שהיכרתי מילדותי.

בכל פעם שהייתי מסתכל על הדלת לגן עדן בבית הטבילה, הייתי רואה את משה, הכהן, שעמד על ההר וקיבל את לוחות הברית בידי האלוהים בכבודו בעצמו, והתנועה של הרוח והעננים של האל ומלאכיו כמו הגלימה בתנועה של משה, ויש רגש של אחדות וחיבור והסכמה ושלווה בין שמים וארץ. הבנתי שזה התפקיד של האדריכל, לתווך את האינסוף לעם שנמצא למטה מתחת להר ומחכה בציפייה להשראה. האדריכל, מחבר בין האינסוף והחומר, וממלא אותו בנשמה והשראה כדי להחזיר אותנו חזרה אל המקור, וכך נסגר מעגל.

למי שמביט לעומק התמונה רואה, שהאל בתנועה, מתחבר למשה שמחובר להר שמחובר לעם ישראל והם כולם מתפקדים כיחידה אחת-רקמת האחדות בתנועה משלימה.

הייתי רחוק מהאדמה שהולידה את הסיפור שעל הדלת, אך קרוב עד מגע בנשמה שמבינה לעומק את המעמד והתפקיד שנועדתי לעשות. כשותף לבריאה, כמתווך בין עולמות, דווקא כאן, קולות מהבית מהדהדים אצלי חזק יותר וזה לא רק שלמה ארצי שמתנגן אצלי באזניות, גם כאן, יש בת קול שמכריזה על ארץ חדשה. על הקו האופקי הזה, מול שערי גן עדן, מול משה במעמד הר סיני, קולות מהבית מזכירים לי שהדרך היא כלפי מעלה, וכדאי שאלמד את חוקי התנועה שמתחילה מהשראה ומצטמצמת למקום בעולם.

דלת שער גן עדן של גילברטי,
בית הטבילה בסיני הדאומו.
Ghiberti

חלונות ראווה...

בהליכה בעיר, מבנים עתיקים מתחברים בנשיקה אחד לשנייה, צמודים בקירות משותפים ומייצרים את החוזה האנושי החשוב שנקרא- רחוב.

והרחוב מורגש בקומת הקרקע, תנועה רציפה שנועדה לדבר עם עובר האורח בשפה של סקרנות ופליאה, לעורר רצון להיכנס ולגלות עולם חדש בפנים. ברחובות העתיקים שבמרכז העיר, קשתות מציירות את הריקוד האדריכלי, לכל קשת אבנים מדוייקות, לכל אבן שם ותפקיד ומקום לידה ידוע, בין לבין זכוכית נקייה שדרכה אתה משקיף על דמויות קפואות במקום- גם הן היו רוצות להיות בתנועה כמוך, והן לבושות בחלום עשוי בדים שיכול להיות שלך.

האיטלקים יודעים לייצר חלומות ולחלונות ראווה, לצייר תמונה של מי שאתה יכול להיות, דמות בסיפור ישן ועל זמני. אם רק תקנה חליפה או שמלה ותיק.

אני מחכה ליום שבאחד החלונות, תוצג גלימה ארוכה ותיק ציירים ישן ועל השלט כתוב- לאונרדו דה וינצ'י חי וקיים ב 99.90

חלון ראווה ברחוב ויה
פורטה רוסה, Via
Porta Rossa

א/ח/ת אהב/א/ה...

בתוך מבנה דת, הריק הוא מלך. החלל העצום שעטוף במבנה, הוא הריק האינסופי, לרוב חשוק, לרוב אטום מרעשי החיים היומיומיים, במיימדים גדולים שלוקחים אותך אל מעבר למוכר והידוע.

ובתוך המבנה, מה שמפיח חיים ומשמעות, זה האור שמגיע הישר מהאינסוף וחודר דרך פתחים מכוונים פנימה מזוויות שונות ומקשט את הקירות והרצפה בניצוצות וסמלים.

התפקיד של החלון הוא החשוב מכל, דרכו, נכנסת הבריאה פנימה ומפזרת את הקסם שלה עד שנתחבר מחדש חזרה בתנועה מעגלית אל המקור. לפעמים החלון מלא בתמונות או מילים שמאורות בשמש לפני שהן נצבעות בתוך המבנה והזוהר הזה מעורר פליאה. מאין הגיע האור עד לכאן? זו לא שאלה אדריכלית, זו שאלה רוחנית והכל מכוון, שבשעה מבויימת, קרני השמש יחדרו מזווית מאוד מדוייקת למקום מאוד מסויים ויאירו את החשכה ויכניסו חיים ומשמעות לרגע האקראי, כאילו נבחר בקפידה והנה נוצר חיבור ביני לבין הכוכבים שרחוקים ממגע.

כמה מרחק עבר, מאז שקרן אור נולדה, כמה זיכרון היא משמרת בתוכה, לפעמי אני קם והולך בשקט לאחת הפינות המוארות, מושיט את היד בנימוס ויראה, ומקבל את אורות הנצח בברכה...

חלון דרומי בכנסיית
הדאמו

יצירה אחת לכל החיים...

כשמדינה שלמה מתגייסת לבנות יצירה אחת, כל אמן שותף, כל פסל, כל צייר, כל בנאי הוא חלק בלתי נפרד. עיר שלמה מתגייסת כולה עבור מבנה אחד שיגדיר את מהותה ויופייה הנצחי. כך הם האמינו בכל ליבם, כמו שדה שזורעים עבור הבאים אחריהם, שייהנו מהפירות המתוקים, וזה מעשה אצילי לעבוד כל החיים על דבר אחד, כשאתה חושב על העתיד לבוא, במקום על עצמך, זה האושר והיעוד של לעבוד כל החיים על יצירה אחת שתחזיק דורות ומאות שנים ותעשה את הפלא והקסם ותעביר את האור והנשמה למיליוני אנשים בכל שנה בתחושת תדהמה. כל זה שווה יותר מאלפי יצירות נשכחות וחסרות משמעות או השפעה.

ברונלסקי, אולי ידע שהוא בונה את דרכו אל הנצח דרך פרויקט אחד בלבד שנמשך כל חייו וגם אז, הוא לא זכה לראות אותו בשיא תפארתו כשחזית הדאומו הושלמה רק כמה מאות שנים לאחר מותו.

העיר היא יצירה אחת מתמשכת שאין לה סוף, חלום אנושי שמבקש להתחדש ולהתעדכן ולהתממש בכל יום. אסור שיהיה לה סוף. היא צריכה לחיות לנצח וליצר השראה ללא הרף. למלא את החלל ביופי וערך ובחיבורים ורגעי פליאה.

זו השאלה המתבקשת- איפה הפלא בעיר שלך?

אם אין, אולי היעוד שלך הוא ליצור אותו. אם לא לעצמך, אז אולי לדורות הבאים ומיליוני התיירים שיבואו לבקר באחרית הימים ולחלום בהקיץ- להיות אחד שבונה יצירה אחת לכל החיים...

כיפת הדאומו,
ברונלסקי, כיכר הדאומו,
סאנטה מריה דל פיורה,
1423

כוס אספרסו בקפה
ריבואירה, כיכר
סיניוריה Rivoire

נאפיק וֶאֶרִיק בֶּהֶס קֶפֶה...

הקפה האיטלקי הוא ריטואל דתי. יש לו הכנה ושלבים ורגעי שיא, ויש את הסוגים השונים של הפולחן לפי הצורך היומי ויש דרשה וחכמת חיים קצרה של זקן השבט, שנענית בהנהונים של מאמינים שקטים אחרים.

אני אוהב לשתות את הקפה ולחלום בהקיץ בתוך הספל ששלב אחר שלב חושף עולם חדש של סימנים וכתמים וציורים בתנועת השתייה. אני נזכר בילדותי תמיד, כשהייתי מביט על כתמי העננים שזזים, ובמשך שעות הייתי מנסה לראות בהם דמויות ומקומות ומבנים משתנים. אז כוס האספרסו עומדת להסתיים לי, ושמי הספר מתבהרים, והכתמים מייצרים לי אתגר חדש, אך דווקא פה, בפירנצה, אני רואה בהם נופי ערים וכיכרות ורחובות עתיקים והרים טוסקניים עם שדות ענבים ועצי זית ובתי כפר שלווים. מידי פעם כיכרות וכיפות משתקפות בטיפות האחרונות שבתחתית הכוס.

אז בחוץ, סביבי, מדברים בשפה מתגלגלת שנמסה על הלשון כשוקולד חם, ופה בתוכי, ערים ונופים ופרויקטים שלמים נרקמים בין כתמי הקפה שמתייבש כתמונה.

עוד מבט אחרון פנימה לפני שאחזור לשאריות החיים, כי כאן בתוך הספל, המציאות, היא השראה.

הטירוף שבעיר...

כל עיר צריכה רגעי חופש. מקומות בהם הכאוס יכול להתקיים בשלום עם יתר המכונה העירונית המוסדרת. נדרש איזון חדש, כזה שמקבל באהבה את רגעי השחרור של האנשים והחללים והחוויות מבלי שיווצר לחץ עודף. עיר בריאה צריכה את זה, בדיוק כמו האנשים. יש נטייה לשים את הטירוף העירוני במסגרות סגורות, במוסדות, להרחיק מהעין, לבודד. ואז נוצרת עיר שחייה אינם חיי אמת, עיר בשליטה ודיכוי, גם לדשא אין זכות לצמוח מעבר לקו המדרכה.

הטירוף שבעיר דורש ביטוי, לא שליטה.

לפני 700 שנים, הטירוף נראה כביטוי קיצוני להשראה ויצירה שלא נראתה בשום מקום בעולם, גבולות נחצו, עקרונות וחוקים חדשים נכתבו, ניסוי ובדיקה, ספק וקריאות תיגר-מהפכה!

והיום, כל אלו שנגלו או נדחקו לשוליים, הם נערצים על ידי מיליוני אנשים שמגיעים לכאן בכל שנה כדי לראות ולאהוב כל ביטוי כזה שחצה גבולות.

קו דק מפריד בין טירוף להשראה, כשהמציאות היא המלצה, המטרה היא לא להישאר שם, אלא לחזור עם השלל, עם תובנות מהחלום, כדי לשפר את החיים הממשיים לדרגת חלום.

אז...מה הטירוף שלך?

דרך הנהר, לונגארנו
סודריני, Lungarno
Suderini

פרט עמוד בגלריה
האופיצי, Galleria
degli Uffizzi

מתחלה...

למה זה יפה? הכל התחיל בשאלה הזו. כדי ללמוד את החוקים שמרכיבים את היופי האובייקטיבי שאותו ניתן לשחזר ולייצר ולהכפיל. אז למה זה יפה בעיניי? זו שאלה שחוזרת על עצמה הרבה בעיר הזו, כשכל פינה היא גלויה, וכל רחוב הוא ציור נוף עירוני במוזיאון.

אני אוהב את הפרטים הקטנים שבעיר, ובעיקר העמודים שמורכבים מאינסוף שכבות ולכל שכבה שם משלה, ולכל אחת סיפור שנבנה ופותח במשך דורות, עוד מימי המצרים והיוונים והרומאים.

האורדר הדורי- העמוד הפשוט והעתיק ביותר, הכל התחיל ביצירת סגנון, והגדרת היופי כחוק מדויק, חוק שקשור לגיאומטריה של האלים.

ודורות של אומנים הגדירו את הצורות והחומרים והצבעים והקישוטים והמבנים, אבל אני בעצם הבנתי שיש התחלה אחרת שקודמת ליופי. וזה האור!

הוא זה שקובע את החוקים, הוא מגדיר ומאיר את הצורה. שאלת האור היא זו שקודמת לכל השאלות. האור הוא החומר העתיק שממנו עשוי כל מה שקיים וכשנבין אותו, נבין איך ליצר את כל היתר שיבוא.

עכשיו, כל מה שנותר זה, ללכת בין כל הפלאים של העיר הזו ולהביט עליהם דרך האור והצל, להפוך את היוצרות, שחור ולבן- זו ההתחלה...

פֶּעַם הָיָה פֶּה גְּלוּל שְׁחָקִים...

למי שמביט על העיר העתיקה מלמעלה, לא יכול לדמיין שפה, במקום הקטן והצפוף הזה, היו יותר מ 150 מגדלים שנישאו לגובה של עד 70 מטרים. בזמנים ההם, לאדם הפשוט, זו הייתה חוויה דומה לזו של שוטטות בלב ניו יורק עם כל גורדי השחקים האינסופיים.

למי שהולך ברחובות העיר, מיד מרגיש בבית, זה קנה המידה האנושי, המרחקים הקצרים שניתן לעבור ברגל, רוב הבתים לא חוצים את ה-4 קומות וכך נבנית האינטימיות שניתנת למדידה והבנה פשוטה.

פעם פירנצה הייתה מרכז העולם התרבותי, כל העיניים היו נישאות לכאן בהערצה וסקרנות, כאן נולדו הדברים מחדש וחוקים נכתבו באבן. כבר אז חשבו על מגדלים מעורבי שימושים שנושקים לשמיים אבל כולם נעלמו, ובתוך מרבד גגות האדומים, רק מבנה אחד הותר לפרוץ אל השמיים כהר בלב העיר. הכיפה של *ברונלסקי* נישאת לגובה של 90 מטרים. זו הכיפה שנועדה לחבר אותך אל כיפת השמיים ומשם אל הכוכבים. בקצה ישנו מגדל אור כאצבע האדם שמחכה למגע השמיים כדי להדליק את הניצוץ מחדש.

כמה כוח יש, כשכל החלקים מתחברים ומתכנסים ומצטלבים במקום אחד, שעולה למעלה ופורץ אל מעבר לאופק העירוני ומגרד את השחקים בדקירה רכה ועדינה...

מבט מכיכר מיכלאנג'לו
שעל הגבעה, סאן
מיניאטו. Piazza
Michelangelo

אלפה שקיעה...

בפיאצה מיכלאנג'לו שעל הגבעה, מתכנסים בכל יום בשעת ערביים, המון אנשים מלאים בתשוקה לשקיעה היומית. יושבים על המדרגות שצופות על גגות העיר וכיפות הכנסיות ובית הכנסת, העיר חשופה ומובנת סוף סוף, מכאן, אתה האל.

ואז השמיים משנים את צבעם, הנהר משקף את האור הסגול וכמה מנורות צהובות נוצצות ברחובות ומופע השקיעה מתחיל במערכה ראשונה.

צעד אחר צעד, מפליאה לפליאה, לפעמים אני מביט סביב לראות את השותפים שלי למסע וכמה התרגשות על פניהם ופניי, זה קורה בכל יום, אני לא מפספס אף מופע שמש.

נדרשות כמה מדרגות ליצר אחדות והתכנסות ותחושת בייחד, אז חשבתי לעצמי שהגיע הזמן שיהיה מקום לרגע הקדוש, מקום רוחני שמביא את הנאמנים ביותר- אוהבי השקיעה כמוני, לקחת חלק ולהעצים את החוויה בהשתקפות וצבעים ואורות ומים בתנועה והכל הופך לחומר גלם, למקום שמלא באהבה לרגע היפה ביותר ביום.

קראתי לזה- מצפה שקיעה.

סקיצות קונספטואליות על
הרצפה-מחקר לפרויקט

שער לֵגן אֵלֶן...

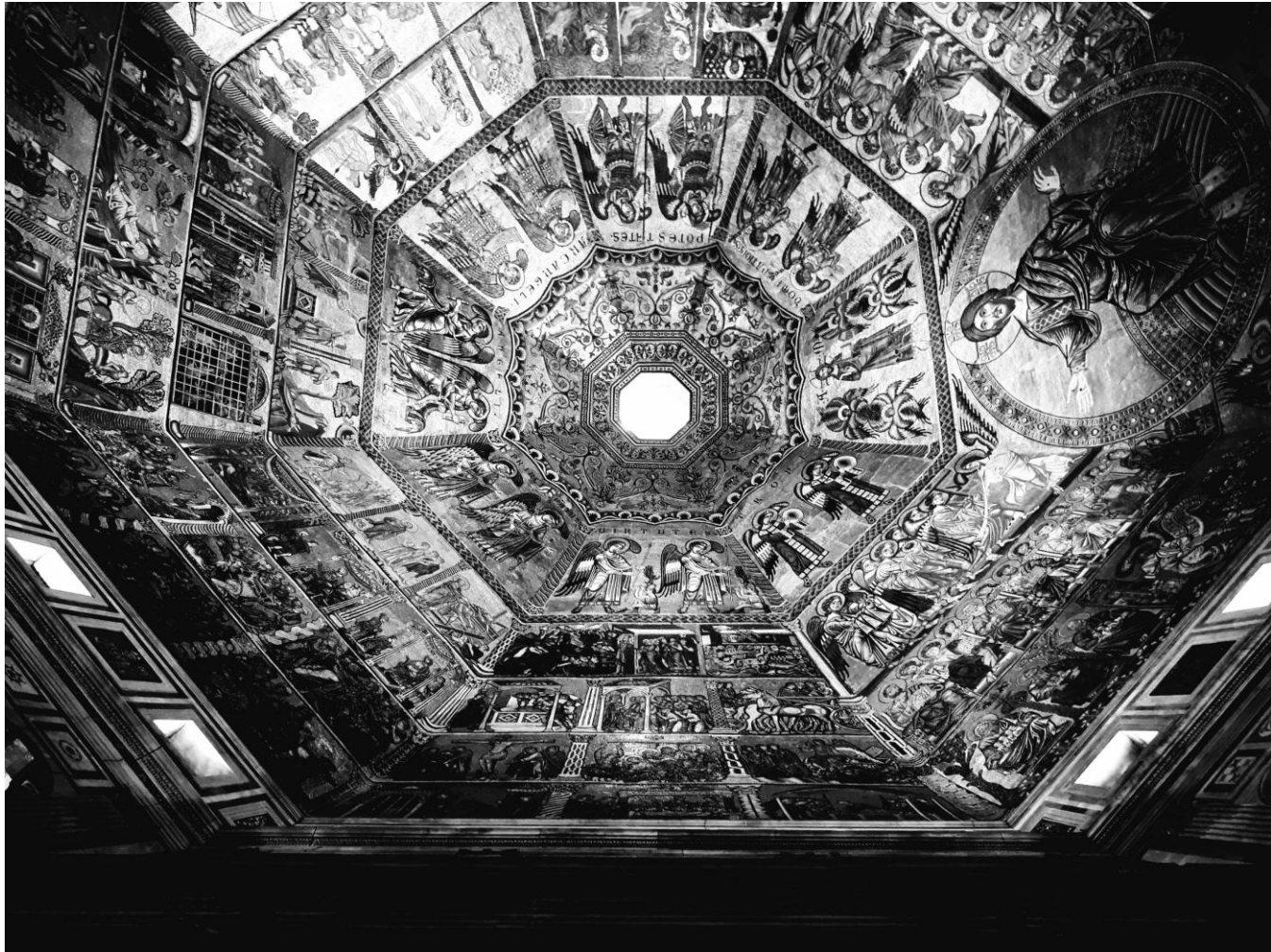
פעם אחת עמדתי מול שערי גן עדן, זה קרה עוד בעודי בחיים, כך נדמה לי. כשפתחו את בית הטבילה למבקרים, ותור ענק נמתח מחוץ לכיכר שהתמלאה באנשים סבלנים, ולא הבנתי את האירוע, אך משהו בי החליט לעמוד עם ההמון.

כשנכנסתי פנימה נמשכתי הישר אל מרכז החלל, המבט מופנה כלפי מעלה אל הכיפה שמלאה בפסיפס מוזהב של מיליון חלקים ועליו, כל הקדושים והנביאים ואבות אבותינו וכל המלאכים נוצצים באינסוף חלקיקי אור כשבמרכז, חלל ריק, עם פתח ישיר אל השמש.

עמדתי שם בוהה בתקרה, מסתובב סביב הציר של עצמי, כי רק כך, בתנועה מעגלית ניתן לנקז את היופי פנימה.

האור עדיין לא חודר דרך החריצים, השער עוד נעול משום מה, גן העדן נמצא אי שם למעלה ועל אחת הפינות כתוב בכתב נוצץ- " כשם שהאיילה כמהה למים, כך הנשמה כמהה לאלוהים"...

עצמתי עיניים, והשמש נכנסה וחיממה את פניי בתוך החלל האפלולי. אולי עוד רגע יפתחו את גן עדן, ואולי זה רק רמז לבאות...

תקרת בית הטבילה,
כיכר הדאומו

אכנת חיים...

מיכלאנג'לו כמדען, לקח את גוף האדם כמכונה, כמחקר מדעי של כל חלק וחלק, פירק לגורמים, צייר, אייר, חלם, פיסל מחדש כאל. רק היה חסר במכונה הזו עוד משהו אחד, נשמה. אור! רק באור שקיעה או אור זריחה, אפשר לראות את הפסל קם לתחייה. כך למדתי כאדריכל שהאור הוא חומר גלם ראשוני שאיתו אני צריך לעבוד. לפני הגוף והשימוש והפרטים הטכניים, לפני כל זה, אני חייב להביא את נשמת הפרויקט, סיבת קיומו. האור שמגדיר את חייו ותנועותיו בעולם.

ואז חוזרים לראשית, לדי אן איי, להבטחה והכוונה שאליה המבנה יצמח להיות, והנה תא אחד, חלל מדויק שמכיל את כל הידע, וגדל וצומח במהירות הבזק ובהתחלה הוא עירום, מתפתח לאט סביב האור, מכפיל את עצמו כמכונת חיים שכל תפקידה בסופו של דבר, לתת השראה לייצורים חולמים, והמבנה הופך לרחוב, לשכונה לעיר.

כאן, באור ובשמש העיר מתעוררת, בזריחה ושקיעה מתגלים הסודות, אני יוצא לרחוב עם נשמתי הצוחקת, לבדוק, מה נוצץ ובולט בין כל "הברגים והבוכנות".

הכל עובד כאן ללא הרף, אין הפסקה או רגעים של ערעור. ומבלי ששמתי לב, הפכתי אני, לתא קטן בכנפה הסגור.

פסל של מיכלאנג'לו, דיו
פלוביאלה, נמצא בבית
האומנות של בקאי,
Palazzo dell'Arte
dei Beccai,

ויקוס ויטגבר סארי...

הפלא והקסם שמסביב מפעימים, ואני מתהלך פה כבר שנים כשהעיניים מתמלאות באהבה שצומחת מרגע לרגע. האדריכלות הפכה מחלום לתקווה, לדת- אני נזיר יהודי שמחפש את אלוהי האדריכלות האינסופי, וכל בוקר אני מתעורר להזכיר לעצמי לשיר שירי הלל, להתפלל ולהודות לבריאה שמכוונת אותי בנתיב מיוחד ואישי.

בכל יום אני מתגבר על עצמי, על הרצונות והחשקים, שיכולים להרחיק אותי מהמטרה, ואז בדרך קבע, אני עובר בפיאצה סיניוריה ומתיישב על המדרגות מתחת לפסל האהוב שניבא את האדריכלות הדינמית שאמציא ברבות הימים, ומעליי הארייה שמפורט לפרטי פרטים, הפה נפתח מעט, רגע לפני השאגה, בשיא המתח, מביט ישירות לעיניי כשומר סף דרוך.

השעה עוד מוקדמת ואין אף אחד ברחובות ובכיכרות, והאדריכלות מניעה את רגליי קדימה, כל דבר נמדד על פיה, כל אתגר בחיים הוא מבחן לנאמנות אליה, כל רגע מוקדש לה, כל מחשבה זרה שמתגנבת, בוגדת בברית הנצחית שחתמנו, ויש לי טקס שהמצאתי לעצמי, וכבר הקרבתי את משפחתי ומולדתי ועזבתי את בית הורי וחוף ילדותי, והלכתי לי לארץ חדשה ויש זמנים של הארה בתוך האפלה. אני מרגיש ניצוץ בוהק לפני הזריחה, וכל גילוי וחיבור עמוק מקרב אותי אליה, וכל ספק מרחיק לרגע ואז חוזר. זה מסע בודד בתוך הלא נודע, אך בבקרים כאלה, על מדרגה אפורה ועתיקה מתחת לקשתות המנחמות, קריאה ברורה חוזרת להדהד בתוכי: " יתגבר כארי לעמוד בבוקר לעבודת בוראו שיהיה הוא- מעורר השחר..."

פסל האריה בכיכר
סיניוריה, לוג'יה דיי
לאנצי, Loggia dei
Lanzi

פרספקטיבה...

מאחורי כל דבר ישנם חוקים נסתרים, גיאומטריה קיומית מדוייקת מחברת אותנו בקווים ונקודות לאותו מקום, לאותו מקור. אם נרצה בכך או לאו, בכל שנייה, יש בנינו קשר של אחדות שנקרא- פרספקטיבה.

הכל מצטלב באופקים. הכל מתחבר בנקודה. גם הדברים הגדולים והמורכבים, כולם מסתיימים בסוף בקצה הדרך, כגרגיר חול אחד. אופקים מושכים אותנו לראשית.

הפרספקטיבה מחברת אותי למערכת אחת ומכוונת את המבט שלי אל הדברים החשובים, מייצרת בי מתח ומעוררת עוצמה כאילו שהיה פה מישור ששלט בדרמה, בסיפור כולו, בנה אותו בקצב והשראה.

עיר שנבנית במודע בעזרת חוקי הפרספקטיבה, כביד אמן, זו עיר- סיפור. אני מתהלך פה בין מסגרותיה, היא מכוונת אותי, אני מרגיש שהיא מובילה אותי כרצונה בתוך סרט מבויים מראש, היא בונה לי את החוויה והרגש שארגיש בעוד כמה צעדים, היא יודעת שזה רק עניין של מבטים וכמה חוקים והדרך שלה סלולה- הישר אל הלב שלי, ואל הנשמה.

כיכר סיניוריה, Piazza
Signoria

סיפורים קלאסיים...

דנטה המשורר היה בעצם אדריכל. הוא הבין את העוצמה שברגע השיא. לפעמים, כל מה שנדרש, זה לקחת חיים שלמים של דמות ולצמצם אותה לרגע אחד. רגע השיא הכי חשוב שמגדיר ומסמל ומקפא לנצח, את המהות הקיומית שלה.

נקודה אחת בחיים שמסמלת הכל ונחקקת בתוך המקום עם כל העוצמה המדוייקת שבה.

הבין זאת אחריו מיכלאנג'לו הצעיר כשפיסל את "דוד" ובחר מכל הרגעים את השנייה של לפני. הרגע שבו כל גופו, מהותו, כל אמונותיו והספקות והכוח והשברירות מתנקזים לשנייה הדרוכה שלפני זריקת האבן בגוליית ותהפוך אותו לאגדה.

הוא מתוח, כל הורידים מנופחים, השרירים מכווצים עד הקצה, מרוכז כחץ, כי כל חייו תלויים ברגע הזה, זה הסוד הקיומי שלו שנחקק באבן וההשראה שלו גורמת למיליונים של אנשים לעזוב את ביתם, לשלם את מיטב כספם כדי להגיע מקצוות העולם ולעמוד כמה רגעים תחת העוצמה של הפסל הנצחי. כך כל פסל ופסל שאפגוש ברחבי העיר, הם רגעי מהות קיומית קפואים וחקוקים באבן.

מאז אני מסתובב ומחפש בכל דבר את המהות, את סיבת החיים, את רגעי השיא, שאקפא ואתן להם ביטוי בחלל, מקום שיספר את סיפור חייו, את יעודו מלא ההשראה הנצחית- זה רגע השיא באדריכלות שתחצה את גבולותיה, באומץ לדרגת שירה. לדרגה רוחנית.

פסל הרקולוס
והצ'נטואר נסו, של
ג'יאמבולוניה. Ercole e
il centuaro nesso,
Giambologna 1812

לפתוח את הפינה...

בכל פינה יש הבטחה ליציבות ושליטה. משהו במפגש המדויק הזה בין הקירות מצליח לתת מיד הרגשה מוכרת ומנחמת. הבית מתחיל בפינה, בקו הדמיוני שמנקז אליו את כל הרגשות והפחדים, כל החלומות הראשונים, ואל מול החשיפה המוחלטת שבמרכז, הפינה היא תמיד מבצר של האינטימיות הבטוחה.

מהפינה הכל מתפשט אל המרחב. כנקודת התחלה שממנה נברא החדר ומקבל את תכונותיו.

בכל כניסה למבנה עתיק, משהו מושך מיד אל המרכז הריק, שחושף איך כל המרכיבים מתחברים להם ביחד לכדי יצירה, ואני מיד מביט באינסטינקט של ילד, על הפינה שרגילה להיות אטומה ומלאת כוח ופתאום, דווקא הפעם, היא נפתחת עם קשתות וחלונות ומקצבי עמודים ומה שהיה פעם מבצר אטום, פורש עכשיו כנפיים אל החלל החופשי.

כבר שם הבנתי, בפלאצו סטרוצי, שחלומה האמיתי של האדריכלות הוא, הרצון להשתחרר, לפתוח את הקופסה ולגלות מה קורה כשהדבר שמחבר ומחזק את הכל לכדי יחידה אחת, לפתע נפרם. לימים, ההבנה הזו תחלחל ותהיה למגדל החופש שפרץ כל גבול, וכשאין פינות, כל חזית, כל חלק יכול לאפשר לעצמו תנועה משלו, ריקוד משלו, אדריכלות חיה ולא צפויה ומכל זווית מגלים תמונה אחרת ומפתיעה מקודמה.

בפלאצו סטרוצי, במבט חטוף אל השמיים, תכננתי ברוחי את כל פריצות הגבול המוכרות אל הלא נודע, את כל מה שישבור את המחסומים והחיבורים ויפרוש כל חזית ככנף אל השמיים ויכריז על בואה, של הפינה החדשה.

מבט החצר הפנימית
של ארמון סטרוצי,
Palazzo Strozzi 1538

אין ב/ז...

בלב המשולש שבחזית הכנסייה (סאנטה קרוצ'ה) רגע לפני שכל המבנה הופך לנקודה אחת כאצבע שנוגעת בשמיים, ממש שם, תלוי לו מגן דוד. קו נסתר מחבר את הקצוות ויורד אל החלון העגול ומשם אל דלת הכניסה הראשית, ומשם אל הכיכר וחוצה את העיר עד שפוגש בי ובעין היהודית הסקרנית.

אין לי ספק שלא הייתה כוונה להאדיר את הדת המתחרה, אלא להבליט ולהזכיר לסביבה שצופה, את סודות היצירתיות הרוחנית:

החיים הם ההצטלבות שבין הבריאה והאדם. האחת מצמצמת את עצמה מהאינסוף אל הפועל, והשני מכון את עצמו אל השמיים באחדות, בנקודה.

השאיפה של השמיים היא לרדת כהשראה שמגשימה את עצמה לביטוי אחד, והאדם, מאינסוף הביטויים והפעולות היומיומיות, עולה למעלה אל תובנת הנקודה האחת. שמיים וארץ מתחברים, רוח וחומר מצטלבים, חיי היומיום והקודש מסתנכרנים, כך מגן הדוד מגלה את התפקיד האמיתי בברית הנצחית.

ועדיין, אני מביט על המבנה וכמות המשולשים שעולה לשמיים מכל צד, יד מכוונת מצביעה לכיוון הנכון, וממש כאן, בכיכר הזו שסמוכה לרחובות שמובילים אל השוק והפקולטה לקילוף שכבות, בחרתי לחפש את ההצטלבות שלי. בין האדריכלות הרוחנית לזו הארצית, אי שם באמצע, אני עדיין משוטט כילד בלב הכיכר הכי יהודית.

כיכר סאנטה קרוצ'ה, מבט מרחוב דל אנגוילארה, Via Piazza dell'anguillara santa Croce

כח ושבחיות..

פלאצו פיטי לא מתייפיף, לא מתחנף, לא מסתיר את גופו וקוביות הבטן, סלעים חיים של מבנה שעומד זקוף מאות בשנים. כל אבן עוצבה בגסות, בחספוס כמעט קוצני, כל מיקום מדויק, לכל סלע תפקיד ראשי, אפילו הקשתות מקללות את היונים שמוצאות מסתור בין הרווחים.

כמו בכל הסיפורים הטובים, גם כאן, קרב ענקים בין שתי משפחות חזקות, האחת בונה לעצמה טירה עם האדריכל הכי טוב בעיר, שבוחר את שפת הכוח והשריר- סימטריה וקצב קבועים, וקנה מידה על-אנושי שמתעלה מעל העיר כמפלצת על ננסים, וביום שנפתחו השערים פנימה, הקנאה השתלטה על ליבם של השליטים שקבעו שעל כל לבנה או אבן חשופה בחזיתות הבתים, יוטל קנס כספי שהכריח את משפחת פיטי לברוח בבושת פנים מהעיר ולוותר על הארמון לטובת המדיצ'י.

היום, הכיכר המשופעת שפונה לרחוב, הופכת לפארק חצץ שמזמין תיירים ויונים וילדים לשחק, תמימות ילדותית אל מול אבני המבצר העירוני, צחוק מתגלגל אל מול שתיקת החללים הקפואים מפחד, נוצות מרחפות באוויר אל מול קירות אבן וסלע וגיר.

אין כאן שלווה, אלא מתח מופתי ודריכות. משהו כאן עומד לקרות: הכרזת מלחמה, או שתיקות חצובות.

חזית הארמון פיטי,
1549 Palazzo Pitti

אזיקה...

האדריכלות היא מוזיקה חיה ונושמת ורוקדת. אני מתיישב על המדרגות באופיצי בשעות שאחרי השקיעה, מביט בחלל שמתפשט מולי כיצירה עם מקצבים משתנים, אופקיים ואנכיים, תופי עמודים והצללים שלהם מייצרים את הבסיס. עליהם, הפתחים הקטנים כמצלתיים, חלונות עם מסגרות וקשתות ומשולשים כשלישית מיתרים ומעל מרחף הגג ככינור שמושך אותך הישר אל המגדל של פלאצו ווקיו.

פתאום כל הפילהרמונית האדריכלית מגיעה לשיא בהרמוניה מושלמת, מרימה אותי למעלה ואל האופק הישר אל הכיפה של הדואומו שמבצבצת בין הרחובות. תיבות מתנגנות ומצלצלות בפעמוני פסלים שמתכנסים בתוך חצאי קיר, והשמיים והכוכבים מפזרים את קסם פעמוני הרוח ומנורות צהובות שרות בקול המקהלה- על בואו של הערב והאושר שבהשראה.

אני מוצא את עצמי בלב הסערה, רגשית, רוחנית, אני שומע בזכות האדריכלות, מוזיקה אלוהית והלוואי והייתי יכול להסביר מעט מהתחושה שאין לה מילה בשפה האנושית.

לאט לאט מתכנסים עוד אנשים על המדרגות, ובלב הכיכר מתארגן נגן גיטרה קלאסית, והקולות שלו יתפשטו פה כמו ערפל שיכסה את החלל כולו.

מוזיקה, אסור לה לחיות בחללים סגורים. כאן העיר קמה לתחייה, למעוף, לשיר, והיא לוקחת את כל ברי המזל שעל המדרגות איתה למעלה אל מעבר לחיים הרגילים- זה רגע שייזכר ויתנגן כצלילי חליל בהמשך המסע במדבר העירוני.

ועל רקע המנגינה החיצונית והפנימית, על שלושת המדרגות בכיכר האופיצי, למדתי את ריקוד הנשמה האדריכלית.

גלריית האופיצי,

האינסוף...

אז קראתי באיזה ספר, שלא ניתן לתפוס או להבין את האינסוף. הייתי בטוח שזה נכון עד שעמדתי אל מול החזית של הדואומו ביום הראשון שהגעתי לעיר, בגיל 22 וכמה ימים, נעמדתי פעור פה וקפוא איברים אל מול האינסוף.

כמות הפרטים והצורות והפסלים, והחלוקות והגיאומטריות והסמלים הקטנטנים, הקישוטים וחלקי הפסיפס והצללים והאורות שמושכים את העין לכל הכיוונים, ומצד אחד אתה מקורקע על ידי המיימדים העצומים ומצד שני כל החזית מושכת אותך כלפי מעלה עם כנפי משולשים וקווים אנכיים הישר אל השמיים והכוכבים.

שכבה אחר שכבה, פרט אחר פרט, נבנה לו האינסוף, לאט, עד כדי שלא ניתן לזהות את הסוף או ההתחלה, יש כאן את הכל ולעולם לא תדע, לתפוס בבת אחת את העוצמה והכוונה.

הרבה אנשים עבדו על הכנסייה ברבות השנים והדורות, זו יצירה מתמשכת שאין לה סוף, גם היום, מתקנים ומנקים ומוסיפים פרטים, כל חזית היא עולם, כל פסל הוא כוכב נוצץ בשמי הצהריים, כל דלת היא יקום שחוצה זמנים, כל חלון עגול הוא מערכת כוכבים.

מישהו שם בנה את האינסוף בקפידה של אמן. עם כמה נגיעות של וורוד וירוק ולבן.

חזית ראשית של הדואומו, כיכר הדואומו, סאנטה מריה דל פיורה, 1423

הנה/זיס...

כל דבר שאני רואה וחווה פה בחוץ, נכנס פנימה, מהדהד, מעורר ומשנה אותי, שכבה אחר שכבה.

הכיפה של ברונלסקי משנה את הנוף, גם בתוכי, ציורים נפרשים ומספרים על החיים שיהיו, מגדל הפעמונים של ג'וטו מזכיר לי בכל שעה עגולה שהכיוון הוא תמיד לשמיים. רחובות וסמטאות של העיר העתיקה, חוצבים גם בי פינות חדשות מתוך האפלה, אזורים חדשים שלא חשבתי שיש בי, דלתות נפתחות אל העומק הבא.

העיר מהדהדת ללא הפסקה, היא הפכה לשפה שכולם מדברים, קשתות ומסגרות ואבנים אפורים, לפעמים זה בחוץ, לפעמים זה בפנים, הכל מחובר בסימנים מוכרים.

העיר נמצאת בכל בית, בכל דירה, בכל חדר קטן וחנות, היא לא פוסחת על ההזדמנות להשאיר את חותמה. ולימים אגלה שאני עדיין מהדהד אותה לעולם, יש מפה לעיר שהיא יצרה בתוכי, ובזמני השקיעה האורות נדלקים, בכל העורקים והרחובות הראשיים שבין הראש שלי והלב שזוהר מבפנים, ככיפת כנסייה בערבי החגים.

מבט על תקרת
הקסטות במוזיאון
סטפנו בארדיני,
Museo Stefano
Bardini 1750

סאליס...

עיר בריאה יודעת לייצר אינסוף הצטלבויות בין הכל להכל, הצטלבויות אקראיות במפגשים בכיכרות, הצטלבויות בין העבר להווה, בין לבבות פתוחים לאהבה, בין הריק והמלא, בין האור והחומר, בין האדם הסקרן להשראה.

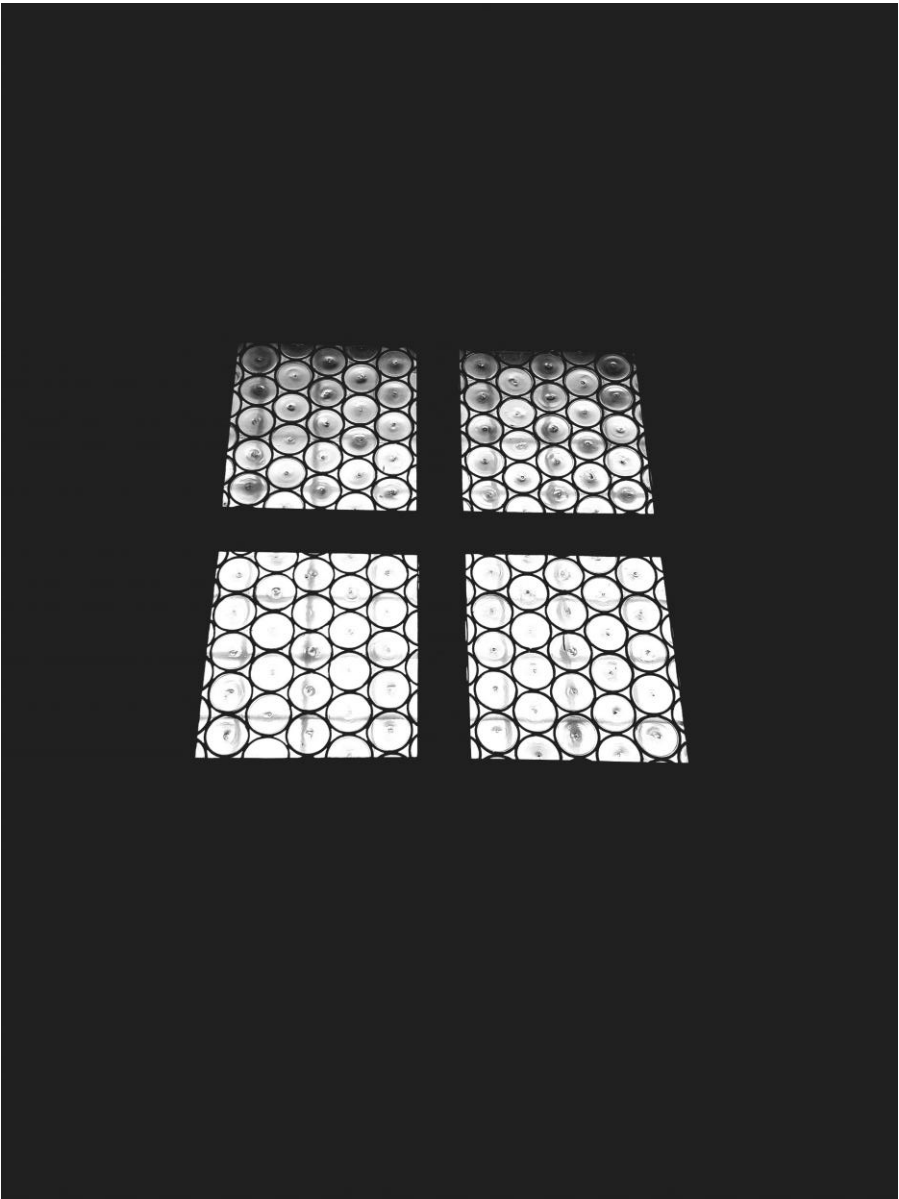
בלב ההצטלבות ישנה נקודה אחת, היא האחדות, לשם כולנו מכוונים מכל הכיוונים האפשריים, להגיע הישר לאותו מקום, נקודת השיא או ההתחלה.

תמיד הבטתי על חלונות הכנסייה או חזיתות הבתים, לפעמים, מבטים מצטלבים, וכל מה שרציתי לגלות, זה איך נראה רגע השיא הזה, המפץ, שבו ישנה הצטלבות בין שני עולמות, או חומרים.

שנייה אחר שנייה אני מנסה לפרק לגורמים ולדמיין את המעברים, כאילו שמישהו נכנס בזום-אין, ללב הנקודה ומגלה שבפנים, יש עולם שלם עם תנועה משלה, ודברים מדהימים מתרחשים ממש מתחת לאף שלנו.

בדמיון שלי, בלב ההצטלבות ישנה תנועה מעגלית ומידי פעם מתוך ההרמוניה והסדר, דברים בוחרים את עצמם כדי לנסות להתחבר, ומפצים והתנפצויות קורות כמו סופר-נובה, ומוקרנות לכל עבר כגלי שמש, וההתנפצות כלהבה רוקדת, עוטפת את לב הנקודה ותנועה חדשה נוצרת ומאיצה את יתר החלקים שבתוכה, לצאת למסע ולעזוב את המוכר והידוע אל הלא נודע, והכאוטי, אל המפגשים שמולידים אפשרויות שלא חלמנו עליהן.

ואז לפתע יצאתי מלב ההצטלבות, הולך אחורה ואחורה באיטיות, והנה הצלב מתגלה, והנה החלון והמבנה, והרחובות שנפגשים בכיכר, והעיר והנה, השמיים מצטלבים עם הכיפה וברקע מתנגן שיר איטלקי ישן, זוג קשישים אמיץ רוקד לעיני כולם באיטיות ובחן. לפני הכל, הייתה אהבה!

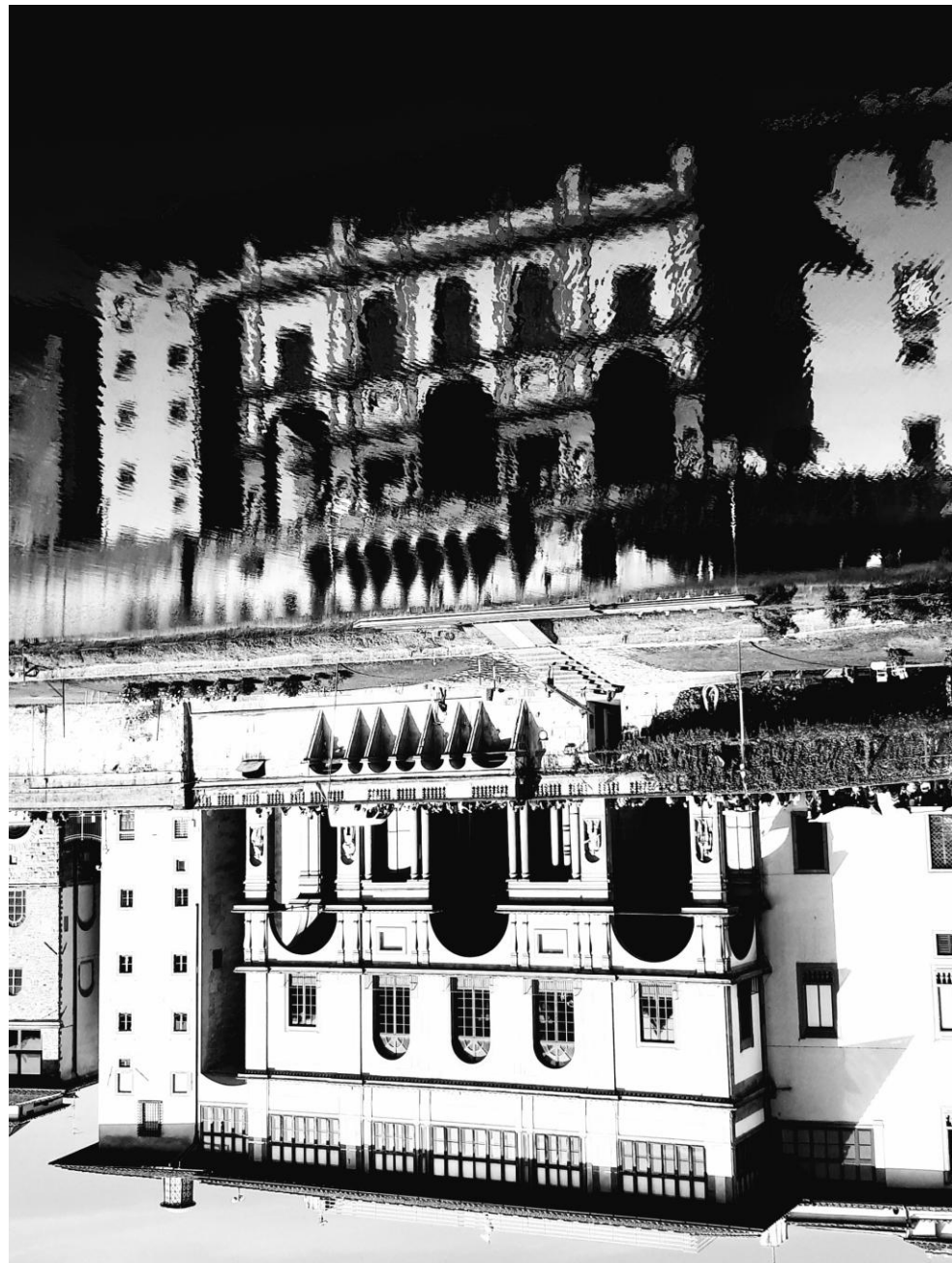

אז/ה...

לגשרים שעל הארנו, יש יסודות חזקים, משולשים שידועים לעמוד בזרמים של המים הסוחפים בחורף. מעבר למעקה האבן שבגשר, אותם יסודות נראים כמו מרפסת על קצה הנהר. בשעות מסויימות, בימים מסויימים, כשהשמיים מלאי עננים בתנועה, אני חוצה את המעקה ומתיישב על קצה היסוד. זה רק אני והנהר ומאחוריי ההמון שלא מודע לדבר.

הנהר הזה, הוא הדבר הכי קרוב לים שיש לי, ולרגע אני שוב ילד, אל מול האופק, שמשחק בדמיון ומבטים חדשים. אני אוהב לראות את השתקפויות העיר במים. למבנים יש פתאום קצוות גמישים ולא גמורים, מבעד למים, העיר ממשיכה להתהוות, לשנות צורה, יש עוד מקום לדמיין ולתכנן ולהיות האדריכל שלה, הכל מתקיים בעצם בתוך ההשתקפות החייה, עיר בתנועה ואנשים שמעבר לשכבת המראה הרוקדת והמרצדת, נראים סקרנים יותר, מוכנים למפגש שחוצה עולמות.

יש יותר אמת בהשתקפות מאשר במציאות, יש יותר אפשרויות שהמציאות הנקייה והחדה כבר סגרה מאיתנו. ככה, על קצה היסוד של הגשר, אני עדיין יכול ליצור ערים חדשות. רגע לפני, ששוטר מקומי יבקש ממני לחזור חזרה- לצד הבטוח והמוכר של המראה.

מבט אל חזית הנהר של
גלריית האופיצ'י,

למה הדרך...

לרוב אני יושב בפינת הכיתה, מסתגר בעצמי ובאדריכלות שרוצה כבר לפרוץ. לקחתי על עצמי משימה קשה, קשה מידי למי שהייתי, לתכנן מקום לכל הדתות. מקום רוחני שיודע להכיל כל אדם מכל אמונה, ללא סימנים או הפרדה, וכל אחד וביחד, יוכלו שם, דווקא שם, להתחבר לעצמם ולאינסוף שלהם ולחוות חווית התעלות או אחדות, שהיא, היא המהות הרוחנית.

פרופ. אנדראו'צ'י ניגש אלי באחד הפעמים, אולי ריחם עליי אולי הבין, שאני צריך שותף למסע, ושאל אותי על הדרך ואיפה אני נמצא. ולאחר שסיפרתי לו מה אני מחפש, ולאן אני רוצה להגיע, לאמן שבי, שיודע, לסמוך על התהליך של עצמו, הוא מייד אמר לי בביטחון ובחן עם חצי חיך רגיש מתחת לזקן הגדול שלו- הדרך שבחרת מאוד בודדה! אך אין לך דרך אחרת. מעט בוחרים בה אם בכלל, אם תשרוד, בקצה השני, מחכה לך דבר נדיר.

דיברנו רבות, שיחות על אמונה, על חללים שיודעים ליצר תחושות רגשיות ולהגיע עד הרוח והנשמה. החלפנו סיפורי חיים, שלי היו קצרים, הוא היה כבר מספיק זמן מתחת לשמש והכוכבים, ועדיין, הדרך בודדה. במשך 5 שנים התהלכתי בה בתקווה למצוא עוד שבב של הבנה לתהליך שלי, לדבר שרוצה לצאת ממני, ובכל שנה, עוד חלק בפאזל הושלם, וזו דרך עם רגעי התגלות נדירים, ורגעי שפל עמוקים וקשים, והמרחבים של עצמך לאט נפערים ומתרחבים אל הלא נודע שמפחיד לעיתים וישנם פעמים שאתה פשוט רוצה לברוח ולחזור חזרה, להרים ידיים, ישנם רגעים שאתה

שומע קול פנימי מתוכך בדיוק ברגע הנכון, שמנחם ומחזק ומגלה לך כמה שאתה קרוב.

לפעמים ברחתי, לפעמים חזרתי. דרך גילוי העצמי ממכרת לאנשים סקרנים עם אופקים רחבים, כאילו שמצאת יבשה חדשה ויוצרים נפלאים, אבל תמיד תקבל תזכורת לשאלה- איפה הבית שלי? ומי אתה?

לפעמים אתה מתהלך בחשכה, לפעמים בתוך הבוהק האינסופי, פה ושם אתה לבד ורק אחרי הרבה שנים, אבין, שהייתי בדרך הביתה, בדרך היצירתיות שהפכה אותי למי שאני- ניצוץ אור אינסופי שנודד בדרכים.

רחוב קורסו דיי טינטורי,
Via Corso dei Tintori

מבט על הנהר ארנו
מתוך גשר פונטה וקיו,
Ponte Vecchio

בין עיר ועיר...

נהר הארנו עבורי, הוא החלל הדינמי מלא החיים, בין שני חלקי העיר שמפתים אותך כשירת הסירנה, לעזוב הכל ולבוא.

כל כיוון הוא יפה מהשני, והנה אתה קרוע באמצע בין צד אחד לצד שני, פה במרכז הגשר, אני מרגיש את התחושה של החלל הריק בין האצבעות של מיכלאנג'לו שציר ב"יום הדין".

כאן על הגשר העיר מתחברת לה יחדיו, זרועות נפתחות ונמתחות באהבה אחד אל השנייה, מצד אחד העיר העתיקה שתוך החומה, רחם התרבות, אישה נדירה מלאת חן ורכות וחושפת סודות רק ברמזים קלים, מלכת הפיתוי והיופי, מעוטרת בשיש לבן ואורות נוצצים.

ומצד שני, קצת אפלולי, סמטאות צרות וגסות נפתחות לכיכרות קטנים מלאי אנשים מפוקפקים ושיכורים ששרים בלילות בכל השפות. צד אחד מעורר קדושה, צד שני את סדום ועמורה ושניהם בלתי ניתנים לריסון או התאמה.

פה במרכז הגשר, אתה בוחר בקפידה מה הלב והרוח שלך צריכים לפני שהשקיעה תסתיים וקולות יהדהדו משני הגדות- האחת בת קול, והשני קללות...

סללות האור ואיך...

הכיכר הכי יפה בעיר היא סודית. יש לה רק קשת אחת, והיא בגודל של חדר קטן וגבוה. בהצטלבות בין האופיצי והנהר, ממש בנקודת הנשיקה, יש חלל אחד שכל הגאונות מצטלבת בו ומפיצה את משמעות הכיכר ברבים, אך מעטים שמים לב או יודעים על קיומה.

בשעה 12 בדיוק, כשהשמש נמצא בשיאה ומעל לגבעה ופיאצה מיכלאנג'לו, קרניים מדויקות עושות את כל הדרך מהקצה השני של היקום כדי לפגוש את מי הנהר ומשם בזווית של 67 מעלות, משתקפות לצד השני של הגדה והישר על הכיפה הקטנה שמעל הקשת. האורות מרצדים באמצע היום, זיקוקים קטנים נדלקים על האבן האפורה, במקום בו העיר מסתיימת ופוגשת את הנהר, שם, מתגלה כיכר הקסמים שנבנתה לפני הכל, באור ומים.

תפאורת החיים הציבוריים, הכיכר אמורה להיות לגלוייה המושלמת לכל חוויות החיים האקראיים, ליצר קסם בכל רגע כמו מכונה משומנת של אדריכלות ורגשות חשופים, ומכל כיוון מגיעים לנקודה הזו, אך במקום לעמוד ממש במרכז החלל הקטן שהוא עיר שלמה מזוקקת בכיפה, אנשים עוברים ליד כאילו בכל יום הם פוגשים את הסנה הבוער ומקשקים עם האל על כאבים בברכיים.

ב 11:45 מסתיים השיעור, אני דרוך כמו קפיץ ורץ החוצה כאילו מלחמה בפתח, עושה את הדרך שליד השוק, משם לסאנטה קרוצ'ה, חותך בסמטה שליד השווארמה של התורכי, עובר דרך בית המשפט הכי מאנייריסטי שיצרו, פונה שמאלה בפסל של נפטון ורץ באמוק מוחלט הישר אל קצה האופיצי עד שאני עומד חסר אוויר בדיוק בשעה 12:00 כשקרן האור הראשונה פוגשת את כיפת האבן המשורטטת בכיכר הכי קטנה בעולם.

אם אמות, היה שווה לבזבז על זה את נשימתי האחרונה, אם אחייה, אספר זאת לכל מי שרוצה לחיות לרגע אחד אמיתי. ב 12:00 בצהריים, אני נולד מחדש.

גלריית האופיצי, ויה
לונגארנו דיי
ארכיבוסיירי, Via Degli
Archibusieri

כבוד של אלפים...

אנרגיה לא מתבזבזת לעולם, היא רק משנה צורה ופנים. פלאצו ווקיו הפך למוזיאון, בית קברות של החיים התוססים מלפני 700 שנים, פעם הוא היה זה ששלט בעיר ביד רמה, משפחות מלוכה וחיילים וסוסים ואנשי מיסים שארגנו את החיים שהיום הם גלויה.

האנרגיה הייתה ברורה, לא פחות מגדולה, כל פסל מסמל את הכוח, כל אבן את העוצמה, כל לבנה מתחברת לזו שלידה כדי להראות את האנטומיה של השליטה. זה לא רק הנפח העצום שהוא משאיר בחלל, זה הגובה של המגדל שמגרד בשמיים, זה הצללים הקטנים והכתמים הכבדים שנופלים ממנו כסלעים מהר.

קל לי ללכת בין הרחובות ולהרגיש את קנה המידה האנושי, כל בית הוא אני בגרסה מעט אדריכלית, אני יכול לגעת בגגות בקלות, להציץ מכל חלון פנימה אל חדרי השינה והמגורים, הם חושבים שהם בפנים אבל זה אני שנכנס פנימה במבטים. ואז, בסוף הדרך הכל כך אישית, נפתחת תהום אנכית, והארמון השולט כענק, כמפלצת שעולה מהמצולות בקפיצה ומתיזה את הצללים והשליטה לכל עבר כאילו בולעת כל דג בלי מאמץ או נשימה.

גם הסוסים נותנים כבוד למבנה, כשהם נכנסים לכיכר, הם רוקעים ברגליים ומזיזים את הראש בקידה, כולם רוצים להיכנס פנימה, כולם רוצים לתת הרצאה, בחללים שנועדו לגאוני הדור ומדענים ואמנים שחלמו כל חייהם להכרה.

פעם התגנבתי לתוכו כחתול, לרוב אני יושב מרחוק ומביט בו בזלזול, כמה מאמץ נדרש לשמור על התפקיד, לבקש כבוד כמעט באלימות מרחבית, כשיורד גשם אני אוהב לראות אותו מרטיב את גלימת הלבנים והרוח כמעט חושפת את הגיל והחולשה שבחלונות הזכוכית והאריה שהיה, מתגלה בעצם כאחרון הקשישים שעדיין עומד באמצע הכיכר, מטיף על מוסר ועל ניצחונות זוהרים.

מבט לחזית פלאצו וקיו

הזיז עם הזקן...

היו ימים קבועים שהייתי מבריז משיעורים באוניברסיטה ע"פ עצת חכמים שאמרו- העיר תלמד אותך יותר מכל פרופסור. וכך היה. הייתי מגיע לאופיצי, בין הקשת השלישית והרביעית לפני הסוף, מתיישב על המדרגה האחרונה בדיוק מאחורי הצייר עם הזקן.

הצייר עם הזקן היה אמן מבוגר שנראה קצת כמו ליאונרדו דה וינצ'י, ישב על כסא נוח וקן ציור מעץ עתיק, הוא היה יחידי מבין כל הציירים שצייר בטכניקה של כתמי אור וצל בעזרת פחם.

קודם הוא היה מייצר את הכתמים הכהים, מורח את הנפח של הלקוח שמולו, בורא אותו דרך הצללים, דרך האפלה, מהכתמים האפורים ועד לשחורים שמגדירים את העומקים, ואז לוקח חתיכת חימר גמיש, כמו פלסטלינה, ומוחק ומדגיש בעזרת האור, את מה שקם לתחייה.

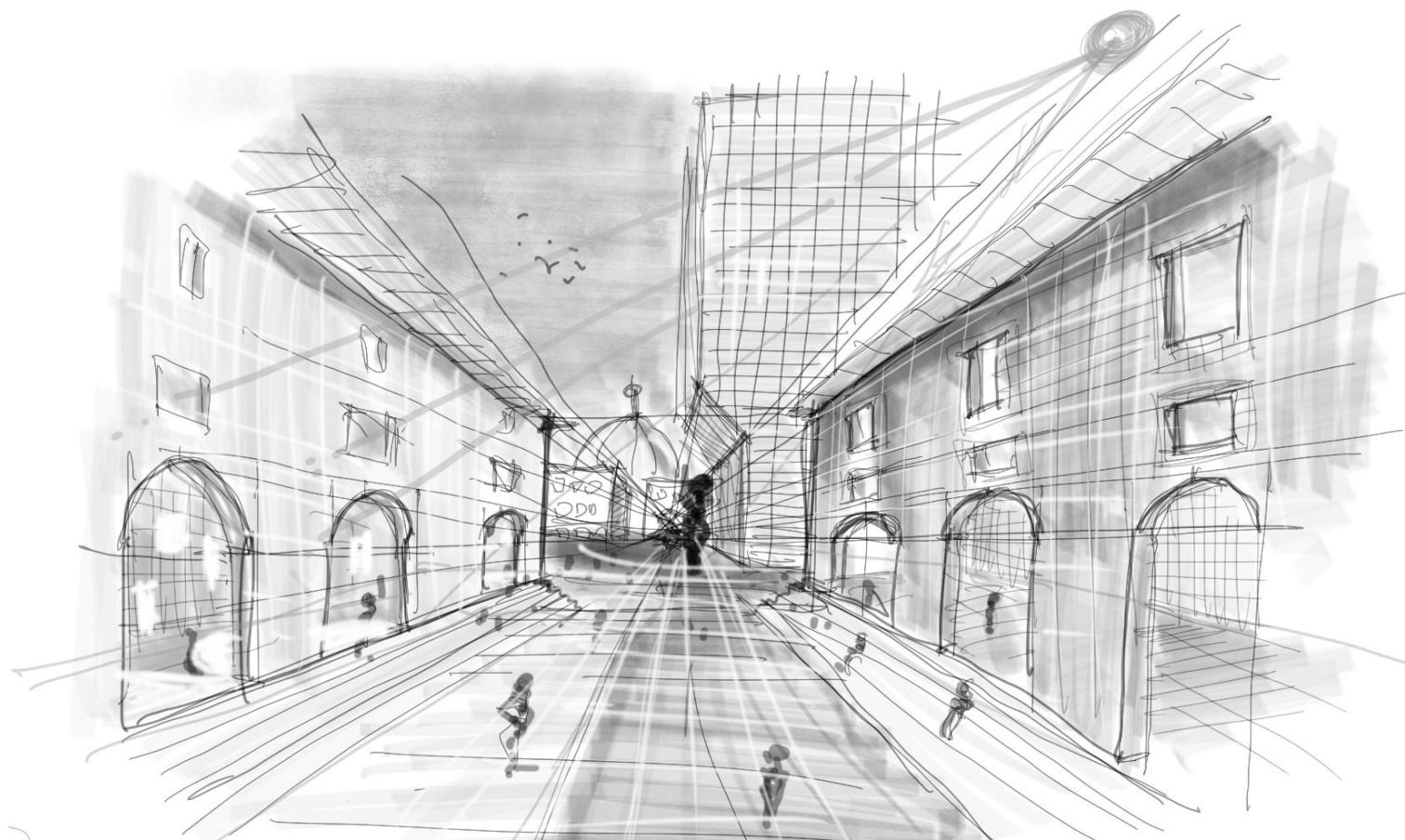
הוא היה משאיר את העיניים תמיד לסוף, לא רצה להתבלבל עם מבט אמיתי חודר, שצומח מהדף ומשבש את הדעת.

במשך 6 שנים, הייתי יושב בכל הזדמנות מאחוריו ומנסה ללמוד בשתיקה מוחלטת ויראה, על הדרך שבה הוא היה, בכל פעם, מצליח להוציא את הדמות, יש מאין, מתוך החושך אל האור.

לא החלפנו מילה, זה היה השיעור הכי שקט, כנראה שמה שחודר לעומק ומשנה מהיסוד, עובר תמיד דרך השתיקה, אין מילה נחוצה כשרואים אמן בפעולה, פשוט לתת לדברים לקרות בכל פעם בהפתעה וקסם שרק הצירה יודעת לייצר.

פה ושם יש אנשים שעוסקים בבריאה. בתחושה שמתחילה בכתמים מופשטים, מהתווה ואל ההבדלה, בתנועות מריחה והתפשטות מרחפת מעל פני הנייר- ויהי אור מעל הפחם.

כאן על המדרגה האחרונה, בתנועות מהירות ושתיקה, נכתבו דברי ציירים חיים.

סקיצה של הכיכר
בגלריית האופיצי

חיבורים לקשרים...

לפעמים, מעל לפני השטח מצליחים לראות את תשתית החיים, זו שמאפשרת לכל היצור המופלא שנקרא "עיר" להתקיים, את כל העורקים והמערכות, והתאים והעצמות, כל מה שמחזיק את השלד בתנועה נגלה לעיניים שיודעות להסתכל בחריצים נידחים.

לפעמים אני נמשך לכל הרחובות הצדדים אלו שלא צריכים להתלבש בשמלות ייצוגיות עבור התיירים, אלא הרחובות הנשכחים שכבר התייאשו מפנים חדשות או מצלמה.

אלו הרחובות שמעיזים ומאפשרים לעצמם להראות את הסודות מאחורי האיפור העירוני, בעירום שחושף כמתים וקפלים וכמה חיבורים מאולתרים.

צינורות בויב, חבלי כביסה, פח ניקוז שמסתיים מעל פחי אשפה, יש כאן בדרך כלל חלודה ונזילות ושברים אלגנטיים. הבתים לא מתביישים בגילם ולא מסתירים סדקים בפניהם החופשיות.

החיים שמאחורי הקלעים, מתגלים בחללים הנשכחים- אסתטיקה של הדהוי והמתכלה, פתאום הוואבי סאבי מדבר עם לשון מתגלגלת וכוס אספרסו אחת, הזקנה יפה גם במפות של כף היד, יש פה שירה מסוג אחר, האמת יפה גם בפינת חצר נידחת.

גם המרזבים הזקנים מחייכים עם חכמת חיים ופרופורצייה איטלקית ראוייה לקנאה.

רחוב קורסו דיי טינטורי,
Via Corso dei Tintori

צויר קיר ברחוב בורגו
דיי גרצ'י, Via Borgo
dei Greci

פארצק אורח/אפסה...

רק כשראיתי גרפיטי מצוייר בכמה קירות בעיר, הבנתי, שהכל פה עדיין חי ונושם וזה עדיין בית לאומנות, זה עדיין מרחב שיודע לשאת ביטויים יצירתיים(וחסרי מסגרות) שלא נכנעו לתכתיבים, יש מקום לרוח האדם לצייר את עצמה בין קירות האבן, בין דלתות וחלון ישן, על מדרכה עייפה, זו אנרגיה צעירה שדורשת את נוכחותה, ללא הסכמה, מרדנות איטלקית מנומסת למחצה.

כמה חוצפה נפלאה נדרשת כדי לקחת קשת, ולפרק ולהרכיב בתוכה את השפה, את הסימנים שהעיר יצרה בנימוס, ופה, מתחברים בחופשיות ילדותית זועקת לכל עובר ושב בעיר העתיקה- שפה עדיין, פורצים את הקופסה!

רחוב ויה דה צ'רטאני,
Via de' Cerretani

בין שמייס לארץ...

ברחוב VIA DEI SERVI. הרחוב של המשרתים. הסיפור מספר על ילד קטן שראה אנשים קדושים עוברים וצעק להם: משרתים של מריה! כך צעקת הילד הפכה לשם של רחוב שמחבר בין שמים לארץ ובו גרים המשרתים של הקדושה. מקצה אחד של הרחוב- זו הכיכר עם בית ביתומים של ברונלסקי, עבורי מסמלת את הארץ, את החיים במופע הכי גס וישיר, ובקצה השני של אותו רחוב, הכיפה של הדואומו מבצבצת אל השמיים.

ובאמצע, בין שמייס לארץ ברוח ואדמה, גרתי ברחוב במשרתים בשנת 2006 מאחורי שער ענק בדירה שמשקיפה לחצר פנימית שבכל יום בשעת צהריים הפכה לחדר חזרות של זמרת אופרה השכנה.

ראיתי את עצמי אז כמשרתה של האדריכלות, זו הייתה התקופה שהיא הייתה לי לדת חדשה, ועולם ששלם של לא נודע, והמצאתי טקסים וחקרתי אותה שנים מכל כיוון אפשרי, להתקרב אל האינסוף שאולי ידבק בי ואוכל לנקז אותו החוצה לאחרים.

ובכל יום, באותה השעה, יצאתי אל הרחוב המתעורר בצלצול פעמונים ותפילה, וילד צועק ומתחבא בפניה:

"תראו אותו -משרת של הבריאה!"

חזית דרומית, כיכר
הדאמו, סאנטה מריה
דל פיורה, 1423

מתיאס ונלקות בתוך השלמות...

במשך 365 ימים מסתובבים מנקים על פיגומים ומנקים את חזיתות הדואמו מהפיח והכתמים שהצטברו בזכות החיים שחולפים. כל השנה מתעסקים בלהחזיר לו את הברק וכשמסיימים את הסיבוב, נקודת ההתחלה שוב צברה "לכלוך" והכל מתחיל מחדש.

ואף אחד לא מקשיב למבנה שמסרב בכל תוקף להפוך ליהלום נוצץ. כמו כל בניין שמכבד את עצמו, גם הוא, מבקש להשאיר את צלקות החיים שחולפים וסימני הזמן שמוכיחים, שהוא עדיין בין החיים.

בכל פעם שאני מגיע לכיכר, אני מחפש כמו צייד, את הפינה המבודדת, את הצד הנשכח, זה שלא נפל קורבן לקצף הסבון והמים המותזים בלחץ, ודווקא שם, הדואמו מרגיש לי כמו חבר, כמו ילד שמסרב להיכנס לאמבטיה, ורוצה עוד קצת, עוד כמה רגעים בודדים שיהיה שם עוד מישהו שאפשר לשחק איתו בלי לדאוג לחוקים ובגדים נקיים.

דווקא כאן, אל מול הפיח והכתמים החינניים שמסרבים לרדת, אני אוהב את הדואמו יותר מתמיד.

מבט על העיר מכיכר
מיכלאנג'לו, Piazza
Michelangelo

קו רקיע...

אם העיר היא מקור החלום וההשראה, וכל פרט כאן מעורר את הדמיון, קו הרקיע הוא האופק של החלום, ועד לאן עוד אפשר להגיע, לזכור שמעבר לבלתי יאמן, יש עוד קצת מקום ומרחב פתוח, להמציא וליצור עוד משהו חדש.

מי שנולד בים, מדבר עם הקו הכחול שבאופק, מי שנולד בעיר, מתווכח עם השמיים, מי שבא מההר לומד לחלום אל מעבר לקווים עגולים, על נופים חדשים שעוד לא התגלו, לכל אחד יש קו גבול משלו, כאן זה בדמות גבעות עם יערות ועצים וכמה בתים כפריים בסגנון טוסקני. כל עיר צריכה קו שיגדיר את גבולות החלום כדי שכמה נשמות ילדיות וסקרניות יוכלו לפתח את הדמיון שמעבר לקווים הדהויים שברקע הנעלם.

קו הרקיע של פירנצה נגלה כשעולים על הגבעות שעוטפות אותו ברכות, שכבות שכבות, כמו שמיכות וכריות מנוצות אווז, נמרחות עם השמיים לכדי רקמה קטיפתית.

עוד רגע ואפול אל החלום בהקיץ, וערים חדשות יולדו לנגד עיניי, כאלו שצמחו משורשי הרחובות והכיפות והאבנים של פירנצה, ערים שגדלו באהבה ללא תנאי.

מה דבר חולם להיות...

כל דבר חולם להיות משהו אחר דרכנו, זו משאלת לב של כל חפץ ויצור קיים שרוצה שיראו אותו דרך המשקפיים שמגלות את שיא היופי ושיא הפוטנציאל וכל מה שהמציאות לא יודעת לעשות.

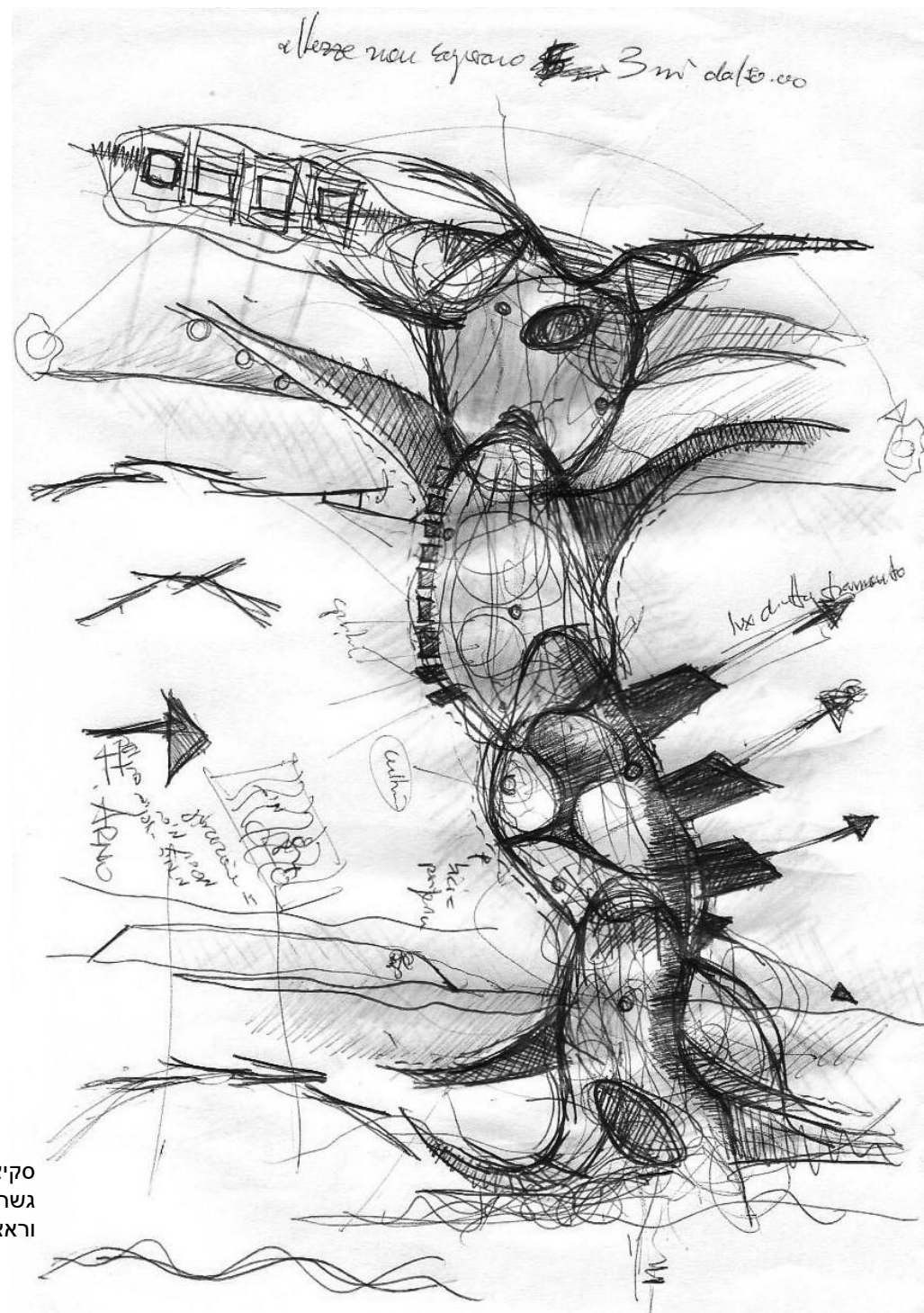
זה הכוח והזכות שיש לנו, לעלות כל דבר לדרגת חלום, זו ההשראה שמאפשרת לנו לגלות את הנשמה שבדברים. לקח לי שנים של שיטוטים עד שגיליתי את השאלה ששינתה לי את החיים- מה הדבר חולם להיות?

כמה פרויקטים נולדו ממנו, כמה רעיונות מהפכניים, זו שאלה שמחייבת אותי להיכנס לעולם מקביל שבו הכל אפשרי ושם אני משחק כמו ילד עד שמתגלה סוד.

כל דבר שנקרא לדרכי, אני מנסה לשאול- "עמוד, מה אתה חולם להיות", והעמוד תמיד עונה לי וזו תשובה שלא אשמח עם אוזניים מחודדות בחיים המוכרים, לפעמים אני שואל את הדמות שלי במראה את אותה השאלה, לפעמים אנשים שמצטלבים איתי, ובסוף התהליך, נמצאת תמיד הגרסה המעניינת והמופלאה, זו שלא מתחשבת במגבלות המציאות, זו שניזונה מהחופש המוחלט כאילו שכל העולם נועד לממש את החלום הזה, ואז, נשמת הדבר עונה בפשטות, והחלום הופך למילה, לסימן, לצורה.

גם מסגרת עץ עתיקה רוצה תשומת לב ואהבה ואז אני מסתובב בעיר עם חיוך תמים, שואל כל קשת או דלת או קיר, על מה אתה חולם להיות, עד שגם ידית של חלון מרגישה בנוח לחשוף את הסודות הכי כמוסים, ועדיין, לא נפגשנו לטיפול, אלא לשיחת נפש.

דרך החלום יש רגע של ריפוי, העיר רוצה להבריא, גם אם זו רק כוונה שנאמרת כשיש מישהו שרוצה להבין, וכך ברחוב הראשי, אני ממסתובב לי כאדריכל שמקשיב לחלומות של כל פרט וסדק בקיר.

סקיצה של הפרויקט
גשר-עיר, גשר דה
וראצאנו

אור וצל...

עד היום, אני לא יודע באמת, מה חשוב יותר, האור או הצל...הם באים ביחד כמו זוג שלא ניתן להפריד, כמו פאולו ופרנצ'סקה שגם לאחר מותם, נגזר עליהם להישאר מחוברים, יד ביד, כעלים נידפים ברוח אך עדיין ביחד בכל מחיר ותנאי. אני אוהב את קאנטו מספר 5 של דנטה שמספר על הולדת האהבה, על הרגע, על הניצוץ שמתחיל את כל היתר שבא, וכילד תמים, כי אין דרך אחרת לשאול לגבי הרגש הראשוני, מבלי לדמיין שאתה מוצץ סוכריה על מקל, ורוצה לדעת את הסוד של כל הזמנים.

הוא מתאר אותם, כמי שהוכה בהפתעה, וזה קרה רק אחרי שהלב היה כבר מוכן להתרחב ולהשתלט על ההגיון, הם קראו ספר, על גלאוטו, טלנובלה של הימים ההם, וכשנפגשו בטעות, והיא הייתה מובטחת לאחיו המכוער, התאהבו וברחו והובאו אל מותם. ביחד.

דנטה לא מבין איך האהבה יכולה להחזיק גם אחרי החיים, והוא שואל אותם כדי שיסבירו לו בצורה פשוטה, איך הרגע הזה נולד, אולי כדי להזכיר לכל האנושות כולה, על השנייה הקסומה שמצליחה לשנות גורלות.

"רק כשקראנו את החיוך של האחר, זה שמראה על רצון להתקרב, והשפתיים נשקו ברעד וכאב..."

כך האור והצל, זה סיפור אהבה, בלתי נפרדים בחיים ומותם, בנשיקה נצחית רועדת, אני מביט על הצורות והצללים, והאורות שזוהרים, תפקידים משלימים ואותה מטרה גבוהה- לתת השראה והוכחה לחיים.

גלריית האופיצי, ויה לונגארנו ד"י ארכיבוסיירי, Via Degli Archibusieri

זרכס...

יש רגע של התמסרות כשאתה נכנס לרחוב צר, אין שם אפשרות לשום פרשנות או תנועה מסוג חדש, אתה בתוך מסלול ברור וחד, כל מה שנותר לך זה רק ללכת פנימה, צעד צעד ועוד אחד.

היו תקופות שהצל שלט, היו תקופות של קרני אור חותכים את החזית ומאירים לך עוד מעט מהמדרכה מלפנים. לא באמת ידעתי לכן הרחוב הזה מוביל, זה כיף ללכת לאיבוד בתוך עיר כשאתה מאמין בכל ליבך שמה שמחכה לך, זה חוויה קסומה והפתעה נדירה.

רחובות צרים הם שקטים יותר, שם תמצא מיד את הקול הפנימי שלך שמהדהד בתוכך ומרגיע ומוביל. גם אם אין לך לאן לסטות, יש מוצא, זו דרך סלולה באבנים עתיקות, אולי הלכו פה כל הגדולים שמארחים לך חברה בלילות, אלו שהמציאו את המאה האחרונה. יש בי משהו שכבר רוצה להגיע לקצה, למרות שהוא לא נראה באופק, בנתיים אני נהנה מפרטי הפרטים שמתגלים לי בשלבים.

חנויות עתיקות, ואמני עור ונייר וציירים עובדים במרתף, ובית קפה, ובר, זקנות מציצות מבעד לתריסים ירוקים, מי זה זה, שמעז ללכת כך בלי מלווים, לבד, ברחוב הצר ביותר בעיר. עבורם אני כמו שד חסר מעצורים, הם בטח רואים להבה חשופה של תשוקה ואהבה שיכולה לשרוף עד אפר כל מה שזר, הם לא מבינים, שאני כאן בדרכים הצרות הצפופות מקיר לקיר, משום שרק כאן, ככל שסוגרים, בסוף תמצא דרך לעוף יותר רחוק ועמוק ולהיות לבאים אחרך, מגדל אור מרצד על גגות אדומים.

רחוב ויה דיי מאגאציני,
Via dei Magazzini,

חצות חתולים....

נקו משקיף על העולם מהגגות. משקיף על אי הוודאות והסכנות, כששומע קולות של חיות טרף מאיימות, הוא עושה תנועות קטנות ומדויקות ומוכן לפעולה.

נקו לא שואף להיות מדען, מצביא או מגלה עולמות, נקו יושב על גג הטרסה שמשקיפה על הגבולות, וכל מה שמעסיק אותו זה לשמור בפחד וחשש על חלקת הביטחון שבנה עם השנים.

לנקו אין שאיפות. הוא חולם על הגשמת צרכים בסיסיים חייתיים וקצת אהבה אמיתית בלי מסיכות. הוא רגיש ויש לו עור רך מתחת לפרווה המלאה, כמו בצק סופגניות ועיניים ירוקות קטנות שראות גם בחשכה.

נקו הוא חתול.

חתול שלא איכפת לו מעודף משקל, ויעדיף ליטוף מרגיע ויציבות חמקמקה על ביטחון מלא אשליה...כן, נקו הוא חתול שיושב על הרגליים שלי והוא לעולם לא יראה את העולם. לא יטוס רחוק לאי בודד, לא יפגוש אנשים, לא ילמד שפות ותרבויות, לא ירכוש השכלה, לא יעבוד בעבודה ויגשים חלומות, ולא, הוא לא שמן. הוא מלא במקומות הנכונים לחתולים בגילו.

יש לו בטן רכה רכה ונעימה ואוורירית והוא שומר אותה בסוד ומטפח אותה בליקוקים אינסופיים, מרכך את הפרווה והעור עם הלשון הקטנה, מידי פעם מתגלגל ומתחכך עם חלוקי הנחל שבגינה, ומרדד את הבטן הרכה שלו עד שנהיית חלקה כבצק לעוגיות.

בשעות הערב אני והוא עולים לגג, הוא מביט על הממלכה שלו ונעמד על רגליו הקדמיות כפסל ניצחון, מזקר את השפם הלבן הארוך, שיערה שיערה. מרים את ראשו, נושם את האוויר שמגיע מההרים, ואומר בצעקה שקטה כיללה בטוחה, את מה שאני לא אוכל לומר לעולם: "זה שלי. זה שלי! זה אני! אני מכאן!"

...חתולים חכמים נותנים עצות שקטות. זהו, מחר אני קונה כרטיס וחוזר הביתה.....!

ציור קיר ברחוב בורגו
סאנטה קרוצ'ה, Via
Borgo Santa Croce

מבט על פירנצה
מכנסיית סאן מיניאטו
שעל הגבעה, San
miniato al monte

אעל כולם ואמת לשאיים ...

בסאן מיניאטו אל מונטה, בין לבין, אני משקיף על הכל, השקט, הלחישות מהשמיים שנשמעות בתוכי, התשוקה לעיר שגוברת מרחוק, געגועים מתפרצים ורוצים להיות בתוך כל סמטה ופינה שלה.

גם היום, אני תמיד מרגיש בזרועותיה. כמו להיות עטוף בסוף או התחלה. זו הייתה האהבה בין אדם ל'עיר-אישה', כזו שמניעה את השמש ושאר עיני השמיים.

משה ל... רקע ב'אנדרס'

אדריכל, מעצב עירוני ואמן אינטרדיסציפלינרי. בוגר לימודי ארכיטקטורה בבצלאל והאוניברסיטה של פירנצה, איטליה. כיום פעיל בארץ ובאירופה כעצמאי ובשיתופי פעולה עם אמנים ברחבי העולם. כותב הספר- "דרך היצירתיות". מנחה סטודנטים ומנטור לאדריכלים צעירים. בנוסף חוקר ומרצה בעולם בנושאי יצירתיות ותהליכים יצירתיים, ופיתוח שיטה שמעניקה כלים מעשיים למקצועות שונים. משה יליד חיפה, נדד עם משפחתו ובאופן עצמאי ברחבי אירופה כמחצית מחייו, וכיום מבלה את זמנו הפרטי והמקצועי בין ישראל

הציג עבודותיו בביאנלה בונציה 2004, זוכה פרסים ופרסומים רבים.

"אני מאמין בחשיבה מחוץ לקופסה, בדיקת גבולות ויצירת השראה, חללים שמטרתם לייצר חווית הפתעה או פליאה. התכנון שלי צומח מהמקום הרגשי-רוחני, ויחד עם זאת אינטלקטואלי ומחובר לצורך לממש את היצירה במציאות. העיסוק המתמיד שלי נע בין ההתנסות ברעיונות, צורות וחומרים, ובין החיפוש של תחושות חלל שונות, שמתבססות על החיבור שבין האדם, העיר והאינסוף".

גאוכן עניינים

עמודים:
02- די אן איי של השראה
04- העיר מתחילה בדלת
06- מבט לשמיים
08- מפל אור
10- תשוקה
12- הקרוסלה בפיאצה רפובליקה
14- חתולים
16- עיניים
18- הילה קדושה
20- דלתות נפתחות
22- חזית עירומה
24- הליכות פילוסופיות עם חברים
26- חלום בהקיץ
28- הספר
30- שלמה ארצי על הארנו
32- דלתות
34- סודות היצירה
36- המדרגות של הספרייה

38- אי שם מעבר לקשת	76- יום האינסוף
40- דלתות נפתחות	78- צל צילו של אור
42- טיול עם רוברטו בניני	80- דנטה
44- צעד צעד	82- הבית של כל המוזות
46- בית הקברות על הכביש המהיר	84- קדושה נסתרת
48- אני ווירג'יליו	86- עירום
50- מאחורי הפחדים	88- מאחורי העוצמה יש לבנה קטנה
52- לרקוד עם קרן אור	90- תנועה אינסופית
54- מבטים לשמיים	92- קעקוע
56- ואז אלוהים דפק בדלת	94- עולם שלם בקו אחד
58- אני בועת סבון	96- המושלם מורכב משברים
60- דיוק	98- מחובר לשמש
62- רחובות של אור וגעגוע	100- מאחורי הדברים יש סוד
64- כיכר האמיצים	102- לגרום לנשמה לרקוד
66- השראה	104- האור תמיד מכון הביתה
68- אצבע אלוהים	106- ללמוד מגאונים
70- חופש	108- הפתעות מגיעות בהדרגה
72- פרטים	110- קצה הרחוב
74- פינות	112- האמת החשופה

עמודים:	114- כריך מהתיבה של נוח	150- לפתוח את הפינה	186- מה הדבר חולם להיות
116- עולמות נפגשים	152- מגן דוד	188- אור וצל	
118- חלום בהקיץ	154- כוח ושברירות	190- דרכים	
120- קולות מהבית	156- מוזיקה	192- חכמת חתולים	
122- חלונות ראווה	158- האינסוף	194- מעל כולם ומתחת לשמיים	
124- אורות מהבריאה	160- הדהודים	196- משה כץ רקע ביוגרפי	
126- יצירה אחת לכל החיים	162- סמלים	198- דפי סקיצה ורישום אישיים	
128- הגשר שחולם להיות כיכר	164- מראה		
130- נופים וערים בכוס קפה	166- לבד בדרך		
132- הטירוף שבעיר	168- בין עיר ועיר		
134- התחלה	170- סודות באור ומים		
136- פעם היו פה גורדי שחקים	172- כבוד של מלכים		
138- מצפה שקיעה	174- הצייר עם הזקן		
140- שער לגן עדן	176- חיבורים וקשרים		
142- מכונת חיים	178- פורצים את הקופסה		
144- ויקום ויתגבר כארי	180- בין שמיים לארץ		
146- פרספקטיבה	182- כתמים וצלקות בתוך השלמות		
148- סיפורים קפואים	184- קו רקיע		

עמודים:

114- כריך מהתיבה של נוח

116- עולמות נפגשים

118- חלום בהקיץ

120- קולות מהבית

122- חלונות ראווה

124- אורות מהבריאה

126- יצירה אחת לכל החיים

128- הגשר שחולם להיות כיכר

130- נופים וערים בכוס קפה

132- הטירוף שבעיר

134- התחלה

136- פעם היו פה גורדי שחקים

138- מצפה שקיעה

140- שער לגן עדן

142- מכונת חיים

144- ויקום ויתגבר כארי

146- פרספקטיבה

148- סיפורים קפואים

150- לפתוח את הפינה

152- מגן דוד

154- כוח ושברירות

156- מוזיקה

158- האינסוף

160- הדוידים

162- סמלים

164- מראה

166- לבד בדרך

168- בין עיר ועיר

170- סודות באור ומים

172- כבוד של מלכים

174- הצייר עם הזקן

176- חיבורים וקשרים

178- פורצים את הקופסה

180- בין שמיים לארץ

182- כתמים וצלקות בתוך השלמות

184- קו רקיע

186- מה הדבר חולם להיות

188- אור וצל

190- דרכים

192- חכמת חתולים

194- מעל כולם ומתחת לשמיים

196- משה כץ רקע ביוגרפי

198- דפי סקיצה ורישום אישיים

פירנצה

סיפור אהבה בין אדסן אסור

משה כץ

אודות הספר:

"אני כותב את המילים הללו גם אחרי 25 שנים ואני יודע שדבר אצלה לא השתנה, היא היפה הנצחית, ואני , אני מחפש אותה בכל רחוב עדיין, ובכל מקום שהייתי בו אחריה, הוא רק הערת שוליים..."

הספר הוא מסע בין השראות ויצירותיו שבנער, דרך עיני אדריכל-ילד מאוהב.

01/2025

